

KARDEŞLERİMİZ SAYI 54

30.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

DÜNĐEN GÜNE

GÜNDEN YARINA

Cane Cane Cane İŞTE MEYDANE

Alevi Partisine Hayır: RP'den Ne Farkımız Kalır?

IGD Kuruluyor

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

FİKRİYE KAYA

RADYO UMUT 107.6

Antalya bölgesinde 3-4 aydır deneme yayınına sürdüren *Radio Umut*, bundan böyle normal yayınlarına geçecektir. Radyonun amaç ve ilkelerini anlatan, yayın hayatında izleyeceği yöntemlerin aktarıldığı, halka açık, "tanıtım, dostluk ve kardeşlik gecesi" 7.10.1995'de Konyaaltı Açık hava Tiyatrosu'nda gerçekleştirildi. 5-6 bin kişinin katıldığı geceye Mahzuni Şerif, Musa Eroğlu, Dertli Divanı, Sabahat Akkiraz ve Aşık Gülabi katıldı.

Antalya bölgesinde bin yılların kültürel, felsefi, inançsal izlerini taşıyan halk değerlerinden, gelenek ve göreneklerinden beslenerek yayın yapan *Radio Umut*, Abdullah Kaya ve Erol Çoban'ın büyük gayret ve özverileriyle kuruldu. Antalya halkı, "bizler Anadolu'dan yıllar önce koptuk geldik, kendi kültürümüzden, türkülerimizden uzak kaldık, ama yıllar sonra *Radio Umut* sayesinde türkülerimizi, deyişlerimizi dinliyoruz" diyerek özlemlerini dile getirdiler. Ayrıca *Radio Umut*'ların diğer illerde de olması gerektiğini vurguladılar ki, bu da çok önemli bir vurgu. Çünkü radyo insandan insana ulaşan en canlı yayındır. *Radio Umut* adına açıklamada bulunan kurucular, "Hoşgörüyü, sevgiyi, insanlığı yayın temeline koyan *Radio*

Umut, evrensel tüm değerlere sahip çıkarak Türkiye'nin her yerinde demokrasinin, laikliğin, özgürlüğün yerleşmesi ve yeşermesi için büyük çaba harcayacaktır" dediler.

Gecede türküler, deyişler dinlendi, semahlar döndü. Halk, radyosuna sahip çıkmış, coşkusunu heyecanını hep beraber yaşıyordu. Organizasyonda büyük emeği geçen Hacı Bektaş Veli Derneği Başkanı Ali Aksüt ve Ezgican Müzik Evi de güzel bir dostluk örneği gösterdiler.

Biz inanıyoruz ki bu güzel çalışmalar, güzel günler ancak ve ancak değerli insanlarımızın omuz omuza, yürek-yüreğe verecekleri samimi çabalarla gerçekleşebilir. Anadolu insanının büyük değerlerine sahip çıkan *Radio Umut* küçük bir katkıda bulunmuştur. Bu da insanların desteğiyle daha da güçlenecektir. Antalya'da 107.6 frekansından yayın yapan *Radio Umut*'a biz de, *Kervan* Dergisi çalışanları olarak, yayın hayatında başarılar diliyoruz.

Sözlerimizi *Radio Umut*'un güzel sloganıyla bitirelim. "Umudunuz, umudumuzdur. Gelin hep birlikte geleceği geleceğe taşıyalım."

DERYA SEÇKİN

ADIM

Kah kuytulardasın
Sımsıkı kaçamaklarda
Derinlerden gelen gözlerin...
Kah ortalıktasın
Naralarla dolu marşlarda
Kuvvetle gelen gözlerin

Biliyorum ki
Her zaman bizimlesin.

HAYDAR KEMAL ALAÇAM

NEYE YARAR

İster zengin olsun isterse fakir
İnsancıl olmasa bu neye yarar
Seni küçümseyip görürse fakir
Alim ülamada olsa ne yarar

Muhakkak yardıma muhtaç olana
Çoluk çocuk bir araya dolana
Yokluktan delirip saçın yolana
Yardıma koşmazsan bu neye yarar

Kasapta et görüp evde görmeyen
Ölmek isteyip de hiç ölmeyen
Bunca çekileni görüp bilmiyen
Müslümanım dese bile ne yarar

İnsanca sevilip sayılmayan
Gaflet uykusundan uyanmayan
İnsan sevgisiyle içten yanmayan
İnsan olamaz ki, olsa ne yarar

TAMER TALİPOĞLU

BENİM ATAM

Elinde silahlar insan avına
Mazlumları evlerinden tekme
Siz ne kadar kudurursanız kudurun
Ve ne kadar vahşileşirseniz

Ve şunu bilinki benim atam ne
köpek ne de kurt

Benim Atam kim biliyor musun?
Bir kez daha söyleyeyim sizlere
Benim Atam Dost KERVANI ve
Benim Atam mazlumların yanında
Zalimlerin karşısında olan Şeyh
Bedreddin

Benim Atam Nesimi benim atam
Pir Sultan
Benim Atam haksızlığa başkaldırı
Ne kadar akan suyu
bulandırırsanız
Denizler çağlar benim Atam

TURAN GÜNSEVMİŞ

VAKİT GEÇMEDEN

Astılar da Pir Sultan'ımı
Köz ettiler 37 canımı
Sokak sokak yok eder el bizi
Gelin canlar bir olalım

Gerek asarlar gerek yakarlar bizi
Kimsesiz mezarına gömerler bizi
Kurşuna dizerler bizi
Gelin devrimciler bir olalım

37 insanımız yandı kanlı Sivas'ta
20 gencimiz can verdi güzel
Bilmem kaç tanesi yatar hücrede
Gelin dostlar intikam alalım

İntikam almazsak el bizi sömürür
Artık bizim kızlara çarşaf da
Ondan sonra İslamiyet kanunu
Gelin canlar bir olalım

DERVİŞ BABA

DERUNİ'DEN ÖĞÜTLER

Bektaşî ozanı Deruni Baba
Geldi konuk oldu bu sayfamıza
Her kıtada ders veriyor insana
İnsanlığı bir kenara atana

Her dizede derince bir anlam var
Bu anlamı anlamayanlar da var :

*Cahili camiye imam etseler
Anın ardı sıra cemaat olmaz
Kendin bilmeyene üç tuğ verseler
Anda bir merhamet inayet olmaz*

*Hünerin yok ise meydana çıkma
Kalb evi katedir bir taşın yıkma
Yalancı adamın sözüne bakma
Gösterse keramet şefaati olmaz*

*Varma muhannetin üstüne yeter
Kahraman olur da karşında biter
Söz insan olana ölümden beter
Aşlı bozuklarda namus ar olmaz*

*Çingende bulunan kalburla elek
Ayda bed çehre eşekte kulak
Gerçek bir insana düşerse dilek
Anlar kemal ehli muhannet olmaz*

*Yalancı adamın dinlenmez sözü
Meydan-ı hünerde karadır yüzü
Başına vursalar yüzbin topuzu
Eski adetinden feragat olmaz*

*Bazı adamı vardır her söze uyar
Körün gözü görmez kulağı duyar
Merkebe vursalar donanmış eyer
Çalsın üzengiye yeğün at olmaz*

*Kimisi dangalak kimisi bengi
Doğru sözlü olur yiğidin kendi
Eğer bulunmazsa kafanın dengi
Olur olmaz ile muhabbet olmaz*

*Deruni'nin kalbi misal-i derya
Var ise metahın haydi çık söyle
Hasmını kadıysa da güvenim halka
Andan gayrisine şikayet olmaz*

Deruni'nin derince öğütleri
Çatlatacak kalbi kara itleri

Derviş Baba der ki küfredenleri
Alma muhatap yükselir yeri

İşçi yürüyor baştan

Biz sadece hakkımızı istiyoruz

Kadıköy Altıyol'da iskeleye yapılan 27.9.95 Çarşamba günü, protesto yürüyüşü ile "hak arama, ses yükseltme mitingi" düzenlendi. 680 bin işçinin hak arama mücadelesi, işyeri grevlerinden sokaklara taşdı. Saat 12.30'da Altıyol'da Türk-İş pankartı görünürken, iskele civarları sermaye emrinde görev yapan, emekçileri eylemlerinde yalnız bırakmayan, coplarıyla emekçilerin mücadelesini kırmaya çalışan, devrimci ve demokratların kanını içmeye doyamayan kuvvetler de görüldü.

Türk-İş'in aldığı eylem kararları ülke çapında emekçilerin gücünü gösterdi. "Türkiye'de işçi sınıfı yok, bu insanlarla bir yere varılmaz" diyen, sözüm ona solcular, "Türk-İş'de birlik sınıfa fayda değil zarar getirir" diyenler, bugün tekrar durup düşünmeli. Yanlış görüşleri bırakıp doğru görüşler çerçevesinde mutlak bir-

leşmelidirler.

Mitingte en çok atılan sloganlar şunlardı: "Susma sustukça sıra sana gelecek", "Demokrasi işçilerle gelecek", "Devrim şehitleri ölümsüzdür", "Buca mahkumları onurumuzdur", "Yaşasın işçilerin birliği", "Yaşasın Retrans direnişimiz", "Yaşasın İpragaz direnişimiz". İşçi sınıfının birlikteliğinin gücünün sermayeden gelen tüm baskıları alt edebileceğine inanç açık ve net olarak meydana daydı. İşçi sınıfının şu anda ihtiyacı, sınıf partisinin altında kilitlenmektir.

Aşağıda yayınlanan, Türk-İş'in neden greve çıktığını açıklayan bildiri, geçtiğimiz süre içinde Türk-İş'in aldığı tutumun sözlü ifadesidir. Bu dönemin yansımasını belgeleyen bu bildiriyi aynen yayınlıyoruz. Bu bildiri yapılan birçok mitingte de, Bayram Meral'in yaptığı birçok görüş-

mede de kullanılmıştır.

TÜRK-İŞ NEDEN GREV YAPIYOR? 300 BİN İŞÇİ NİÇİN GREVDE?

Hükümet, işçiyi enflasyona ezdirmeyeceği sözünü verdi. 1994 yılında fiyatlar yüzde 125 oranında arttı. Hükümetin bize verdiği teklif yüzde 5.4. Hükümetin sözünü tutmasını istiyoruz. Ücretlerimizin artırılmasını istemiyoruz. Tek isteğimiz, hükümetin bize verdiği söz uyarınca, enflasyon nedeniyle ücretlerimizde meydana gelen kaybin telafi edilmesi, bir önceki dönemin enflasyonu oranında zam verilmesidir. Sadaka isteniyoruz. Hükümet sözünü tutunca, grevimiz sona erecektir.

ÇALIŞANLARIN ÜCRETLERİ ÇOK MU YÜKSEK?

Hayır. Hükümet, 680 bin işçinin içinde birkaç üst düzey teknik elemanın, günde 3 saatlik fazla mesaili ücretini herkes alıyormuş gibi gösteriyor. Bugün kamu kesiminde onbinlerce işçi asgari ücretin biraz üstünde ücretle çalışmaktadır.

DEVLETİN PARASI YOK DA, O NEDENLE Mİ BİZE HAKKIMIZI VERMEK İSTEMİYOR?

Hayır. Devletin parası var. Ancak hükümet bu parayı aldığı borçların faizlerini ödemedi, zenginleri daha zengin yapmakta, bazı televizyon kanallarına çok düşük faizli kredi olarak vermede

kullanmak istiyor.

Onun için çalışanlara ve emeklilere para vermek istemiyor ve işsiz iş yaratacak yatırımları yapmıyor.

HÜKÜMET BİZE AZ PARA VERİRSE, TASARRUF ETTİĞİ PARAYI HALKIMIZIN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE Mİ KULLANACAK?

Hayır. Geçen yıl 100 trilyon lira fedakarlıkta bulunduk. Hükümet bu parayı sermayedarları daha da zengin etmede, batık bankaları kurtarmada kullandı. İşçinin, memurun, emeklinin, işsiz, küçük esnafın ve köylünün sorunlarını çözümde kullanılacak olsa, bizim yapacağımız fedakarlık halkımıza helal olsun, feda olsun. Biz zaten yıllardır tüm gücümüzle çalışarak halkımıza hizmet ediyoruz. Ama zengini daha da zengin yapmak için fedakarlığa HAYIR diyoruz.

BİZ YALNIZCA KENDİMİZ İÇİN Mİ MÜCADELE EDİYORUZ?

Hayır. TÜRK-İŞ, memurun grevli toplu pazarlık hakkına ve insanca yaşayabileceği bir aylığa kavuşmasını; emeklinin aylığının artmasını; işsiz iş bulunmasını sağlayacak yatırımların yapılmasını; devletimizin küçük esnafa ve köylüye destek vermesini istemektedir. TÜRK-İŞ, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, demokrasiyi ve emeğe saygıyı savunmaktadır. ●

İşçi sağlığının büyük ustası

Dr.Nejat Yazıcıoğlu'nun anısına

İş yaşamı ile bazı hastalıklar arasındaki ilişki daha antik çağlarda hekimlerin ilgisini çekmiştir. Örneğin Grekler ve Romalılar, meslek-sel kurşun zehirlenmelerini biliyorlardı. Ama, konuya sistematik olarak ilk eğilen İtalyan hekimi Bernardini Ramazzini (1633-1714) olmuştur. Meslek hastalıkları hekimliği dalının kurucusu sayılan bu kişi, 40 kadar meslekteki sağlık bozukluklarını incelediği kitabı "De Morbis Artificum"u 1700 yılında yazar. Başlangıçta yadigarı kitap, kısa sürede tüm Avrupa dillerine çevrilir ve kendisi Padua Üniversitesi'nde ders vermeye başlar. O zamana kadar hasta-hastalık-hekim üçgeni içerisinde bireyci bir uğraş olarak sürdürülen hekimlik pratiğine bir dördüncü boyut, "çevre" ekenini de ekleyerek bu uğraşı toplumsallaştırma yolunu açan Ramazzini'den günümüze, hekimler için bugün de geçerliliğini koruyan şu öğüdü kalır: "Hastanıza şu soruyu sorunuz: Ne iş yapıyorsunuz? Mesleğiniz nedir?" Bu soru hastalık nedeninin bulunması için kaçınılmazdır.

Bu tarihsellik içerisinde Türkiye proletaryası, Dr.Nejat Yazıcıoğlu ile Türkiye'nin Bernardini Ramazzini'sini yaratmıştır. İşçi sınıfının bu direngen evladı, işçi sağlığı çalışmaları ile işçi sınıfı için yaşamsal önem taşıyan bu konuda burjuvaziye karşı savaşımında, işçi sınıfımıza çok önemli mevziler kazandırmıştır.

Proletarya bilimi ile aydınlanmış olan Yazıcıoğlu, proletaryanın işçi sağlığı konusundaki aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen köktenci çözüm önerilerini, her platformda azim ve kararlılıkla savunmuştur:

* İşçi sınıfının sendikal birliği Türk-iş'te sağlanacaktır.

* Türk-iş bünyesinde İşçi Sağlığı Enstitüleri (İSE) en kısa zamanda kurulmalıdır.

* İSD, İşçi sendikaları ve İŞİG Kurullarına eğitim vermelidir.

* Özerk yapıda olması gereken SSK'yı, işçilerin yönetmesi zorunlu ve kaçınılmaz bir görevdir. SSK koruyucu sağlık hizmetini de

vermelidir.

* İşçi sendikaları, işçi sağlığı konusunda kaynak ayırmalı ve işçi sınıfının çalışma koşullarından uzak durmamalıdır.

* İşçinin sağlığı, koruyucu sağlık hizmeti biçiminde iş hekimleri tarafından, işyerinde korunmalıdır.

* İşçi sağlığı alanında mevzuat dağınıklığına son verilerek, işçi sendikalarının katılımıyla tek ve bağımsız "İşçi sağlığı ve iş güvenliği yasası" oluşturulmalı ve en kısa zamanda yürürlüğe konulmalıdır.

* İşyerlerinde işçi sağlığı hizmetlerinin kurulmasına yönelik olarak; İş Yasası'nın 76. maddesinde belirtilen, işçi sağlığı ve iş güvenliği kurullarındaki 7 üye sayısının 4'ünün işçi olması (varsa işyeri sendika temsilcisi, kadın işçi, çırak işçi vb.) şartı getirilmelidir. Ayrıca kurul üyelerinin iş güvencesi yasalarla sağlanmalı ve her üye sırasıyla kurula başkanlık etmeli, alınacak kararların yaptırımı olmalıdır.

* İş hekimliği-işçi sağlığı, tıp fakültelerinde uzmanlık dalı olarak okutulmalıdır. İşyeri hekiminin iş akdinin feshi, ancak, bağlı bulunduğu Tabip Odası'nın onayı ile mümkün olmalıdır. İş hekimlerinin denetiminde Tabip Odası ile birlikte işçi sendikaları da yetkili olmalıdır.

Dr.Nejat Yazıcıoğlu, İşçi Sağlığı Kongreleri'nin en geniş katılımı (İşçi Sağlığı Vakfı, İşçi Sağlığı Derneği, sendikalar, TTB, TMMOB, demokratik kitle örgütleri, üniversiteler...) düzenli olarak yapılmasını ve kongre kararlarının bağlayıcı olmasını istemiştir. İşçi Sağlığı Kongreleri'nin her yıl onun ölüm yıldönümünde toplanması isabetli bir karar olacaktır.

İşçi Sağlığı Derneği'nin kurulmasına ve ülke geneline yayılmasına (50'ye yakın yerde) büyük katkısı olan bu işçi sağlığı ustasının, her yıl ölüm yıldönümünde anılması, onun unutulmazlığının ve işçi sınıfının, evlatlarına karşı vefasının bir göstergesi olacaktır.

İshak Torlak

KERVAN

■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına İsmail Yıldırım ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Semih İra ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Cad. No:17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel:0212-516 84 64 ■ Temsilcilikler: ■ Gaziosmanpaşa: Ayhan Yöle, Zübeyde Hanım Mah. Sultan İşhanı, No:4/2, Dörtöyl Tel:0212-536 96 01 ■ Halkalı: Eyüp Barışık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoğlunderesi-Alınşehir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İşmerkezi, No:4/4 Tel:0216-353 57 25 ■ Okmeydanı: Neşe Çolakoglu, Piyalepaşa Mah. Piyalepaşa Cad. No:148 Kat:2 Tel:0212-250 9338 ■ Tuzla: Ahmet Karataş, Yayla Mah. Hatboyu Cad. Yıldız Sok. No:6 ■ Adana: Ali Güneşer, PTT Evleri, 1233/6 Sok. No:26, Yüreğir Tel:0322-329 61 02 ■ Adıyaman-Gölbasi: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gölbasi ■ Antakya: Alaeddin Baklaci, Meydan Mah. Anneplik Cad. B.Leyla Pasajı No:26/2 Tel:0326-213 65 82 ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, No:39/3 Tel:0224-223 76 56 ■ Erzincan: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Hüseyin Keskin, Seferpaşa Mah. Çamurcu Sok. No:45 27400 Şahinbey ■ İzmir: Emin İra, 440. Sok. No:7/5 Konak ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Salim Efendi Sok. Alemdar İş Merkezi No:4 Tel:0262-324 03 74 ■ Manisa: Rıza Hoşgökşen, Akgedik Köyü Tel:0236-246 92 43 ■ Salihli: Tacettin Demir, Seyrantepe Mah. İnönü Cad. No:93 ■ Turgutlu: Akın Karayigit, Altay Mah. Akgün Sok. No:6 ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 Tel:0356-327 34 71 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 Tel:0372-323 33 37 ■ Avrupa Genel Temsilciligi: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: ■ Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Berliner Str. 5, 6236 Escham ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Avustralya: Eyüb Aydoğmuş, P.O.Box 5072, University of Canberra ■ Hollanda: Hüseyin Keleş, Bart Venhallenplein 72, 3122 TD Schiedam ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlcak ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 300 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 120 DM, Fransa: 300 FF, Hollanda: 90 HFL, İsviçre 100 SFr, Amerika 80 \$, Avustralya: 80 \$. ■ Havaleler: Fikriye Kaya, Posta Çeki Hesap No:650143

KERVAN'IN İÇİNDEN

- 4 **İŞÇİ SINIFI ANADOLU'YA RENK VERİYOR**
Seyit Rıza Güven, Türk-İş'in Ankara eylemini değerlendiriyor.
- 7 **GREVDEKİ BEYKOZ DERİ İŞÇİLERİNİ ZİYARET:**
Kazanacağız, başka yolu yok!
- 9 **GENÇLİĞİMİZ GELECEĞİMİZ**
Okumak neye yarar? / İGD kuruluyor.
Haydi sizde katılın.
- 12 **GAZİ MAHALLESİ'NDE OLAYLAR**
Gazi'de baskılara son.
- 13 **BİR OZANIN KALEMİNDEN**
Gizli bir esrardır ölmeden ölmek.
Mahmut Erdal
- 15 **ŞERİATÇI-FAŞİST TEHLİKE**
Hacı Bektaş Veli gerçeği ve gerçeği saptıranlar. *Sabri Yücel*
- 20 **FAŞİSTLER DEVLET DESTEĞİNDE İŞBAŞINDA**
Su uyur düşman uyumaz. *İsmail Kaygusuz*

İşçi sınıfı Anadolu'ya renk veriyor

Kızılay Meydanı'ndaki miting "yasa içi" değildir. Buna Türk-İş önderlik etmiştir. Türk-İş tarihinde ilk kez hükümet yıkmıştır. Bu eylem, tarihte Disk'in yaptığı en militan eylemlerden, Mess direnişlerinden, DGM boykotlarından on kat, yüz kat daha militandır. Sınıf hareketi hedefini doğru koymuştur.

SEYİT RIZA GÜVEN

Türkiye 1970'leri devrimci durumla 1980'lerin başını faşizmle geçirdi. 1983-1986 arası faşizmin çözülme yılları ve nihayet 1987 Kazlıçeşme ve Petrol-İş grevleriyle şahlanan ve madencilerin Ankara yürüyüşü ile taçlanan işçi eylemleri akıllarımızdadır.

Türkiye'de ara dönemler geçici oluyor. Ne diyordu Aşık İhsani meşhur mektubunda, "15-16 Haziran olan bir ülkede faşizm gider". Gerçekten doğru. Son onyıllar sınıfsal kavgada keskin dönüşümleri de beraberinde yaşattı bize.

Türkiye'de ara yollar geçicidir. Ya faşizm ya devrim ikilemi sürekli gündemdedir. Bunu yaşadık, yaşıyoruz.

Son işçi ayaklanması da bunu anlatmıştır.

Sözleşme Süreci

Herşey 10 ay kadar önce 600.000 kamu sektörü işçisinin DYP-CHP hükümeti adına bakanların katıldığı sözleşme süreci ile başladı. Hükümet adına, alay edilircesine, sıfır zam önerildi. Binbir türlü oyundan sonra % 5 zam önerisine çıktı hükümet. O da yetmedi türlü türlü oyunlar, saldırılar. Öyle bir hale geldi ki sapla saman karıştı. İşadamları bile hükümeti uyardı. Bakın burjuva Ecevit, hükümete nasıl akıl veriyor:

"Hükümetin toplu sözleşmeleri 9 aydır sürüncemede bırakması hatadır. Bir başka hata, toplu sözleşmelerin yöntemi, masanın bir tarafında işçiler oturuyor. Öbür tarafında bakanlar oturuyor. Böyle bir şey dünyada görülmemiştir..." (Objektif, 13 Ekim 1995) İşlerin allak bullak olduğu bir ortamda Ecevit, böyle diyor. "İşçiler, karşısında bakanı bulunca fazla istiyor", "ayrıca

devleti yıpratıyorsunuz" demeye getiriyor.

Oysa Türk-İş'in başından beri istediği ücret artışı makul düzeydedir ve ancak kayıpları karşılayabilecektir. Bu oranlar enflasyon rakamını dahi aşmamıştır.

Ardından bilinen grev süreci ve hükümetin bozulması ile başlayan siyasal kaos. 20 Eylül'de CHP, bazı gerekçeler öne sürerek hükümetten çekildiğini açıkladı. Başbakan bunun üzerine istifasını verdi. Ve gün gün karmaşıklaşan bir dönem başladı.

Basın, bu hükümet düşürme nedenini Menziri olayı gibi sundu. Oysa bu sadece bir yüzü idi. Esasta Kervan'da belirttiğimiz gibi hükümeti düşüren işçi sınıfı idi. Sonraki gelişmeler de bunu doğrulamıştır.

Basınıyla-televizyonu, hükümetiyle, zengin-vekilleriyle işçiye ve onun örgütü Türk-İş'e saldırı başlattılar. Bayram Meral'in mal varlığından, Çimse-İş başkanı Tamer Eralan'ın ve Şemsi Denizer'in jaguarına kadar herşeyi ağızlarına daladılar. Her türlü yalan dolan, kötülük ortalığa döküldü. Amaç belli idi, "düşmanı içten vurmaktır".

Bakın bir yazar bozuntusu, dolar karşılığı aldığı kendi maaşını söz konusu etmiyor, ona karşılık köşesinde şu akıllı veriyordu:

"Sendika ağaları ile hükümet arasındaki inatlaşma giderek sokakla devletin güç sınımasına dönüşüyor. Oy hesabındaki basiretsiz politikacılar yüzünden hep geri çekilen devlet ilk kez Tansu'nun kararlılığı ile direniyor. Devletin bu direnişi bugün için değil, gelecek için çok önemli.

"Çünkü bu güç gösterisi sonucunda ya sokağa dökülen kazanır inancı yaygınlaşa-

cak ya da kanunlar ve vicdanlar galebe çalacak...

"Bu, sadece 600 bin emekçiyi silah olarak kullanıp şov yapan sendika ağalarına karşı değil, bundan sonraki kanunsuzluklara da bir direniştir." (Takvim, Erdal Dilaliler)

Evet satılık bir kalemin 600 bin işçinin ekmek kavgası için yazdıkları bunlar. Devlet ve Çiller övülüyor, bu bir; sendika önderi sendika ağası olarak suçluyor, bu iki; işçiyi sendikası, o küçük beyniyle, ayırmaya çalışıyor, bu üç; işçiyi küçümsüyor, bu da dört. Bu da bir başka gazeteden:

"(...)Kamu kesiminde yaşananların özel sektöre de zararı olacağı açıktır. Bilindiği gibi hukuk dilinde tabi afetler (sel, yangın, deprem, savaş hali vs.) diye nitelendirilmiştir. Genel grev de bu sınıflandırmaya tabii tutulmalıdır." (Posta, Zekai Çalışlar, 13 Ekim 1995)

Burjuva basın Ankara mitinginde işçi sınıfından yanıtını alıyor.

Deri-İş Genel Merkezi'nden İbrahim Kızıltan'ın söylediği gibi, "bu eylem herşeyi, herşeyi etkiledi". Cumhurbaşkanı, Devlet Denetleme Kurulu'nu devreye sokup Türk-İş'in ve bağlı sendikaların hesaplarını inceletiyor. MGK sık sık toplanıyor ve hükümete tavsiyelerde bulunuyor. Türkiye gazetesinden başyazar Yalçın Özer'in meclisteki güven oylamasını yazdığı yazı, durumu güzel anlatıyordu:

"(...)Bunların hepsi düzgün ihtimaller olarak görülmesi... Gerçekler, şansları da o ölçüde zor olan ihtimaller. Sonuç olarak hakimiyet kayıtsız şartsız kaosundur. 'Korkmayın hiçbir şey olmaz parlamento duruma hakimdir'..." (Türkiye, 16 Ekim 1995)

İşçi Sınıfı Cephesi

"Greve çıkmayan yığınla işkolu grev

boyplarına akıyor. Grev istemeyen sendikacı grev istemeyen işçi grevi şimdi savunuyor. Artık bu işten dönülmez diyorlar, herkes değişiyor. Grevi istemeyen bazı sendikacılar artık hükümet ertelese de çalışmayız diyorlar."

Bunları Şükran Soner yazıyor. Grev ve direnişlerde dönen dolaplar, yapılan saldırılar işçiye öğretiyor. Bir işçi yoldaş barikatı yıkmalarını şöyle anlatıyor:

"Korkuyu ve militanlığı öğrendim. Kaçanı ve saldırıyı gördüm. Nazım'ın 'Akrep gibisin' şiirini yaşadım. Barikatın birinin önünde jandarmalara, 'çekilin lan önümüzden' diye bağırdım, jandarmalar da şaşırdı. Lakin kavgayı öğrendim, ben tarih yaşadım."

Haber-İş'in yöneticilerinin yaptığı büyük ayıptır. Sınıfı içeriden vurmaktır. Ama bu eylemin kazançları kayıplarından çok farklıdır.

İşçiler grev okulunda üniversite bitirmişlerdir. Güçlerinin nereleri sallayabileceğini görmüşlerdir. Eylemden sonra birçok stratejik iş kolunda, "nasıl bir örgütlenme" sorununun ileri işçiler arasında tartışılması, sınıf içinde önümüzdeki dönem parti ihtiyacının yakıcı hal alacağını göstermiştir. Yaşam, sınıf kavgası parti ihtiyacını dayatmıştır.

Kızılay Meydanı'ndaki miting "yasa içi" değildir. Buna Türk-İş önderlik etmiştir. Türk-İş tarihinde, ilk kez hükümet yıkmıştır. Bu eylem tarihinde Disk'in yaptığı en militan eylemlerden, MESS direnişi, DGM boykotlarından on kat, yüz kat daha militandır. Partinin söylediği en önemli tez "Türk-İş'te birlik" tezi, yaşamda doğruluğunu kanıtlamış ve sınıf, Türk-İş'in peşine dizildiği gibi, onu değiştirmiş, devrimcileştirmiştir. "Türk-İş nerede biz oradayız" en çok atılan slogandır. "Barikatı yıktık sıra mecliste" sloganı sınıf hareketimizin ilk kez attığı bir slogandır. Hedef doğrudur.

Atılan sloganlarda tüm burjuva kurumlar lanetlenmiştir ve kendinden olmayan her şeye tepki gösterilmiştir. Ve ona karşı tüm kurumlar birleşmiştir. Ankara Valisi, Emniyet Genel Müdürü, Başbakan, Cumhurbaşkanı ve yollardaki polise kadar herkes, üzerine düşeni yapmıştır.

Herşeye rağmen kazanan işçi sınıfı olmuştur. Sorun üç-beş kuruş kavgasından çıkmış, siyasal kavgaya varmıştır. Bir notu daha düşmemiz gerekiyor, "savaşan dost bir ordunun komutanına küfür edilemez". Sol hareketimizden bazılarının, maalesef burjuva kalemler gibi, eylemlerin en gergin anında, sendika başkanlarına "sattılar, satıyorlar" diye saldırımları işçi sınıfımızın ilerleyen psikolojisini olumsuz yönde baltalamaktan başka bir sonucu olmayan seslenişlerdir.

Hayat partiyi dayatmaktadır. Fabrikalarda, grev boyplarında, sendikalarda, semtlerde disiplin ve özverisiyle, doğru ideolojik siyasal hattıyla partiyi dayatmıştır. Bu parti vardır ve bugün 75 yaşında dipdirdir. Sorun parti ile sınıfın buluşmasıdır. Tüm yoldaşlarımız çok iş düşmektedir. ●

“Cane cane cane İşte meydana”

Miting alanından *Kervan İşçi Muhabir*'lerinin gözlem ve izlenimleri

Alanda yaklaşık onbin işçi toplanmış. Basın işçileri geliyor. Hemen yanbaşımda Selüloz-İş Kastamonu şubesi, çok kalabalıklar. Atılan slogan çok ilginç: “Tansu'nun ilacı çok acıdır çok acı/ Ne anadır ne baci, yalancıdır yalancı!”

Ve Petrol işçileri ve alanın Cebeci tarafından görkemiyle gelen Ankara Harb-İş işçileri... Kızılay'a giren her caddeden işçiler akıyor, görülmeye değer. Petrol işçileri “Kahrolsun IMF, Bağımsız Türkiye”, Harb-İş'in Ankara şubesi “Yaşasın işçilerin birliği”ni haykırıyor. Bu arada alan Pir Sultan'ın deyişleriyle inliyor: “Gelin canlar bir olalım.”

Eğitim-Sen pankartının altında eğitim işçileri. Tam onların yanına giderken hoparlörlerden, “Benim işçim... Yuh! Benim köylüm... Yuh!” sesi. Yalnız bu kez bu slogana bir şey daha eklenmiş, kürsüden “Benim iki anahtarım” diye bağırılıyor, alandan “Yuh!” yükseliyor.

Kürsüden yoldaki işçilerin polis-jandarma barikatıyla engellendiğini duyuyorlar. Alandaki işçiler “Yuh!” seslerini yükseltiyorlar. Diyorlar, “5 Ağustos'ta 250 bini bulan bu alanda, bu mitingte de herşeye rağmen bu kalabalığı bulacağız, hatta aşacağız ve bu hükümeti indireceğiz”. Alan alkışlarla dalgalanıyor.

Alanda atılan sloganların içeriği ve sıklığı gözönüne alınırsa hava son derece devrimci. Cebeci kısmından metal işçileri Türk-Metal pankartıyla giriyorlar. Ve aşağıdan “iş ekmek özgürlük” pankartıyla militan ambar işçileri Tümtis pankartıyla giriyorlar.

Yine bir basın görevlisini, işçiler çevirmiş, bordrolarını gösteriyorlar “yalancılar, nereden 45 milyon aldığı-

mızı yazıyorsunuz” diyorlar. “Bu basın Türkiye'nin yüz karasıdır” diye bağırıyor bir diğeri.

Yanımdan iki işçi geçiyor. İri yarı, pos bıyıklı birisi, göğsüne-yakasına bordrolarını asmış. İnanmayan görsün diye.

“Çankaya'nın şişmanı işçi düşmanı” diye slogan attırıyorlar.

“Büyük başkan” sloganları arasında Bayram Meral alana giriyor.

Karnımız epeyce acıkmış. Simitcinin başı kalabalık. Gün onun günü. İki güzel simidimizi yiyoruz. Saat 12'ye geliyor. İzmit'li işçiler göründü. Önde Selüloz-İş, arkada Disk Birleşik Metal işçileri ve beş barikatı aşıp gelen Sivas'lı işçiler: Yol-İş ve Demiryol-İş işçileri. Alan hareketleniyor, binlerce işçi akıyor alana. “Türk-İş nerede biz oradayız” diye haykırıyorlar. “Yar saçların lüle lüle, Tansu sana güle güle” diyorlar.

Barikatları aşan Yarımca Petrol işçileri, “Barikatı aştık, işte Ankara'dayız” diyorlar. Çok coşkulu sahneler.

Tümtis Genel Merkez çalışanları alana giriyor. Önde başkanları Sabri Topçu. Selamlıyorlar. Yorgunluğu yüzünden okunuyor.

“Geliyor geliyor tersaneler geliyor” diye haykırıyor Dok-Gemi İş üyeleri.

Türk Harb-İş Kocaeli şubesi işçileri, “Vur vur inlesin Tansu dinlesin” diye haykırıyorlar. Alkışlar, ıslıklar büyük bir coşku. Önde yaralı işçiler var. İzdiham büyük “Kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye” diye haykırıyorlar.

Şeker-İş işçileri çok görkemli, Ağaç-İş Düzce şubesi, Yol-İş 1 nolu şube, Çimse-İş Kocaeli şubesi, “barikatı yıktık Ankara'ya girdik” diyorlar.

“Satılmış Medya” sloganıyla Basın-İş ve Denizciler Sendikası.

Yol-İş 2 nolu şubesi “Cane cane cane, işte meydana melek yüzlü şeytan neredesin hani, neredesin hani” diyor. Çok güzel bir Kürtçe ezgidir. Çok sever ve dinlerim ama, bu tadı alamamıştım.

Afyon'dan kağıt işçileri, Selüloz-İş şubesi, Petrol-İş Kocaeli şubesi “Hükümet istifa, Tansu Amerika'ya”. Ne demeli, herkes ait olduğu yere.

Kristal-İş Paşabahçe şubesi “Ankara Ankara duy sesimizi, bu gelen işçinin ayak sesleri”. Evet ayak seslerimiz Ankara'yı inletiyor, hükümet düşüyor. Meclis it dalaşına sahne oluyor, partiler birbirine giriyor. İşçi Kızılay'da yürüyor, işçi yollarda...

Güzel bir davul zurna ezgisi... Türk Harb-İş İstanbul şubesi, binlerce işçiyle alana giriyor. “Barikatı yıktık, sıra mecliste” diyorlar. Coşku dorukta. Slogan alanı kaplıyor. Yaralı işçilerin olduğunu, çatışmaların olduğunu arkadaşlarımızdan öğreniyoruz.

Tek Gıda 5 nolu şube, Paşabahçe işçileri, “susma sustukça sıra sana gelecek” diye haykırıyorlar.

Maden işçileri kasklarıyla Zonguldak'tan geliyorlar. “Barikatı aştık meydanlara ulaştık” diye haykırıyorlar. Alana girişlerindeki disiplin göze çarpıyor. Çok kalabalıklar. Kamu Çalışanları Zonguldak Platformu alana giriyor.

Pankartları yok ama, önde sazi kaldıran bir görevli, Zonguldak Ereğli'den bir Alevi demneği, Hacıbektaş şubesi olduğunu söylüyor. Çok alkış alıyorlar.

Kürsüde Bayram Meral konuşuyor. Alana sokuluyoruz. Dinlemeye çalışıyoruz. “Önceki sözleşmelerde hükümet yüz trilyon daha zam isteğimizi vermedi, biz de kabul ettik. Haklı olarak arkadaşlar bizi protesto ettiniz. Haklı-

dınız, haklıydınız. Ama bu sefer öyle olmayacak.”

Deri ve Liman işçilerinin yanındayız. Sendikacı dostlarımız arkadaşlarımızın yanındayız. Meslektaşlarımız Kazlı işçilerinden yaralıları var. Geçmiş olsun diyorum. Deri-İş Genel Merkez yöneticisi sevimli, militan proleter abimiz Ali Karabulut'la tokalaşıyoruz.

Deri-İş Genel Mali Sekreteri İbrahim Kızıltan'ın bir açıklaması oldu. “Önemli güzel gelişmeler oluyor. İşçi sınıfı sadece hükümeti yıkmakla kalmadı. Partileri de birbirine kattı. Sendikalarda önemli, güzel gelişmeler var. Şeker-İş, Liman-İş herşeye, tüm baskılara direndi. Türk-İş'in birliğini, işçinin eylem birliğini bozmadılar. Hasan Biber'i hükümetin baskısından kaçırmak zorunda kaldık. Çok büyük oyunlar var. Yüz akıyla çıkıyoruz. Çatışmalar var, yaralı arkadaşlarımız var.” diyor.

İzmir Demiryol-İş tek şube olarak İzmir'den gelebiliyor. İşçi arkadaşlar otobüslere engel çıkartıldığını ve 80 adet taksiyle İzmir'den gelebildiklerini söylüyorlar.

Harb-İş yöneticisi Nuri Ağçiçek ve işçi arkadaşlarla sohbet ediyoruz. Çok öfkeli. Çatışmaları ve barikatları anlatıyorlar.

Miting sonlarına doğru Bayram Meral, Başbakanın kendisini telefonla konuta çağırıldığını anlatıyor. İşçiler yuhluyorlar, “Tansu buraya” diye slogan pathıyor. İşçiler Meral'i bırakmıyor. “Silkele başkan, düşecekler” sloganı başlıyor.

Akşam üzeri sendikalarımızın arabalarıyla İstanbul'a dönüyoruz.

Türkiye işçi sınıfı bugünkü gibi tarihi dönemeçlerle iktadara ilerliyor.

Barikatları yıktık sıra mecliste

Tarih 15 Ekim 1995. Türk-İş, Ankara'da güven oylamasının yapıldığı gün, miting yapma kararı alıyor.

Yurdun dört bir yanından işçiler Ankara'ya akmaya başlıyor. Fakat siyasi iktidar boş durmuyor. Güvenlik güçleriyle birlikte elinden geldiği kadar, işçileri Ankara'ya sokmamak için kararlı. Nitekim işçilerin bir bölümü geriye çevriliyor. Fakat bütün engellemeleri aşan işçiler oldukça fazla. Polis, otobüslerin anahtarlarını topluyor. Şoförlerin ehliyetini ve ruhsatını alıyor. İşçiler de hemen eyleme başlıyor.

Yollar kesiliyor. Sloganlar başlıyor, "burası Türkiye, İsrail değil", "se-yahat hakkımız engellenemez".

Polis bir süre sonra anahtarları, ehliyetleri ve ruhsatları geri veriyor. Bu arada basın mensupları boş durmuyor. İşçilerle, sendikacılarla röportajlar yapıyor. Birisi şöyle diyor: "Türkiye'nin demokratik bir ülke olduğunu söylüyorlar. İşte olanları hep beraber görüyoruz."

Tekrar yola çıkılıyor. Saat gece 04.00 sıralarında Bolu Dağı'nın girişinde bu sefer askeri barikatlarla karşılaşılıyor. İşçiler otobüslerinden iniyorlar. Barikatın önünde gösteriye başlıyorlar. Hava oldukça soğuk, fakat ortam sıcak. Barikatın önünde davul zurna çalıyor, halaylar çekiliyor, sloganlar atılıyor: "Barikat açılın Ankara'ya devam". Bir anda işçiler barikata dayanıyor. Korkunç bir gürültü. Ardından tekrar slogan devam ediyor: "Ankara Ankara duy sesimizi bu gelen işçinin ayak sesleri". Barikat birkaç kez yıkıldıktan sonra askerleri geri çekiyorlar. Yola devam ediliyor.

Ankara'ya yaklaşık 50 kilometre

kala yeni bir barikat daha. Buradaki taktik işçileri bölmek. Birkaç araba bırakılıyor, diğerlerinin önü tekrar kesiliyor. Bu sefer barikatın iki yanın-

daki işçiler birlikte hareket ediyorlar. Barikatı geçen bir kısım işçi ileriye gitmiyor. Bir süre beklendikten sonra yol açılmıyor. Bu sefer işçiler karşı

Basın Açıklaması

Grevlerimizi kırmak çözüm değil

Mecliste güvenoyu alamayan Tansu Çiller'in azınlık hükümeti giderayak Liman, Şeker, Demiryolu, Seka, MKE'de çalışan 129 bin işçinin grevini ertelemiştir. Hükümetin bu kararını şiddetle protesto ediyoruz.

680 bin kamu işçisinin toplu iş sözleşmesi görüşmelerini 10 aydır oyalayan hükümet, işçilerin birliğini bozamayınca, nihayet çözümü Grev Kırıcılığı'nda bulmuştur. Hükümetin bu tutumunu şiddetle kınıyoruz.

İMF'ye verdiği sözleri yerine getiren hükümet, enflasyonun yüzde 90'ı aştığı bir ortamda işçiye yüzde 5.4 zam teklif ederek kamu işçisini greve itmiştir. Kamu işçisi gerekli özveriye göstererek anlaşma niyetini ortaya koyduğu halde, hükümet işçiye karşı memuru, emekliyi esnafı kışkırtma yolunu seçmiştir. Hükümet bu tutumu ile çalışanları bölme ve birbirine düşürme yolunu seçmiştir.

İMF'nin ve hükümetin saldırıları karşısında işçi sınıfı sonunda meşru savunma hakkı olan grevlere başvurmuştur. Hükümet grevleri erteleyerek işçinin demokratik hakkını da çiğnemiştir. Hükümet bu kararı ile güvenoyunu kaybetmenin acısını işçilerden çıkarmak istemektedir.

Grevleri ertelemenin bir çözüm olmadığını ve işçi sınıfını karşısına alan hiçbir hükümetin uzun ömürlü olmayacağını başta Başbakan Tansu Çiller olmak üzere tüm siyasilere hatırlatırız. Başta Başbakan olmak üzere siyasi iktidar şunu iyi bilmelidir: GREVLERİMİZİ KIRMAK, bizlerin birlik ve beraberliğini asla bozamayacaktır. Bizler dün olduğu gibi bugün de TÜRK-İŞ'in önderliğinde onurlu mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz. Ve bu mücadelenin sonunda GREV KIRICI hükümetin gittiğini de göreacağız.

YENER KAYA,
TÜRKİYE DERİ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

yolu trafiğe kapatıyorlar. Hep beraber Ankara'ya doğru yürüyüş başlıyor. Polisler boş otobüsleri beklemeye başlıyor. Tam bir sinir harbi. Bu olaylar gelişirken, Ankara'dan iki-üç tane sendika genel başkanı olay yerine geliyor. Diyaloglar sonucunda polis geri çekiliyor. İşçiler tekrar yola devam ediyor.

20 kilometre sonra yeni bir polis barikatı daha. Ankara'ya yaklaştıkça insanlar gerginleşiyor.

Polis işçilerden bir kaçını almak istiyor, bir anda ana baba günü, havada taşlar sopalar uçuşuyor. Polisler ilk önce kaçıyor. Daha sonra işçilere ve otobüslere saldırıyor. İşçilerden yaralananlar oluyor, otobüslerin camları kırılıyor. Bir süre sonra barikat açılıyor ve Ankara'ya giriliyor.

Polis saldırılarından basın mensupları da nasibini alıyor. Bu olayları görüntüleyen kameramanlara saldırıyorlar. Kasetleri alınmak isteniyor.

Hatta İnterstar kameramanı oldukça kötü dövülüyor. Kameramanı polisten işçiler kurtarıyor. İnterstar kameramanı da bu olayı televizyonda doğruluyor. Çektiği görüntüler yayınlanıyor.

Ankara dışından gelen işçiler çeşitli sloganlarla alana giriyorlar. Bir grup işçi geliyor. "Kahrolsun IMF, Tansu Amerika'ya". Başka bir grup "Yaşasın işçilerin birliği" diyor. "Barikatları yıktık, sıra mecliste". Bu slogan oldukça çok alkış alıyor.

Yol boyunca tabii ki eksiklikler vardı. Ama bir gerçek daha vardı ki, o da işçi sınıfı kararlıydı ve gücüne inanmaya başlamıştı.

İşçi sınıfı neler yapabileceğini dosta düşmana gösterdi.

Ahmet Candanoğlu

Yaşasın işçilerin birliği

Otobüsümüz durduruldu, anahtarları alındı. Otobüsten inenler hırpalandı. Sonuç: İşçinin gücüne olan inancı ve burjuvaziye olan hıncı arttı.

Saat 00.30'da Fatih S. Köprüsü'nü geçtikten sonra durdurulduk. Belli bir süre, işçi arkadaşlar bekletilmeyi hazmedemeyip otobüslerden inip yürüyüş, alkış ve sloganlarla protesto gösterisine başladılar. Polisler bir yandan protestoyu durdurmak, bir yandanda tüm medyaya malzeme çıkarmakla meşgul idi. Polislerin taktiği sonuçsuz kaldı, yola devam ediyorduk.

Bütün bunlar burjuvazinin haince tuzaklarının başlangıcı idi. Bolu'ya yakın Kayraşlı denilen bir yerde yine

durdurulduk. Koca bir bölük asker, karıncalar gibi etrafımızı sardı. Otobüslerden inenlere dipçikle vurup, hırpaladılar. Ve ağıza alınmayacak küfürler edildi. Adeta "SOBİBOR" kampına çevirdiler, orayı. Bunları yapanlar ise ezilen sömürülen, emekçi insanların evlatlarıydı. Yüzleri kızarmadan ve içleri sıkılmadan zulüm uygulandı, niye böyle yapılıyor diye sorduğumuz

da, "emir böyle, biz ne yapalım" cevabını veriyorlardı. Gözaltına aldıkları arkadaşları tartakladıktan sonra bıraktılar.

Otobüslerin ehliyet, ruhsat ve kontak anahtarlarını aldılar. Herhangi bir açıklama bile yapılmadan saatlerce bekletildik. Olay yerine gelen basın mensuplarına yanlış bilgi verip yaklaştırmadan gönderdiler. Adeta terör estir-

diler. Biliyoruz burjuvazi zora geldi ama yırtınsa da işçi sınıfını yenemediler.

Artık saatler ilerliyor gün ağarmıştı, tuvalete bile gitmek yasaktı. Otobüslerin kapılarının açılması dahi yasak idi. Herkes birbirine moral veriyordu. Muhabbetler yapılıyordu, herkes açıkça, işçiyi ve emeği savunan bir parti arıyordu, "bunlara oy yok" diyordu. "Sol yapılar hiç olmazsa adam gibi birleşseler" diyorlardı.

Bizim böyle bir ortamda yapabileceğimiz en iyi şey, kişisel, incir çekirdeğini dolduramaz tartışmalardan arındırılmış, Türkiyeli işçilerin, köylülerin, öğrencilerin, emekten yana olan tüm cephelerin zulme, faşizme, şeriate karşı birliğini hayata geçirmektir. Eylemde bu birliği göstereyim. İşte o zaman görelim el mi yaman, bey mi yaman.

İşte devlet, işçi sınıfının göz göre göre, resmen haklarına tecavüz ediyor. Bu yetmiyormuş gibi binbir iğrenç oyunlarla tuzak kurup işçi sınıfının sendikal grev haklarını engelliyor.

Bu adaletsizliği işçi sınıfı yargılayacaktır. Celse işçi sınıfının lehine kapanmıştır.

A. Devrim

Beykoz Sümer Deri Sanayi'de grev ziyareti

Kazanacağız, başka çaresi yok

Haydi emekçiler, devrime kendini adayan ve inanan tüm insanlar kavgaya, eyleme, birliğe, mücadeleye, işçinin sesini yükseltmeye.

T. Deri-İş Başkanı Yener Kaya ise şöyle konuştu:

"Deri işkolunda, Sarıkamış, Van, Tercan, Çanakkale'de 2400 işçi bugün greve başlıyor. Türkiye çapında bugün 300 bin olan grevdeki işçi sayısı, Ekim ayında 500 binleri bulacak. Limanda, şekerde, karayollarında, makine, kimya, demiryolu vb. işkollarında grevler devam ediyor. Türkiye çapında 680 bin işçinin toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor. IMF istemiyle, şu anda sözleşmelerde anlaşma sağlanamıyor. Ekonomik bunalımın sorumlusu işçiler değildir. Bizlerin hakkı verilmedikçe, grevlerimiz sona ermeyecek. Toplu sözleşmeler bitmeden hükümet kurula-

maz. Enflasyonun 100-125'lere ulaşmasıyla emekçilerinin yaşaması her geçen gün zorlaşıyor. Çalışanlar aç kalmamalı, emeğinin karşılığını almalı. Kamu çalışanlarının mitinginde Ankara'da Kızılay meydanındayız. Var olmak ya da yok olma mücadelesi veriyoruz, bu başkanlar kurulu kararlarında da var. Bilinçli, inançlı mücadele etmeliyiz, kazanmalıyız mutlaka."

Türk-İş 1. Bölge Başkanı Faruk Büyükcak ise; "Türk-İş siyasi ve ekonomik sorunları yaratan değil, sorunları çözen bir örgüt olacaktır. Toplu sözleşmelerdeki zam farkını vermeyen hükümet paralarının olmadığını, ekonomik bunalımların olduğunu söyleyerek

güçlerinin yetmediğini söylüyor. Türkiye'de işçilerin ücretinin Fransa'ya göre yüksek olduğunu söyleyen Devlet Bakanı Baki Sami Dağ, Fransa'da enflasyonun %3 olduğunu, Türkiye'de enflasyonun %125 olduğunu unutuyor. İşçilerin hakkı mutlaka verilmeli, yoksa Türkiye'de huzurlu yaşam sağlanamaz." dedi.

Dok Gemi-İş Başkanı Nazım Tur'da, "grevci işçilerin hakkı verilmeli, verilmediği takdirde grevler devam edecek. Hak almanın yolu da alanlarda elele gönül gönüle birlikte, mücadeleden geçer." dedi.

Atılan sloganlar ise şunlardı: "Hükümet istifa Tansu Amerika'ya", "İşçiyiz güçlüyüz kazanacağız", "Kahrolsun IMF, yaşasın sınıf dayanışması", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek" vb. Kartonlara yazılı dövizlerde de şunlar vardı: "İş güvencesi istiyoruz", "Susma sustukça sıra sana gelecek", "Patrona kredi, işçiye nasihat", "Babalar işsiz, çocuklar aç" vb.

Sendikal birliğin sağlanmasının şart olduğunu son grevlerde gördük. Türk-İş öncülüğünde alınan kararları tabana zamanında bildirmek işyeri temsilcilerine ve şubede görevli sendikacı dostlara düşüyor. Haydi emekçiler devrime kendini adayan ve inanan tüm insanlar kavgaya, eyleme, birliğe, mücadeleye, işçinin sesini yükseltmeye.

Kervan-Kartal

Beykoz Sümer Deri Sanayi'de 1357 işçi toplu sözleşmelerde istenilen ücret zamlarını alamayınca 27.9.95 Çarşamba günü greve başladılar. Grev sözcüsü önlüklerini giyerek işçilere ve basına açıklamalarda bulunan Beykoz Deri-İş Şb. başkanı Ahmet Özdemir, şunlara değindi:

"Greve çıkmamıza neden olan çalışmamızın karşılığını alamamamız. Hükümet verdiği sözleri tutmadığından yükselen enflasyon karşısında alınan ücretin yeterli olmamasından, 16 aydır aynı ücretle çalışıldığından ve sermayeye daha fazla hizmet etmek istemediğimizden, her geçen gün daha zor şartlar altında yaşamaya mecbur edildiğimizden dolayı greve çıktık. Uzlaşma sağlanıncaya kadar da devam edeceğiz. Haklıyız kazanacağız başka çaresi yok."

Grev kırıcılarına dikkat

Ne yaparlarsa yapsınlar, “ya hep ya hiç” diyen işçiler bu sorunun da üzerinden atlayacaklar, haklarını alacaklardır.

Türk-İş’in aldığı kararlar doğrultusunda yapılan eylemler kamu sözleşmelerinin çözülmesini sağlamadı. Bunun üzerine Türk-İş Eylül ayında bir dizi eylem ve grev kararları aldı.

İlk önce tarım işkolunda grev başladı. 7 Eylül’de başlayan grevden sonra bu işkolundaki işçiler, Ankara’ya geldiler. Ankara’daki işçilerin de katılımıyla 9 Eylül’deki CHP kurultayına gidildi.

Cumhuriyet tarihinde ilk defa işçiler bir partinin kurultayını basıyordu.

Daha sonra alınan karar şuydu: 20 Eylül’de grev kararı alan bütün işkolları 20’sinde greve çıkacak, grev hakkı olmayan işçiler 20 Eylül’de bir gün iş bırakacak ve grev yerlerini ziyarete gidecek.

Türk-İş’in aldığı bu karar bazı sendikalar tarafından uygulanıyor. Bazıları uymuyor, grev kararlarını daha geç tarihlere atıyor. Yaklaşık 500 bin işçi aynı tarihte greve çıkacakken Yol-İş, Genel Maden-İş, Türk Metal-İş, Şeker-İş ve Basın-İş’e bağlı yaklaşık 160 bin işçi 20 Eylül’de greve çıktı. Ekim ayında greve çıkanlarla bu sayı 300 bine ulaştı.

Tabii bu arada önemli bir gelişme hükümette oldu. Belirttiğimiz gibi işçiler hükümeti düşürdü, burjuvazinin krizi arttı. Kafasında grevlerin ertelenmesinden ve YHK’ya gönderilmesinden başka birşey olmadığı belli olan Çiller, IMF ve Dünya Bankası’nın direktiflerini hayata geçirmek için uğraşıyor.

Başka bir gelişme de grev yasağı kapsamında olan işkollarında oldu.

Bunlar da birer günlük iş bırakma eylemi yaptı. Bunlar içinde de ilginç gelişmeler oldu. Örneğin her eylemde başı çeken Gölcük tersanesinde eylem olmuyor. Ama bunun nedeni sadece MHP’li faşistlerin eylemi kırmak için yaptıkları kurnazlıklardır. Eylem gününün sabahı özellikle MHP’liler eylemi kırmak için işbaşı yapıyor. Bu arada işçiler arasında kavgalar oluyor, ama olayı tam bilmeyen işçiler, “işbaşı

yapıyoruz, birliğimiz var” mantığıyla işbaşı yapıyorlar.

Buna yakın bir gelişme de Taşkızak Tersanesi’nde yaşanıyor. Sabah kapıların önünde oluşturulan işçi barikatına kimi işçiler yükleniyor içeri giriyor, eylem kırılıyor. Bu arada işten atılma korkusuyla “ya hep birlikte eylem ya işbaşı” diyen işçiler de içeri giriyor.

Sendika bu ve buna benzer işyerlerinde ne yapıp ne edip birliği sağlamalıdır. Özellikle MHP’li faşistleri, RP’li şeriatçıları, DYP’nin önde gelen isimlerini buradan soyutlamalıdır. Çünkü eylemi asıl kıran bu oluşumdur.

Buradan çıkan iki sonuç var: Birincisi, işçiler dünkünden daha fazla birliğin önemini farkındalar. Ne olursa olsun demiyorlar. “Ya hep ya hiç” diyorlar.

İkincisi, 1980 öncesi grev çadırlarını silahla tarayan MHP’li faşistler bugün daha değişik bir yöntemle grev kırıcılığına soyunmuşlardır. Tabii ki eski yöntemlerini bıraktıklarını düşünmeyeelim ama yeni yöntemlerle eklediklerine dikkat çekelim ve ona göre önlem alalım.

Ahmet Candanoğlu

Üretimden gelen gücümüzü kullanacağız

Kamu çalışanlarına, işçilere, emeklilere, esnafa genel olarak tüm emekçilere yönelik saldırı her geçen gün daha bir artmaktadır.

Sermaye tüm çalışanlara yönelik saldırısını değişik boyutta sürdürmektedir. Dün kamu çalışanlarının sendikal özgürlüklerini yok saymaya çalışanlar bugün kamu işçilerine % 5.4’lük zam öneriyorlar. Dün kamu çalışanlarının haklı ve meşru taleplerine kulak tıkananlar, sendikaları mühürleyenler, sendika üye ve yöneticilerini sürgüne gönderenler bugün kamu emekçilerinin grevlerini erteleme çabasındadır.

Siyasi iktidar bütün faaliyetlerini IMF’ye endekslemiş durumda, artık ülke politikaları hiçte gizlenmeyerek IMF’nin direktifleri doğrultusunda belirlenmektedir. Ülkemizi uluslararası sermayenin mi, siyasal iktidarın mı yönettiği belli değildir.

Siyasal iktidar bütün hukuksal dayanaklarımızı ve meşruluğumuzu gözardı ederek varolan haklarımızın gerisinde bir yasal düzenleme çabası içerisinde. Bizim sendika kurma hakkımız, sendikalarımızın da toplu sözleşme ve grev yapma hakkı vardır. Siyasi iktidar “hukuk devleti” olmanın gereğini yerine getirmeli ve anayasadan doğan haklarımızı kullanmamızı engellemeye

— BASIN VE KAMUOYUNA —

yönelmemelidir. Sendikal haklar bir bütündür ve örgütlenme, toplu sözleşme ve grev hakkını içerir. Bu haklarımızı içermeyen herhangi bir yasal düzenlemenin kamu çalışanları tarafından kabul edilmeyeceğini bir kez daha belirtiyoruz. Yıllardır verdiğimiz mücadele ile kazanılmış haklarımızın elimizden alınmasına izin vermeyeceğiz.

Kamu çalışanlarının sendikal mücadelesinde özel bir yere sahip mücadeleciler bir geleneği olan TUM HABERSEN kapatılmış, malları tasfiye edilmeğe başlanmıştır.

Bugüne kadar binlerce sendika üyesi hakkında soruşturmalar açılmış, cezalar verilmiş, yönetici ve üyelerimiz sürgüne gönderilmiştir. Ancak bizler haklı ve meşru temelde örgütlendiğimiz bilincindeyiz. Tüm bu baskılar bizi mücadelemizden alıkoyamayacaktır. Her geçen gün mücadelemizi yükselterek sürdüreceğimiz bilinmelidir.

İşçiler sözleşme haklarını talep ettiklerinde “ben memurun hakkını sizlere vermem” diyen siyasi iktidar, Kamu çalışanları ek zam talep ettiğinde “60 milyonun hakkını memura mı vereceğim?” demektedir.

Siyasi iktidar bizleri işçi, memur diye bölmeye çalışmakta ve tüm emek-

çilerin birlik mücadelesini engellemeye yönelmektedir. Enflasyon altında ezilen, hiçbir demokratik talebi dikkate alınmayan tüm emekçilerin, ortaklaşa mücadele hattı oluşturmaktan başka yolları kalmamıştır.

Sermayenin oyunlarını boşa çıkarma vakti gelmiştir.

Kamu işçilerinin toplu sözleşme hakkını kullanmadığı bir ortamda Kamu Çalışanları toplu sözleşme yapma çabalarının hayata geçmeyeceği bilinmelidir.

1994 yılı sonunda siyasi iktidar zam oranını % 22.5 olarak öngörmüş ve 1995 bütçesinde bu şekilde yer almıştı. Kamu çalışanlarının maaşı buna göre belirlenecekti. Ancak 20 Aralık 1994 günü Türkiye’nin dört bir yanındaki kamu çalışanları hizmet üretiminden gelen gücünü kullanarak iş yapmadılar, alanlara çıktılar. Bu görkemli eylemin sonucunda maaşlarımız bir miktar daha artırılmış ve bu artışlar kamuoyuna büyük bir gürültüyle duyurulmuştu.

Eylül ayı itibari ile dört kişilik bir ailenin asgari şartlarda geçinebilmesi için 35.646.875 TL. gerekirken ortalama memur maaşı 8.500.000 TL. civarındadır.

Yıllık enflasyon % 104’e ulaşmış, yapılan küçük maaş artışları enflasyonun altında eriyip gitmiştir. Eylül ayına gelindiğinde ise tüm memurlarda bıçak kemiğe dayanmış, okulların açılması ve kış hazırlıkları kamu çalışanlarının geçim sıkıntısını bir kat daha artırmıştır.

Her türlü yolsuzluğa, teşviğe trilyonları dağıtan siyasal iktidar kamu çalışanlarının durumunu düzeltme yolunda hiç bir adım atmamakta, Nisan ayı içerisinde aldığı yetkiye rağmen “EK-ZAM” yapma yetkisini unutmuş gözükmektedir.

İçinde bulunduğumuz koşulları görmezden gelen, siyasi iktidarı uyarmak;

- Yüzde 104’lük enflasyonun yaşadığı ülkemizde komik ücret artışlarına karşı “ek-zam” almak için;

- Grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklarımızın kullanılmasına ve bunun uygulanmasını engellemeye yönelik her türlü girişimlere karşı,

- Baskıların, sürgünlerin ve cezaların durdurulması için,

- İnsanca ve onurluca yaşayacak bir ücret alma, geleceğimiz hakkında söz ve karar sahibi olmak için,

Bugün alanlara çıkıyoruz. Hizmet üretiminden gelen gücümüzü kullanacağız.

KAMU ÇALIŞANLARI KOCAELİ SENDİKALAR PLATFORMU

Okumak neye yarar?

Burjuva iktidarı, kurumları düzenin devamını sağlayıcı bir kimliğe dönüştürmeye ya da bu misyonunun biçildiği yeni kurumlar kurarak sorunlarını çözmeye çalışıyor. Böylece düzene karşı tepki üretebilecek her türlü dinamiği de ortadan kaldırmış olacaklar!

Bu bağlamda özellikle 1980 öncesinde yükselen bir hareketliliğe sahne olan üniversiteler, düzeni tehdit eden bir yönelim sergiledikleri için burjuvazi tarafından temel hedeflerden biri seçildi. Gerçekten de özellikle üniversiteli öğrenciler, memleket sorunlarına duyarlılığı, ilericiliği ve devrimciliği temsil eden bir gelenek yarattılar. Kendisine verdiği zararı dönem içinde somut olarak yaşayan sermaye, bir daha böyle "acı" dönemler yaşamama hedefi ile üniversitelilere ideolojik ve fiziki silahlarıyla yöneldi.

Hayaller ve gerçekler

Sermayenin eğitim sistemine yönelik saldırılarının sonucunda, "okumuş olma" bireysel çıkarlarla tanımlandı. Herşey bireysel çıkarlarla tanımlanma noktasına girince sınıf atlama hayallerinin öğrenci gençliğe empoze edilmesi çok zor olmuyordu tabii. Gerçekten de bugün pekçok insan üniversiteye girdiğinde ne olacağını tam bilmemektedir.

Bir işe giremeyecek ve işsizler ordusuna katılacak olanların sayısı hiç de az değildir. Bu insanların kafasındaki "çağı atlayan Türkiye'nin mimarı olmak", çağdaş ve uygar yarınları giden yolda ülke kaderini etkileyecek kararlar verebilecek konumda olmak ve benzeri hayaller yanılsamadan ve gerçek dışı olmaktan ibarettirler.

Gerçek şudur: Burjuvazi kendi kararlarını kendisi verir ve iktidarda olduğu sürece de ülke kaderini etkileyebilecek kararları kendisi verecektir. Bu insanların hayal ettikleri konumlar, bu kararların uygulayıcısı birer piyon olmaktan başka birşey değildir. Burjuvazinin kendine yakın halka konumunda bulunacak kadrolarını yine kendi yarattığı okullarda yetiştirdiğini de unutmayalım. Örneğin Bilkent Üniversitesi, Koç Üniversitesi vb.

Satılık bir mal: Eğitim

Türkiye'de eğitim metalaşma sürecini tamamlamıştır. Bugün pazarda alınıp satılan bir maldan farkı olmayan eğitim olgusu, aynı zamanda insanların sayesinde kendilerini pazarlayacakları bir niteliğe de bürünmüştür. Eğitimin toplum yararına olması gerekliliği vb. toplumcu hedefler, yerini eğitimin bireysel çıkarları korumak ve bunları artırmak için elde edilmesi gereken bir araç olduğu zihniyetine bırakmıştır. İnsanlar toplum yararına birşeyler yapabilmek için değil, tamamıyla kendilerini "kurtarmak için okumak" gerektiğine inanmaktadırlar. Bir yerlere gelebilmek için, eğitimi satın aldıktan sonra da, insanlar kendilerini bu

Onlara göre okumanın ve okumuş olmanın tek anlamı, kendilerine iyi düzeyde uşaklık edilmesidir. Oysa toplumsal çıkarları her türlü bireysel çıkarın önüne koyan bizler için okumanın ve okumuş olmanın farklı anlamları olmalıdır.

satın aldıkları mal sayesinde satmaya çalışmaktadırlar. Bugün iş ararken diploması sayesinde kendisini pazarlamaya çalışan insanlar görmek güç değildir.

Eğitimde gördüğümüz gibi hizmetlerin metalaşması, daha doğrusu herşeyin metalaşması kapitalizmin devamı açısından hayati bir önem taşımaktadır. Yıllardan beri süregelen ideolojik taarruzlarla pekçok insanın düşüncesinde, "iyi mal eşittir iyi para" şeklinde özetlenecek bir değer yargısının, top-

lumsal bazda meşruiyet kazanması bugün için dikkat edilmesi gereken bir düzeye ulaşmıştır. Kurtuluşu kendini satmakta bulan insanlar topluluğu kapitalizmin istediği bir insan topluluğudur. Sermayedarlar ancak böyle bir topluluğun sırtında kârlarını artırabilirler. Bu kapitalizmin yasadır.

Sermaye sınıfı, bilim ve üniversiteler

Kapitalizmde bilim, özel mülkiyetin her

düzeyde savunusunu yeniden kurmak ve üretmekle yükümlüdür. Bundan dolayı kapitalizmin hakim olduğu bir ülkede, yani Türkiye de bilimin *tam anlamıyla* toplumcu bir içeriğe sahip olacağını sanmak yanılgı olur. Bilim, onun iradesinden bağımsız olarak, kendi mezarını kazmakla görevlidir, böyle olduğu için de özellikle bizim gibi ülkelerde bunu göz göre göre kısıtlamaktadırlar.

Üniversitelerde, yeterli bilimsel araştırmaların yapılamaması, bunun için ayrılan ödeneklerin yetersiz olması, bilimsel özerkliğin mevcut olmaması, hepsi de Türkiye'de bilimin sermaye sınıfına hizmet etmekle yükümlü olmasının sonucudur. Sorun ideolojiktir. Çernobil faciasından sonra insanlara yıllar boyu radyasyonlu çaylar içirilmelerine göz yuman "bilim adamları", emekçi halkı korur bir kimliğe bürünecekler miydi?

Yeni Çeltik'te içeride grizu olduğunu bile bile, içeri girilmez raporu vermeyen "bilim adamları" acaba kaç para vererek bu tavırlardan dönerlerdi?

Hedefimiz kişilere yönelik değildir, içlerinde tabii ki bu durumdan rahatsız olanlar vardır, ama bu konu sorunun ideolojik olduğunu anlamamıza yardım etmelidir. Sorun para sorunu, tesis sorunu değil, ideolojiktir. Ve bu türden "sözde bilim adamları" burjuvazinin uşaklığını yapan ve efendilerinin kârlarını korumak için bilim adına her türlü yalanı söyleyen aşağılık bir yaratıktan başka birşey değildir. Bu sorunun ortadan kalkması için tek yol vardır. O da, burjuvazinin ortadan kalkmasıdır.

Sermayeye uşaklık etmeyeceğiz

Türkiye'de özellikle seksenli yıllarda bir okullu olma çılgınlığı başladı. Ve hatta 1995'de olmamıza rağmen hâlâ özel öğretmenlerle, özel dersanelerle, bitmek bilmeyen sınavlarla pek çok insan sonu gelmez bir çılgınlığın peşinde sürüklenip duruyor. Ve tüm bu çılgınlığın içinde okuyan insanlar şu soruyu sormaz hale geldi: Okumak neye yarar?

Önüne olmazsa olmaz hedefler konularak, deli gibi bir çalışma temposunun içine bırakılan bu insanların sormadığı bu soruya düzen ve onun efendileri kendi adlarına yanıtlamaktadırlar. Onlara göre okumanın ve okumuş olmanın tek anlamı, kendilerine iyi düzeyde uşaklık edilmesidir.

Oysa toplumsal çıkarları her türlü bireysel çıkarın önüne koyan bizler için okumanın ve okumuş olmanın farklı anlamları olmalıdır. Bizler için okumak, ancak ve ancak sermayenin sömürücü düzenini değiştirmenin olanaklarını yaratıcı, emekçi sınıflarının sorunlarına çözüm bulucu, eşitlikçi, özgürlükçü, insanca bir geleceğin kurulmasını sağlayınca oldukça anlamlıdır.

"YOKSA OKUMAK NEYE YARAR?"

Atakan Devrim

Üniversiteler %300 harç zamları ile açıldı

Üniversitelerde har(a)ç'lar toplanıyor

Devlet, haraçlar keserek bu öğretim yılını da açtı! Tabela üniversitelerindeki öğrencileri ilk bekleyen şey tabii ki bu oldu. 1970'li yıllarda gündeme gelen özerk eğitimi sarsacak, "üniversiteler kanunu tasarısı" kanunlaşmadı ancak bu yolda ilk adım da atılmış oldu. 1980 sonrası iktidarı ele geçiren darbeciler, 6 Kasım 1981'de Yüksek Öğretim Kanunu'na göre üniversite öğrencilerine karşı cunta disiplini seferberliğini başlattılar. Halen uygulanan bu cuntacı zihniyet tek tip okul, tek tip öğrenci bilim(!) yuvaları yaratmıştır. Çağdaşlık ve bilimden uzak bu merkezlerde, toplumdan kopuk bir gençlik yetiştirmiştir. Öğretim elemanları, gündelik muhabbetlerle saatini doldurup maaşını almaktan başka şeyler düşünmemişlerdir. Sosyal duyum ve ihtiyaçları karşılayan, toplumsal gelişmeyi sağlayan yaratıcı ve lider yapı yok edilmiştir.

Bu yıl da %100, %300 ve %428 oranlarında yapılan zamlar, hiçbir sosyal güvencesi olmayan emekçi insanlara eğitim-öğretim kapılarının kapatıldığının kanıtıdır. Oysa ki, 19 Ağustos 1983'te yüksek öğrenimde uygulanan harç, masrafların %20'sini ödemek koşulunu taşıyordu. 1992'de %50'ye çıkarıldı.

12 yıl sonra ise özelleştirme aşamaları meyvelerini vermiştir. Üniversite öğrencileri ya okulu bırakıp çalışmaya başlamış, ya da hiç başlayamadan eğitim hakkı sona ermiştir. Yüksek Öğrenim Kanunu'ndaki "Öğrenci katkısı ödemeyenlerin kaydı yapılamaz ve yenilenemez" maddesiyle başından pek çok öğrenciye kapılar kapanmıştır. Öte yandan madde:7/1'de "yükseköğrenim kurumlarında ve bu kurumlara girişlerde imkan ve fırsat eşitliği sağlamak"tan bahsedilmesi tamamen tutarsızlığın ve çelişik ifadelerin kanunlaşmış olmasının belgesidir.

Kısacası YÖK kaldırılmalı ve böylece bağımsız özerk üniversitelerin temelleri atılmalıdır.

Sultan Uçar

İlerici Gençler Derneği (İGD) yeniden kuruluyor Haydi siz de katılın

Bugün toplumun en örgütsüz kesimlerinden biri gençliktir. Özellikle de öğrenci gençlik. Mevcut düzen, 12 Eylül'le beraber, tam bir örgütsüzlüğü dayatmıştır. Düzenin, gençliğin sürekli evde bulunması, kendi başına hiçbirşey yapmaması, politik ortamlardan uzak olması, arkadaş ortamlarına fazla gitmemesi gerektiği şeklindeki güvensizliği, aile bireylerinin nin beyinlerine işlemiştir.

Oysa gençlik geleceğimiz değil midir? Gençlik, yapısı gereği yenilikçidir, köhnemişi yıkma özelliğini taşıyan devingendir, yani devrimcidir, dinamiklidir. Burjuvazi de onun bu yönünün farkında olduğundan emekçi çocuklarını, sıradan eğitim sistemiyle, kendi özünden uzaklaştırıp, laçka, serseri bir yaşamın içine atmak ister.

Tüm bu olumsuzluklara karşın, gençlik kendi öz deneyimleriyle, geç de olsa doğruyu yakalıyor. Son dönemlerde, özellikle üniversiteli gençlik paralı eğitime hayır, bilimsel eğitim, eğitime katılım gibi demokratik istemlerini, "YÖK'e hayır, özerk-demokratik üniversite" şiarıyla belirtmiştir. YÖK, üniversitelerin MGK tarafından denetimidir.

Düzenin yıkılmasından endişelendiklerinden, eğitimi bilimsellikten uzaklaştırıp, kendi istedikleri doğrultuda hizmet edecek kafalar yaratmak istiyorlar. Rektörü Cumhurbaşkanı atarken, dekanlar YÖK tarafından atanıyor. Gerici kadrolarla gerici bir eğitim veriliyor. İdari, mali tüm durumlardan öğrenci gençlik uzaklaştırılmak isteniyor.

Bu yıl üniversitelerde harçlar yüzde 350-500 artırıldı. Biliyoruz ki, bu harçların artırılması, öğrenci gençliğin ihtiyaçlarının karşılanması için olmuyor. Bu işçilere karşı savaşta, Kürt halkına karşı savaşta kullanılıyor. Gençlik katliamının değil, bilimin ortağıdır.

Bu sene liselerde de tıkanıklık had safhada. Katkı payı 100.000 TL. Aynı zamanda devlet liselerini özelleştirme çalışmaları var. Her yıl yaşanan, yeni eğitim sistemleri burjuvazinin içinde bulunduğu dramı gösteriyor. Gerçek doğru eğitimden kaçınılan tüm yollar tıkanıklıkla sonuçlanıyor. Örgütlü gücümüz ve tarihin akışı bu gidişatı tersine çevirecektir.

Liselerde, üniversitelerde birtakım örgütlenmeler var, ancak bunlar dar

siyasi çıkarlardan dolayı kiteselleşemiyor. Artık Türkiye çapında merkezi örgütlenmelere gitmek zorundayız, dar siyaseti bırakarak, geniş öğrenci birliği sağlayarak bunu oluşturabiliriz.

Şunu unutmamak lazım, gençlik ayrı bir sınıf tabii ki değildir. Gençlik ve emekçi sınıflar sürekli dayanışma içinde olmalıdır. "Gençliğin yolu işçi sınıfının devrim yoludur."

Şeriata, faşizme karşı, demokrat olan, devrimci tüm ilerici gençliğe sesleniyoruz: *İlerici Gençlik Derneği* henüz kurulma aşamasında, gelin siz de buna katılın, çalışmalarında aktif olarak yer alın.

Geçmişte İGD çalışmalarında yer almış tüm dostları görev başına çağırıyoruz.

Dilber Gül

Ölüye kurşun işlemez

Kendime danıştım sordum, ben bugüne kadar ne yapmışım? Nazım Hikmet'in, Yılmaz Güney'in gelmesi için yüzlerce imza atmışım. Zaten Nazım gitmedi, Gülhane Parkı'nda ağacının altında oturuyor. Yılmaz Güney de elleri cebinde, fofru başında, sigarası ikiye bükülmüş dudaklarında, İstiklal Caddesi'nin bir başından bir başına volta atıyor. Attığım her imza onlara sıkılmış bir kurşun gibi. Kendimi suçlu hissediyorum. Onlardan nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum.

Ruhi Su'nun mezar taşına sıkılan kurşunları görünce, Yılmaz Güney ve Nazım Hikmet'e ne kadar kurşun sıktığımızı anlarız. Onlar halka küsmediler. Cumhuriyet'ten bu yana kurulan ellibir hükümete küstüler. Çünkü ülkesini güzel yönetmediler. Bölücülük, bölgencilik yaptılar. Hitler'in yaptığı vahşetten, Alman Başbakanı diz çöküp dünyadan özür diledi. Bizim hükümetimiz diz çöküp Yılmaz Güney, Nazım Hikmet ve halkından özür dilemesi gerekir.

Ardahan'da bağırarsa, sesi Edirne'den duyulur, Anadolu gibi güçlü Ruhi Su'nun mezarında kurşun yerleri var. Bugün Güney Anadolu'da yakılan, bombalanan, dağları ceset dolu köyleri merak ediyorum. Ruhi Su sağolsaydı canı gibi sevdiği Anadolu'ya ne derdi? Neden Ruhi Su'ya pasaport verilmedi?

HA

Kırın kapıları
Yıkın kafalarda
Örümcek tutan duvarları
Yakın tapuları
Yırtın pasaportları
Kaldırın hudutları
Patlayacağım
HA

Silin gökteki kiri
Ekin biçin karaları
Yokedin kirli paraları
Kırın idam sehparalarını
Koparın ipleri
Patlayacağım
HA

Size diyorum
Dünya patronları
Açın barajları
Kaldırın haraçları
Yokedin savaş projelerini
Sakat bırakmayın
Dünya çocuklarını
Patlayacağım
HA

Üstadın suçu Alevi türküleri, halktan yana türküler söylemek. Alevi türkülerini söylemek demek Türkiye'ye sahip çıkmak demektir. Alevi türkülerinin Ruhi Su ilk değil. Mansur'u dara çektiler, Nesimi'nin derisini yüzdüler, Pir Sultan'ı astılar, 37 kişiyi gaz döküp yaktılar. Bunların hepsi türkülerin yüzünden. Bunlar türkülerimizden bile korkuyorlar.

Alevi türkülerini Türkiye'nin sahibidir.

Neden başka müzikten korkmuyorlar?

Çünkü onlar güzelliği, devrimi ve geleceği anlatır.

Alevi türkülerine sahip çıkan Ruhi Su, Aleviler için yaşamış sayılır. Aleviler bilsinler ki Ruhi Su, onlara büyük miras bırakmış. Bu mirası korumak zorundalar. Cemal Süreyya, Ruhi Su'ya pasaport alınması için uğraşmış. Alamayınca üzölmüş. Şunu yazıyor:

"Bu hükümet, Pir Sultan'a pasaport vermiyor. Bu hükümet ki Yunus Emre'ye basın kartı vermiyor. Onu anladık. Ama bu hükümet ki ferman çıkarmış, Karacaoğlan'ı otobüse bindirmiyor. Alevi türkülerine sıkılan kurşun Türkü'ye sıkılmış sayılır."

Bilmezler mi, türküyü kurşun geçmez, ölüye kurşun geçmez.

Biz milyonlarca yıl yaşayacağız.

Raşit Kara

ÜRÜN YAYINLARI

SANAT PSİKOLOJİSİ

Jean-Paul WEBER
Türkçesi: İlhan Cem Erseven

EĞİTİM SORUNLARIMIZA KUŞBAKİŞİ

Dr. Niyazi Altunya

SEÇME DÜNYA ATASÖZÜ VE ÖZDEYİŞLERİ

Cevdet Rende

ORTA ANADOLU'DA BATIL İNANIŞLAR

Faruk Güçlü

JEOMORFOLOJİ SÖZLÜĞÜ

Dr. Emrullah Güney

yakında çıkacak olanlar

SEVİÇİRA

Ertuğrul Öğuz Fırat

CEYREK ADAM

Ali Kemal Gözüokara

Genel Dağıtım ve İsteme:

EDEBİYAT KİTABEVİ, Tuna Cad., 11/1 Yenışehir /Ankara
TEL: (0312) 431 67 24 FAX: 433 97 61

ALANININ TEK VE ÖZGÜN DERGİSİ

folklor / edebiyat

5. sayı çıktı!

Bir yıllık abone bedeli 750.000.-TL.

Yurtdışı abone bedeli, Almanya: 60 DM, Amerika: 60 \$
Abone bedelini Metin Turan adına 104233 numaralı posta çeki hesabına, ya da Halkbankası Meşrutiyet Şubesi'ndeki 5911 numaralı hesaba yatırabilirsiniz.

Yazışma Adresi:

EDEBİYAT KİTABEVİ, Tuna Caddesi, 11/1 Yenışehir /Ankara
Tel: (0312) 425 39 20-431 67 24

YELİZ ÇİÇEK EVİ

KEMAL AYDIN

Çağlayan Vatan Cad., No:108/25 (Efes Çarşısı, orta kat)
Şişli-İSTANBUL

TEL: 0212-230 56 21 FAX: 0212- 224 23 02

Gazi'de baskılara son

Gazi mahallesi halkı, Gazi olaylarından sonra, yoğun baskılar altına alınmıştır. Çünkü Gazi olaylarında halk, düşmana karşı olan tavrını, militanlığının tüm şiddetiyle ortaya koymuştur. Polis ummadığı büyüklükte bir tepkiyle karşılaşmıştır. Bu da onu altını pisletecek kadar ürkütüştür. Onun içindir ki, devlet bugün Gazi halkını sindirme, susturma politikasını had safhaya çıkartmıştır. Gazi halkına yapılan baskı devletin korkusunun ölçütünü belirler. Biz bunu

açıkça görüyoruz. Gazi halkı mücadelesini geçmişte olduğu gibi vermesi gereken çizgide vermiştir, vermeye devam edecektir.

15 Ekim Pazar günü Gazi Cemevi önünde yapılan basın açıklamasına 1000 ile 1500 civarında bir katılım olmuştur. Buradaki kitle baskılara olan tepkisini, "Susma sustukça sıra sana gelecek", "Gazi'de baskılara son", "Yaşama, düşünme hakkı engellenemez", "Devrim şehitleri ölümsüzdür", "Türk-Kürt, Alevi-Sünni kardeşir",

"Baskılar bizleri yıldırılmaz", "Yaşasın halkların kardeşliği", "Faşizmi döktüğü kanda boğacağız" sloganlarıyla dile getirmiştir. Aynı zamanda halkımızın bu haklı tepkisini yükseltmek ve güçlendirmek için tüm demokratik-devrimci kitle örgütleri dayanışmaya çağırılmıştır. Bu halkımızın haklı isteğidir. Bu sözleri yabana atıp, duymamazlıktan gelmek devrimciliğin özüne saygısızlık etmek olur.

Halkımızın bu doğal isteklerini kontrol altında tutmaya ve insanlara gözdağı vermek için yaklaşık 300 tane çevik kuvvet polisinin yanı sıra, onlarca sivil polis ekibi, Cemevi etrafında çevirme yapmıştır. "Baskılar bizleri yıldırılmaz" sloganı aynen halkımızın

bu etki üzerine gösterilen haklı tepkisi- dir. Hiçbir güç bizi zorla, baskıyla, kanla, yolumuzdan çeviremez. Bunu biz haykırarak onlar da duyduklar. Halkımızın gücü örgütlü birliğindendir. Halkımız örgütlenmeye açtır. Burada görev biz devrimcilere düşer. Yapacağımız haklı eylemlilikler ve bu eylemliliklerde göstereceğimiz dayanışma, İşçi-Alevi-Kürt hakları mücadelesindeki birlikteliğimiz bizi zalimin zulmünden kurtaracaktır. Güçlü mücadele için örgütlenmek üzere yerimizi alalım. Devrimci, demokrat kitle örgütleri haydi dayanışmaya!

Kurtuluş devrimde, kurtuluş sosyalizmde!

Ali Ekber

Bu basın açıklaması 15.10.1995 günü Gazi Mahallesi Cemevi önünde yapılmıştır

Kamuoyuna

Gazi Mahallesi işçilerin, emekçilerin, Kürtlerin ve Alevilerin yoğun olarak yaşadığı yerdir.

Zulmün kol gezdiği, cellatların kan döktüğü zalime karşı zulüm görenlerin yanında yer alan Alevilerin dara durduğu mahalledir.

Tarihten günümüze kadar ezenler hep emekçilerin kanlarını emip iliklerini boşalttılar. Savaşın her türlüşünü dayattılar. Psikolojik ve politik tarzda halkları teslim almayı, köleleştirmeye, zincir vurmaya çalıştılar. Bu zinciri kırmanın zamanı gelmiştir.

Aleviliğin özü adalet, eşitlik, haksızlığa karşı haklının yanında yer almaktır. Bu haksızlığı yaşayan, zulüm gören halklar da onuruna yakışır tarzda cevap vermiştir.

Dün Gazi'de yapılan provokasyonlar 1980 öncesi Veli Türkmen'i şehitler kervanına kattıkları gibi, bizden yüzlerce masumun kanını, canını istediler.

Oyunlar halen devam ediyor. Şubat 1995'de polis, yaşamını simit satarak idame ettiren emekçi Bayram'ı hunharca katletmiştir. Arkasından oyunlar bitmemiştir. Bu haksızlığı ve adaletsizliği kabul etmeyen halkımızın üzerine kurşunlar sıkılmıştır. Yaralanan canlar olmuştur.

Gazi ilk şehidini vermiş, 80 yaşında Halil Dede yaşamını yitirmişti.

Artık şehitler kervanı devam ediyordu. 17 tane gencecik fidanımız şehit düşmüştür. 300'ün üzerinde de insanımız yarananmıştır.

Zalimin zulmü bitmiyordu. Kamoyu da biliyor ki, halen gözaltında canlarımız vardır. Haklarında o kadar araştırmalara rağmen bilgi sahibi değiliz. Bir çoğu katledilmiştir. Bunlardan Rıdvan Karakoç, Hasan Ocak ve Ayşenur Şimşek bilinenlerdir. Açsınlar kimse- sizlerin mezarlarını hele kaç tane

fidanımız yatıyor.

Operasyonlar durmak bilmiyor. Kirli savaş had safhadadır. Yüzlerini maskeleyen eli kanlı faşist cellatlar sokak ortalarında halkımızı tutukluyor. Sokaklarda kurşun saçıyor. Elektrikler kesip, silahlarıyla ortalığa ateş açıp Şımak sendromunu yaşıyorlar. Polis nerede, adalet nerede? Geceleri sokaklara insanlar çıkamıyor. Çünkü, baskı ve korku kol geziyor. Kan içiciler durmuyor....

1-Evleri basıyor, kapıları kırıyor, insanları tehdit edip ajanlık teklifinde bulunuyorlar. 2-İnsan onuruyla oynuyorlar. 3-Analarımız, kızlarımız, gelinlerimiz gündüz bile sokaklara çıkamaz oldular. 4-Değerlerimizi yağmalıyorlar, demokratik kurum ve kuruluşlara saldırıyorlar. (Kervan, Gazi Kültür Evi ve Yenigün Kültür Merkezi gibi) 5-Her gün Gazi Mahallesi'nin giriş, çıkışları polis tarafından tutuluyor, özellikle Gazi'ye giden arabalar durdurulup aranıyor. 6-Halka hakaret ediliyor. 7-Halkın malına canına göz dikiliyor. 8-Dükkanları kapatılıyor. Sadece Kürt ve emekçi oldukları için ailelere yoğun baskı vardır. 9-Polis insanların evlerinde yatıyor. Bebeklerimize bile, silahların soğuk namlusu dayatılıyor.

Devlet terörü Alevilerin, demokratların, devrimcilerin ve Kürt halkının tüm katmanları üzerinde yoğun bir şekilde katmerleştirmektedir. Son örnekleri Okmeydanı, Ümraniye ve İstanbul'un varoşlarında tüm şiddetiyle devam ediyor.

İntikam peşindeler. Biz faşist sisteme boyun eğmeyeceğiz. Biz Gazi Mahallesi'nde Alevi, Sünni, Kürt ve Türk ayrımı gözetmeksizin kardeşçe onurlu ve şerefli, bölüşümcü, eşitlikçi bir yaşamdan yanayız.

GAZİ MAHALLESİ HALKI

Basın Açıklaması

Gözaltına almalar çareniz olamaz!

Beş yıldır yayın hayatını sürdüren işçi sınıfının, Alevi toplumunun ve Kürt halkının dergisi *Kervan*, Gazi'de baskın yedi.

Yaklaşık 40 sivil ve resmi polislerin gerçekleştirdiği baskın, günlerdir Gazi Mahallesi ve çevresinde estirilen terörün bir devamıdır. Gazi Mahallesi'nde yüzlerce devrimci, demokrat, komünist gözaltına alınmıştır.

Toplusözleşmelerin tıkanması ve bu sürecin 400-500 bin işçinin greviyle noktalanması ülke siyasal ortamını allak bullak etti. Hükümeti, hükümetleri düşüren işçi sınıfımız, burjuvazinin siyasal ortam diye yutturduğu politik durumu bir anda allak bullak etmiştir. Rezilce, adice pazarlıklarla bir hükümet kurmaya çalışan burjuvalar attıkları her adımda yüzbinlerin grev soluğunu enselerinde hissetmektedirler.

İstanbul polisinin tutumu da bu gelişmelerin dışında değildir. Bu saldırılar özellikle Gazi ayaklanmasınadır.

Gözaltına alınanlara sorulanlar bu çerçevededir. Gazi ayaklanması ülkede yürüyen her taşın, her kıpırdanışın motorudur, ilham kaynağıdır. Gazi ayaklanması biz işçilerin, komünist, devrimci Alevi ve Kürt halkıyla dişle damak, etle tımak gibi birlikte gerçekleştirdiği bir kalkışmadır. Bunu gururla üstleniyoruz.

Gazi ayaklanması, insan olma kavgamızdır. Bu, şeriat, faşist harekete ve sistemin terörüne karşı bir şahlanıştır. Bu, halkın ayaklanmasıdır. Bir gurbun, bir kesimin, bir mezhebin değil.

Darmadağın edilmiş büromuzdan tüm insanlığa sesleniyoruz. Gözaltına almalar çareniz olmadı, olamaz.

Tüm işçiler, devrimci demokratlar, sendikacı arkadaşlar Gazi'de gözaltına alınanlar ile ilgili hesap soralım. Emniyet Müdürlüğü'nü faksla telefonla arayın, gözaltılarının nedenini sorun!

Yaşasın Gazi ayaklanması! Yaşasın işçi sınıfımız!

Kervan Gazi Temsilciliği

felsefesinin güzelliği buradadır. Yunus dergaha odun toplarken eğri odunları almazdı. O kapıdan eğri girmez derdi. Çünkü yüce Pir Hacı Bektaş Veli bu felsefenin temelini dürüstlük ve doğruluk üzerine atmıştı.

İşte bu anlamdadır ki, Alevi Bektaşiliğin temel düşüncesi, çağdaş laik demokrasileri bile kışkırtacak niteliktedir.

Eğer bizi bizden sormak istersen
İlimle felsefe irfanımızdır
Girip cemimizi görmek istersen
Saz ile muhabet erkanımızdır

Bezmi cemimizde kem söz söylemez
Kov kıybet edip bütan eylemez
Semahlar dönülür iman paylenmez
Değiş duvazımız Kur'anımızdır

İrşat olan kişi kısıpı kar eder
Zehiri nuş etse beden bal eder
Sorgular pirimiz müşkül haleder
Çünkü yargıcımız sultanımızdır

Hakikat marifet sırrını bilmek
Kul sığar kıl sığmaz kapıdan girmek
Gizli bir esrardır ölmeden ölmek
Mühürlü tastikli peymanımızdır

Berrak akar gider yosun tutmayız
Tenimiz pak beş vakitte kokmayız
İnsanlara ayrı ayrı bakmayız
Can taşıyan adem cananımızdır

MAHMUT ERDAL cin atına binenler
Tükenmiş fitili yanıp sönenler
Küfe'ye giderken yoldan dönenler
Bizden soyutlanmış Mervanımızdır

Ne var ki, yukarıda belirttiğim

MAHMUT ERDAL bunu diyen
Sen hep açsın onlar yiyen
Sözlerini dinlemeyen
Ya deli ya cahil artık

Zamanın padişahı olan II. Beyazıt. Hacı Bektaş Veli'nin felsefesine ilgi duyar ve Balım Sultan'ın tarikatına girer. Tabi bu halk arasında büyük yankılar uyandırır.

Padişahın bir tarikata girişini fırsat bilen ve halkın sırtından geçinmek isteyen birtakım uyanıklar, başlarına bir sarık sırtlarına, hırka giyerek derviş olur çıkarlar bir anda. O kadar çoğalırlar ki, adım başı derviş. Bu durumu engellemek için Balım Sultan bir ferman çıkararak bütün dervişlerin İstanbul Beyazıt Meydanı'na toplanmasını ister. Bir gün önceden Beyazıt Meydanı'na bir çadır kurulur. Çadırın içine birkaç koyun, bir de kasap koyarlar. Sabahın erken saatlerinden dervişler gelmeye başlar. Yer, gök derviş kesilir. Bu arada çadırın içinde birkaç koyun boğazlanır. Kanlar çadırdan dışarı doğru akmaya başlar. Balım Sultan çıkar kürsiye seslenir dervişlere: "Bu yola başını koyup serini veren dervişler gelsin" der. Bir kaç derviş serini vermek için çadıra girer. Oraya toplanan sahte dervişler zanederler ki, çadırdan içeri giren dervişleri kesiyorlar. Bir anda kaçışmaya başlarlar. geriye oniki tane gerçek derviş kalır.

Günümüzde sahte dervişlere benzeyen bir takım hayasızlar, gerek politik çıkarları için, gerek ekonomik çıkarları için duygu sömüren sülükler, ayrıkotu-

Gizli bir esrardır ölmeden ölmek

MAHMUT ERDAL

Bundan elli yıl önceydi. Divriği'nin ücra bir köşesinde olan köyümüze bazen Hacı Ağa'nın köyü bazen de Şahin Köyü derlerdi. Kış aylarında komşular her akşam ayrı eve toplanır, Kerbela'da Yezid'in Hazreti Hüseyin'e, Hızır Paşa'nın Pir Sultan Abdal'a yaptığı zulüm anlatılırdı. Sonra sıra aşıklara gelirdi ve aşıklar da Hünkar Hacı Bektaş Veli'den gülbenkler, Pir Sultan Abdal'dan, Kul Himmet Üstad'tan düvazlar, deyişler çalıp söylerdi. İşte ta o yıllarda yüreğimde Hünkar Hacı Bektaş Veli, Pir Sultan Abdal, Kul Himmet sevgisi oluştu.

Zaman zaman gazetelerde dergilerde ve çağdaş yayın yapan radyolarda, hatta "Yine Dertli Dertli İniliyorsun" isimli kitabımda bunları duyurmaya çalıştım.

O yıllarda köyümüzde arpa unundan yuvarlak ekmek yapar sandığa koyup kilitlerlerdi. Bir taraftan yoksulluk, bir taraftan sefalet vardı. Ama o gün insanlar daha dürüst, daha duyarlıydı desem yalan olmaz. Çünkü o yıllarda duygu sömürüsü yoktu, her şey doğaldı. Dede'nin kurduğu halk mahkemesi vardı.

Gerçek Alevilikte Dede talibin babası, talip Dede'nin evladı sayılır. Talip Dede'ye ikrar verendir. Dedeyle talip arasında saygıdan sevgiden oluşan kopmaz bir bağ vardır. Dede talibi

Dar-ı Mansur edip sorguladığı zaman der ki, "talip girdiğin bu yol ateşendir, yalınayak yürüyebilir misin? Yediğin halk lokması demirdendir, yutabilir misin?"

Dede canları cem edip, toplar biraraya. Yola girecek talibi diker ortaya, der ki, "Ey komşular, bu can Muhammet Ali'nin ve Hacı Bektaş Veli'nin yoluna girecek, izin verir misiniz?" İçinizde bu candan ağrınıp incineniz var mı? Eğer komşulardan biri kalkar da, "ben bu yola girecek olan cana izin vermiyorum, beni incitti" derse, orada bir halk mahkemesi kurulur, jüri üyeleri oluşur, incinen can bağışlanmazsa, gereken ceza verilir.

Dede, mecliste bulunan canlara seslenir: "Ey talipler elinizle koymadığınızı kaldırmayın. Gözünüzle görmediğinizi sakın ola gördüm demeyin. Kulağınızla duymadığınızı duydum demeyin. Elinize, belinize, dilinize sahip olun. İncinseniz de incitmeyin."

Şu bir gerçek ki, bir kiliseye, bir camiye eli kanlı katil, yetim hakkı yiyen ve her türlü pisliğe bulaşmış kişi girer, ibadet eder. Ama o günahkar kişi Alevi Cemi'ne girip ibadet edemez. Alevilikte günahkar kişi günahını sırtında bir ceset taşırmış gibi taşır. Çünkü Pir ona der ki: "Önce git kul hakkını öde de öyle gel. Bu kapıdan doğru kul sığar. Eğri kul sığmaz."

İşte gerçek Aleviliğin, Bektaşiliğin

güzelliklerin yanında son zamanlarda hiç de hoş olmayan bazı çirkinlikler belirmeye başladı. Örneğin Sivas'ta ateşler üzerinde semah dönerken yanarak can veren o güzel insanların bedenlerini kendilerine malzeme yaparak duygu sömüren bazı şerefsizler ortalıkta at oynatmaya başladılar.

Ne kadar acıdır ki, bilgisayar çağında bazı ermiş anaların kapılarının önü panayır gibi. Her neye elini uzatsan bunlar okunmuş üflenmiş, dualı diyerek zavallı saf insanların duyguları sömürülmektedir.

Bence bu ne Aleviliğe yakışır, ne de insanlığa. Onun için derim ki:

Seni uyanmaz sandılar
Kendine gel aylık artık
Hayvan gibi kullandılar
İnsanlığa sayıl artık

Neşter değmiş kanar yaran
Tabip bulda sardır bir an
İncil Zebur Tevrat Kuran
Derde çare değil artık

Hak insandır insan haktır
Helal kazancın mübahdır
Gönlüm sana Beytullahdır
Gir oraya eğil artık

Bugüne dek sanki niye
Boyun eğdin ağa beye
Sahte anaya dedeye
Yeter verme meyil artık

na da benzerler. Ayrıkotu arsız bir ot türüdür. Eşeklerin semerinde kullanılır. Birgün eşeğin biri sırtında semeriyle kavun karpuz tarlasından geçerken kuru bir ayrıkotu yere düşer. Kavun karpuz teveklerinden ricada bulunur, şuracıkta sığacağım bir yer verin der. Kavun karpuz tevekleri de ne yapalım idare edelim derler. Aradan birkaç gün geçer. Ayrıkotu başlar yeşermeye, günden güne sahasını genişletmeye. Kavun karpuz tevekleri ayrıkotuna sen bizden sığacağın kadar yer istedin, şimdi neredeyse bizi kovacaksın derler. Ayrıkotunun cevabıysa, "işinize gelirse" olur. İşte duygu sömüren bu ayrıkotları gerek dergahlarda, gerek derneklerde, gerekse cemevlerinde yeter ki, oturacak bir yer bulsunlar.

Bazıları canım bunları ne yaz, ne de söyle, ayıp olur diyebilirler. Oysa asıl ayıp olan bunlara seyirci kalmaktır. Kendilerine yıldızlar kadar uzakta olan koca Pir Sultan Abdal'a benzemek isteyen bazı çömezler, benzese benzerse Hızır Paşa'nın kara kadısına benzerler. Beyanlarında ozan yalan söylemez derler. Ama kendileri gerçeği konuşmazlar. Plaklarında, kasetlerinde sağa sola çamur atarak gündemde kalmaya çalışan çömezler, güya yazdığı şiirlerinden ötürü iki defa idamla yargılanmış, yok efendim yıllarca hapisanelerde yatmış, işkence görmüş halkın gözünün içine bakarak bu

Bir ozanın kaleminden

yalanları söylerler. Acaba hangi adliye-
de idamla yargılanmış, hangi hapisha-
nede yatmış, hangi karakolda işkence
görmüş merak ediyorum doğrusu. Halk
bu tür yalanları söyleyenlerin yüzüne
günün birinde tükürecek. Ama ne var
ki, belki de ben görmeyeceğim. Önemli
değil.

Düne kadar beğenmezken düzeni
Bugün ekranlarda caz edip durur
İşçi konserinde halkın ozanı
Yüzelli milyona naz edip durur

Çektiği yokluğu unuttu varda
Sinsice dolaşır izi yok karda
Karısı pavyonda kızları barda
Ahlaktan namustan söz edip durur

Düzene entegre oluşu erken
Havyara alıştı çökelik yerken
Çamurlu yollara ne diyem derken
Şimdi uçaklarda poz edip durur

Emekçiden yana ozandı hani
Cüzdan kabarcıca bitlendi kanı
Gecekonduların çatı anteni
Sömürü düzene göz edip durur

MAHMUT ERDAL gerçek eylerim beyan
Limited şirketi kayınço yeğen
Daha dün Veysel'e kör aşık diyen
Bugün Pir Sultan'ı koz edip durur

Daha önce de belirttiğim gibi deyiş-
lerin, ezgilerin, ağıtların türkülerin
çalınıp söylendiği Çamşılı'da, hasbel-
kader ben de sazımızla sözümüzle bu
kervana karıştım. Bir zamanlar Ankara
Radyo'sunda misafir sanatçı olarak
yöremizin ezgilerini, dertli türkülerini,
Pir Sultan Abdal'ın, Kul Himmet'in,
Sıtkı Baba'nın deyişlerini çalıp söyle-
dim. Daha sonra 1965 yılında mahalli
sanatçı olarak Ankara Radyo'suna
girdim.

Tahminen bir yıl sonraydı. Doktor
Ali Haydar Ulusoy ve rahmetli Avukat
Cemal Özbay'ın başkanlığında ilk defa
Ankara'nın Kızılay semtindeki büyük
sinemada düzenlenen, Hacı Bektaş Veli
gecesine katıldım. O geceye sanatçı
olarak rahmetli Aşık Veysel, Ruhi Su,
Davut Sulari, Aşık Daimi, bugün
hayatta olan Nureddin Dadaloğlu, Ali
Ekber Çiçek ve hatırlayamadığım bazı
sanatçılar da katılmıştı.

Daha sonraki yıllarda TRT, siyah-
beyaz deneme yayınına başladı. Kıbrıs
çıkarmasında şehit düşen rahmetli
Adem Yavuz TRT'de görevliydi. Bir
gün Adem Yavuz kamerasını, ben de
sazımı alıp birkaç da semah dönenlerle
Hacıbektaş'a gittik. Dergahın avlusun-
da semahın çekimini yaptık ve o hafta
TRT'de yayınlandı.

Bir yandan sazımı çalıp söylerken,
bir yandan da kültürümüzü tanıtmak
için uğraş veriyordum. O dönemde
gazeteci Kamuran Özbir'le tanıştım.
Kamuran Özbir, bir ay boyunca semah-
larımızı kültür ve geleneklerimizi re-
simleyerek gazetesinde sergiledi. Beni
Başkent Gazetesi Yazı İşleri Müdürü
Mustafa Bey'le tanıştırdı. Mustafa
Bey'e Pir Sultan Abdal hakkında tüm
bildiklerimi anlattım. O da kaleme aldı.
Anlatığım öyküyü senaryoya dönüştür-
dü ve İstanbul'da Fer Film'in sahibi,
Fahriye Tamkan'a devretti. Fahriye
Tamkan da, Türk sinemasının güçlü
oyuncusu Fikret Hakan'ın başrolünü
üstlendiği "Pir Sultan Abdal" filmiyle
beyaz perdeye aktardı.

Bunları yaparken birilerinden ödül
alayım diye düşünmedim. Doğruluğu,
gerçekleri insanlığa aşılayan mürşitler
mürşidi Hünkar Hacı Bektaş Veli'ye,
koca ozan Pir Sultan Abdal'a biraz
olsun hizmettim olduysa bu benim için
bir onur olur.

Ozanların mürşüdüsün pirisin
Yanar bu bağrım közün Pir Sultan
Bence sen bir evliyalar erisin
Kiblegahtır bana yüzün Pir Sultan

Karşı koydun paşasına ağasına
Tükürdün düzenin kör kadısına
Eyvallah etmedin can pahasına
Güçsüzden yanaydı özün Pir Sultan

Sen gibi az gelir evliya erler
Can gözü kapalı göremez körler
Ateşler üstünde semah dönerler
Daha nice oğlun kızın Pir Sultan

Ehli irfan olan sevgini taşır
Yazarlar çizerler ederler neşir
Mahşere dek dilden dile dolaşır
Deyişin destanın Pir Sultan

Bir takım beyinsiz kadere kail
Kıymetin bilemez ne anlar cahil
Sadece şu kanlı Sivas'ta değil
Cihanda çalınır sazın Pir Sultan

Felsefen düşüncen güçsüzden yana
Can geda eyledin candan canana
MAHMUT ERDAL gibi nice ozana
Pusula olmuştur izin Pir Sultan

Bakın dünden bugüne neler değişti.
Yıl 1995, altıncı ayın sonlarına doğru
Ankara'nın Sıhhiye semtindeki Divriği
Kültür Derneği'ne uğradım. Orada
masanın üzerinde bir ilan gözüme
ilişti. İlanda, birgün sonra 19 Mayıs
Stadyumu'nda Pir Sultan Abdal Genel
Merkezinin hazırladığı Sivas Şehitleri'n-
nin İkinci Yıl Anma Günü yapılacağı
bildiriliyordu. Hemen Divriği Kültür
Derneğinden kalkıp Pir Sultan Abdal
Genel Merkezi'ne gitmek için yola
koyuldum. İçeri girdiğimde düşündü-
ğümün tersine, kimileri burnunun ucuy-
la hoşgeldin dedi, kimleri de
görmezlikten geldi. Haksızlığa boyun
eğmeyen, her ne olursa olsun fikirle-
rinden vazgeçmeyen, "Alacağın olsun
ey Hızır Paşa. Bizim şah gelirse, sana
da koymaz" diyen yürekli koca ozanın
dergahı da mı düzene entegre olmuştu?

Bir de düşündüm ki, beni ne yapsınlar
Pir Sultan Abdal adına düzenledikleri
konserlerde, ceplerine yetmiş seksen
milyon lira koydukları demirbaş ozan-
ları var iken.

Neyse uzatmayalım bir telefon et-
mem gerekiyordu. Daha telefonun
yanına gelmeden, orada görevli haddi-
ni bilmez bir, bana telefonu meşkul
etme diye bağırdı. Hemen peşinden biri
de ona destek çıktı. O anda neler
hisettim bilir misiniz? Koca ozan Pir
Sultan Abdal kapıdan içeri giseydi,
kalkıp yapırdım yakasında ve şöyle
derdim! "Benim, senin dergahında bir
telefon edecek kadar değerim yok
muydu?" Öyle zan ediyordum ki, koca
ozan Pir Sultan Abdal dergahında
duygu sömürüsü yapan o tür sülüklerin
yüzüne tükürüp, kapı dışarı eder ve siz
bu dergaha yaramazsınız derdi.

O demeğin sayın genel başkanı bana
nasılsın demiş, hatırlımı sormuş ve bu
ne değiştirir ki, orası bir ozan dergahı
olduğuna göre Pir Sultan Abdal'da
güçsüzün yanında yer aldığına göre,
şimdi soruyorum oradaki görevli beyle-
re, hangi gün gariban bir ozanı çağırıp
da odununu kömürünü aldınız? Yemeye
ekmeğin var mı diye sordular mı? Ama
iş deyişleri okumaya geldi mi, hepsi
var.

Çökmeye başladı temelini himi
Sabır ile dizginledim nefsimi
Ağlarken yükseltip hafif sesimi
Baş ağrıttın artık yeter dediler

MAHMUT ERDAL sefaletle alıştım
Çare nedir rastgelene danıştım
Düzenbazla oynamaya kalkıştım
Hile yapar seni üter dediler

Bir gerçeğin altını çizerek yazmak
istiyordum. Şöyle ki, bazı karanlık
zihniyetler bu güzel kültürümüzü gün-
den güne yozlaştırmak için ellerinden
geleni yapmaktadır. Bunun örneğini 16
Ağustos 1995 Hacı Bektaş Veli tören-
lerinde gördüm.

Ne acıdır ki, Alevi-Bektaşî felsefe-
sinin temel kaynağı olan ozanlar, bu tür
etkinliklerden uzaklaştırılmak isteniyor.
Tüm yaşamları boyunca Hacı Bektaş
Veli'nin felsefesini, ezilen halkın çıkar-
larını savunan şiirleriyle dolu olan
Derviş Kemal, Hüseyin Çırakman, Kul
Hasan, Aşık Hüdaî, Kul Ahmet ve Sefil

Selimi gibi değerli ozanlar neden
çağrılmıyor etkinliklere?

Orada gördüğüm manzara etkinlik-
lere çağrılmadan giden ozanlar için
yürekler acısıydı. Etkinliğin ikinci
günüydü orada bulunan ozanların gö-
nülleri hoş olsun diye üç bin kişilik
kapalı spor salonunda Hacı Bektaş ve
hoşgörü üzerine şiir yarışması koymuş-
lar. Ozanları dinlemek için ben de
gittim. Şiirde birincilik alana yedi
buçuk milyon, ikincilik alana beş
milyon ve üçüncülük alana da iki
buçuk milyon koymuşlardı. Yarışmaya
aşağı yukarı otuz yakın çok genç
ozanlar katılmıştı.

İşin ilginç ve garipliğine bir bakın ki
Hünkar Hacı Bektaş Veli'nin felsefesini
bugünlere taşıyan otuz tane ozana ödül
diye verilen para adı manşetlerden
inmeyen sanatçılara verilen paranın
onda biri. Ayrıca çok düşündürücü
olan üç bin kişilik salonda otuz tane
ozanın seyircisi yirmi kişi, aynı salonda
akşam sonrasında cıvalı şöhretlerin
konserinde salon hınca hınç dolu, o
kadar da dışarıda var. Orada Harun
Reşid'in kardeşi Pehlil Dane'nin duru-
mu aklıma geldi.

Bir gün Pehlil Dane üstü başı yırtık,
pejmurde bir vaziyette yolun kenarında
oturur. O sırada kardeşi Harun Reşid'in
süslü püslü askerleri geçerken Pehlil
Dane ellerini havaya kaldırır. Tanrıya
isyan eder. "Bir Harun Reşid'in kulla-
rına bak, bir de kendi kuluna bak da
utan" der.

Bence ozanların oradaki durumuna
tertip komitesi utanmalıydı.

Sormak lazım, sözüm ona tertip
komitesindeki edebiyat öğretmenleri-
ne, Hacı Bektaş Veli'nin felsefesini
bugünlere, sazına sarılıp parklarda
betonun üzerinde yatan ozanlar getir-
medi mi? Tertip komitesindeki sözüm
onlara edebiyat öğretmenleri bunları
bilmiyorsa, halk birgün kendilerine
bildirecektir.

Yazacağım, ömrüm elverdikçe, bu
güzel felsefemize gölge düşürmek
isteyenleri yazacağım, ister bozuk
çıkarıcı dedeler olsun, ister ermiş analar
olsun, bozuk düzene çanak tutan ozalar
olsun, tertipçi edebiyat öğretmenleri
olsun, isterse babam olsun.

Çıkarım uğruna bozuk düzene
Uyarsam namussuz şerefsizim ben
Kendin beğenmiş it kadar kıymet
Duyarsam namussuzum şerefsizim ben

Gerçek insanlarla cem olsam günde
Kıvrılır yatarım dost eşliğinde
Namerdin serdiği yün döşeginde
Uyursam namussuzum şerefsizim ben

Anın MAHMUT ERDAL bühtandan kinden
El etek öptün de ne buldun dinden
Bu saydıklarımın bir tek birinden
Cayarsam namussuzum şerefsizim ben

Alevi-Bektaşî toplumunun ana ör-
gütlenme odağı Hacı Bektaş, Şah Kulu,
Karacaahmet, Abdal Musa ve bunlara
benzer dergahlardır.

Bir kültür ve bir yaşam biçimi olan
Alevilik, özüne, tarihine ve yapısına
uygun olan ozanlarla hareket etmelidir.

Alevi-Bektaşî felsefesindeki güzel-
liklerinden en başında da uygarlığı,
çağdaşlığı, devrimciliği ve laikliği gelir.
Bu güzellikleri her köşeye yayalım.

Hacı Bektaş Veli gerçeği ve gerçeği saptıranlar

SABRİ YÜCEL

Günümüzden yedi yüzyıl önce bu güzel topraklarda büyük bir halk önderi Hacı Bektaş Veli yaşadı.

Bu büyük halk önderi, duygu ve düşünceleriyle, eylemci, örgütçü ve savaşımçı kişiliğiyle yaşadığı çağa damgasını vurmuştur. Hacı Bektaş Veli yaşarken sergilediği öncü kimliğiyle, ölümünden sonraki yüzyıllarda da Anadolu'dan Balkanlar'a uzanan geniş coğrafya kesitinde çeşitli halkları, özellikle de üretici-emekçi kesimleri derinden etkilemiştir. Şimdi de ülkemizde son yıllarda Alevi-Bektaşî dünyasında baş gösteren düşünsel-inançsal hareketlenme ve toplumsal-örgütsel yapılanma nedeniyle, dinsel ve sosyo-kültürel yaşamımızın en önemli gündem maddelerinden birini oluşturuyor.

Şu birkaç yıl içerisinde Alevilik-Bektaşîlik ve Hacı Bektaş Veli konularında öylesine bir yayın patlaması oldu ki, çok kısa sayılabilecek zaman diliminde ortaya konan yapıtlar, yedi yüzyıl boyunca ortaya konan yapıtları hem nitelik hem de nicelik bakımından çok geride bıraktı.

Bu durum, bin yıllık kültürümüzün sisler içinde bırakılan ya da yok edilmek istenen çok değerli bir parçasının aydınlığa kavuşturulması bakımından büyük önem taşımaktadır. Alevilik-Bektaşîlik konusunu işleyen yapıtların çoğalması sevindirici bir gelişmedir. Bugüne dek ortaya konan yapıtlara, çalışmalara daha yüzlercesinin eklenmesi gereklidir.

Elbette ki, Alevi-Bektaşî toplumunun yazılı kaynakları, devletin toplumsal, siyasal, dinsel baskı ve teröründen ötürü, daha çok yöneticiler tarafından, zaman zaman da kaynak sahipleri tarafından yok edildiği için, bugün elimizde yeterli düzeyde yazılı belgenin olmayışından araştırmaların zorluğunu da anlıyorum.

Ancak iyilerinin yanı sıra, yayınlanan yapıtların birçoğu da salt sorunun güncelliği nedeniyle yazılmış olup,

tecimsel amaçlar ön plana alınmış gibi geliyor bana.

Yayınlanan kitapların ya da konuya ilişkin yazıların bir kısmının bilimsel ve nesnel yaklaşımlardan uzak olduğu kanısındayım. Bazı yazarlar maalesef rivayet, menkıbe, efsane, keramet vb. söylemler temelinde duygusal, öznel, taraflı bir yaklaşımla işlemektedirler. Bu savımı kanıtlayacak çok sayıda örnek vermek mümkündür. Sadece iki örnekle yetineceğim.

Birinci örneğimiz, *CEM Dergisi*'nden (sayı 51, s.15-19) Sadem Açıkgöz'ün "Hacı Bektaş-ı Veli'yi Tanıyalım" başlıklı yazısı.

S.Açıkgöz'ün yazısının ara başlıkları şöyle: 1) Pirlikle ilgili kerameti, 2) Hacılıkla ilgili kerameti, 3) Velilikle ilgili kerameti, 4) Kutbettin Haydar'ı kurtarma kerameti, 5) Kutb-ul aktablık mertebesine erişmesi, 6) Anadolu'ya güvercin donunda gelmesi, 7) Anadolu'daki kerametleri.

Yazar, Hacı Bektaş Veli'yi hemen hemen tümüyle efsane, rivayet, menkıbe, kerametler boyutunda ele alıyor. Bu tavrıyla, yedi yüzyıl önce Anadolu'da somut ve savaşımçı bir yaşam sürdürmüş; düşünce, eylemci ve örgütçü kişiliğiyle emekçi kitlelere (göçerlere ve köylülere) yön vermiş Hacı Bektaş'ı asıl özelliklerinden uzaklaştırmıştır. Yaşadığı dönemin kanlı-bozgun günlerinde çevresine ışık saçan, yalın ve bitkin insanlara yaşam umudu aşılayan, bu tutumuyla yığınların gönlünde taht kuran Hacı Bektaş Veli'nin bilimsel gerçekliğini keramet söylemleriyle bulandırarak bize bir masal kahramanı profili sunuyor.

Yazar yazısında, "Yukarda Hacı Bektaş-ı Veli ile ilgili (olağanüstü, acayip) olaylar aklı az olanlara gerçek dışı gelebilir." dedikten sonra görüşünü şöyle pekiştiriyor:

"Ancak Tanrı bir kudsi hadisinde (Tanrı'nın hadisleri de mi var? S.Y.); 'Ben bir kulumu seversem onun her dediğini yerine getiririm ve o kuluma hiçbir şey gizli kalmaz.'"

Benim aklımın almadığı şey, Hünkar'ın böyle olağanüstü, acayip olaylarla, bilime ve gerçeklere aykırı söylencelemlerle tanıtılmasıdır. Böyle tanıtınca onu daha mı yüceltmiş oluyoruz? 21.yüzyıla hazırlanan Türkiye insanlarına, Hacı Bektaş Veli böylesi yaklaşımlarla tanıtılmaz, daha doğrusu tanıtılmamalıdır...

İkinci örnek ise İslamcı ve Türk-İslam sentezcisi yapıtlar yayınlamakla ünlü bir yayınevi (Timaş) tarafından yayınlanan, "Alevi-Bektaşî Kimliği" adlı kitap.

Adının başında "Prof. ve Dr." unvanları bulunan, yapıtların sosyo-antropolojik bir araştırma olduğunu iddia eden Orhan Türkdoğan, Alevilik-Bektaşîlik üzerinde, öylesine bilimsel

araştırmalar yapmış ki, yazarın bu "yanlı ve maksatlı" bilim anlayışı karşısında, gerçek bilim adamları şöyle dursun, bilim denen şeyi şöyle kıyısından köşesinden tanıyan sıradan insanlar bile hayretlerinden donup kalırlar!

Prof.'ümüz tuğla iriliğindeki bu kitabı oluştururken, "katılımcı gözlem ve mülakat"larına her nedense çoğunlukla Alevi-Bektaşî toplumunun yol düşkünü, döneke, kaypak, kuyrukçu, Alevi ırkçı ve şeriatçıları katmış. Onları bol bol konuşturmuş. Onların Alevilik, Bektaşîlik ve Hacı Bektaş'la ilgili "değerli görüşlerini (!)" almış; satır aralarına da kendi bilimsel(!) ahkamlarını sokuşturarak, "Alevi-Bektaşî Kimlik"ini ortaya çıkarıp "ilim alemine sunmuş". Şimdi kitaptan gelişigüzel seçilmiş alıntılara (yazarın ve katılımcıların görüşlerine) bir göz atalım:

"Alevilik olgusu bizim tarihi gelişimimizin bir ürünü değildir" (s.42.) "Bilindiği gibi Hacı Bektaş Veli de bekar olarak ölmüştür." (s.28) "Alevilik-Bektaşîlik araştırmaları Türkçü kuruluşların milli bir görevi olmuştur." (sf.27) "Alevilik olgusu salt anlamda tarihimizin bir parçası değildir." (sf.41) "Alevi-Bektaşî ve Sünni bütünselmenin yönelimi, toplumumuzda geç kalmış bulunan millileşme sürecinin gerçekleşmesi amacını taşır." (sf.45)

"Kızılbaşlık, bir anlamda Bektaşî sufizminin metamorfizmidir." (sf.100) "Bektaşîlik, kökeni Türklük kokan bir kültürdür." (sf.115) "Şamanizm adeta günümüz Bektaşî geleneğinde varlığını sürdürmektedir." (sf.102) "Cami her iki grubun bütünselmesinde hareket noktasını oluşturulabilir. Bütünselme, cemevi hoşgörü içinde yine de cami bazında gerçekleşebilir." (sf.139) "O halde Alevi fundamentalizmine postmodernist bir dünyada yeni bakış açıları getirebilmek gerekir. Bunu Ali Şeriatî İran'da başlatmıştır." (sf.186) "Sünni-Alevi bütünselmesinde 'cemaate göre dedelik' kurumunun kaldırılması işi daha da kolaylaştıracaktır. Artık aya çıkılan bu devirde 'dedelik müessesesinin kaldırılması' gerekir." (sf.167) "Hacı Bektaş Veli ne zaman namazı bırakmıştır, ne zaman orucunu bırakmıştır, ne zaman bir damla içki içmiştir?" (sf.252) "Bir kere, diyanet kimi temsil ediyor? Bütün müslümanları... Aleviler müslüman değil mi?" (sf.249) "Şu anda vardığım kesin sonuç, Alevi ve Sünni arasında temelde hiçbir farkın bulunmadığıdır, temel aynıdır." (s.250)

Sanırım bu kadar alıntı sayın bilim adamımızın konuya hangi bilimsel anlayışla yaklaştığını göstermeye yetecek düzeydedir. Prof.Dr.O.Türdoğan'ın bu bilimsel(!) sosyo-antropolojik araştırması baştan sona çelişkilerle, çarpıtma ve saptırmalarla doludur.

Örneklerimizden de anlaşılacağı gibi, Alevilik-Bektaşîlik ve Hacı Bektaş Veli üzerine yazılan yapıtların, yazıların birçoğu böyle bilimsel temellerden yoksundurlar, gerçekleri yansıtmaktan uzaktırlar...

Alevilik-Bektaşîlik olgusunu ve bu yolun kurucularını, izleyicilerini efsanelerin, menkıbelerin, mitolojilerin söy-

lencesel kerametlerin ve sahte bilimsel araştırmaların puslu ve bulanık atmosferinde değil, aksine tarih, siyaset, sosyoloji ve ekonomi gibi bilim dallarının bilimsel yasaları, ilkeleri çerçevesinde ortaya sermek gerekir.

Bugün Hacı Bektaş Veli gerçeği ana çizgileriyle de olsa bellidir. Bizler onu artık, mitolojik-teolojik kerametleriyle, efsaneleştirilmiş mistik portresiyle değil, inançsal, düşünsel, toplumsal, etik ve kültürel kimliğiyle, örgütçü, emek, hak ve halk savaşımçı kişiliğiyle, başka bir deyişle "bilimsel kerametleriyle" tanımalıyız, tanıtmalıyız.

Hacı Bektaş Veli yaşadığı dönemde, kan ve ateş deryasına dönen Anadolu topraklarında canından bezmiş, herşeyden önemlisi yaşamaktan umudunu kesmiş yoksul halk yığınlarına kurtuluş inancını aşılamış, her bakımdan yamış yıkılmış, harap olmuş yurt topraklarında yeni bir devletin manevi-düşünsel temellerini atmış, yaşamı boyunca çalışmanın, üretmenin, emeğin felsefesini işlemiş, örnek ve öncü davranışlarıyla bu felsefesini gelecek kuşaklara aktarmış yiğit bir halk önderi, düşün ve eylem adamıdır.

O halkımızın geçmişte yetiştirdiği en büyük aydınlık erlerinden biridir, hatta birincisidir. Hacı Bektaş öyle bir Veli'dir ki, tekkesinin bir köşecğinde sabah akşam zikir ve tesbih çeken bir münzevi, pasifist bir derviş değil; kendisine bağlanan canlarla tarlada, bağda bahçede birlikte çalışıp üreten, ürettiklerini canlarıyla ortakça ve kardeşçe üleşen, ak ve kara günleri birlikte paylaşan aktif bir emekçi önderidir. O, acılı olayların kanlı savaşların, kırınların içinde pişe pişe gelmiş, halkının dertlerini yüreğinin derinliklerinde duya duya yetişmiş bir velidir. Bunun sonucunda insanlara yeni bir ruh, yeni bir inanç aşılayarak onlara kurtuluşun yolunu açmış insanımızı düşünce ve eyleminin "Kabesi" yaparak Anadolu'nun toplumsal dirilişini yeniden sağlamış bir gönüller sultanıdır O.

Osmanlıların gerçeğe onun attığı temeller üzerinde bir cihan imparatorluğu kurmuşlar, fakat daha sonra Hacı Bektaş'ın inanç, düşünce süreğine ihanet etmişler, Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve gelişmesine kanlarıyla, canlarıyla hizmet etmiş olan Alevi-Bektaşî toplumunun kökünü kazımak istemişlerdir.

Özellikle son yıllarda ülkemizi, toplumumuzu tehdit eden şeriatçı ve ırkçı (siyasal İslamcı ve Türk-İslam sentezci) tehlikeye göğüs gerebilmenin yollarından biri de Hacı Bektaş Veli'nin anti-şeriatçı, anti-ırkçı, aydınlıkçı, hoşgörülü, ilerici, insancıl düşüncelerinde saklıdır. İşte bir de bu nedenle onu daha iyi, daha doğru tanımak zorundayız... Hacı Bektaş Veli gerçeği bizleri bekliyor! ●

Genel yayın yönetmenimiz İsmail Yıldırım'ın Alevi Partisi kurma girişimleri üzerine yaptığı bir demet söyleşinden çıkan sonuç:

“RP'den ne farkımız kalır?”

MAHMUT ERDAL, OZAN

Sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır? Varsa, bunlar kimler ve hangi kurumlardır?

Daha çok Almanya'daki Alevi Birlikleri Federasyonu'nu, onun yöneticilerini duyuyoruz. Ali Rıza Gülçiçek, Arif Sağ gibi isimler ortada var.

Böyle bir parti fikrine kesin ve net bakışınız nedir?

Tasvip etmiyorum, kesinlikle tasvip etmiyorum. Çünkü öyle birşey ki bu, şiddet şiddeti doğurur. Alevilerin kendilerine yakışır, felsefelerine yakışır şekilde kendilerini düzeltmeleri lazım. Riyasız, yalansız, tavizsiz, o güzel Hacı Bektaş Veli'nin koyduğu felsefeyi, Pir Sultan Abdal'ın haksızlığa karşı çıkar-ken koyduğu tavrı, bunları gündemde tutmak ve Sünni kökenli insanları da yanlarına alıp bu memleketi bir an evvel güzel günlere götürmek gerekir. Ortak bir demokrasi mücadelesi gerekir.

MUHARREM TAŞDEMİR, ŞAHKULU VAKFI BAŞKANI

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Böyle bir şey düşünmüyorum. Büyük zarar veren bir girişimdir. Böyle bir çalışmanın, başta Alevilere ama bu arada diğer demokrasi güçlerine büyük zararlar vereceği ortadadır. Toplumu böler ve ikilik yaratır. Sünni toplumu ile Alevi toplumu arasındaki önyargıları

körükler, Alevi toplumunu, toplumun diğer kesitlerinden soyutlar. Bu bir mezhep partisi olur. Refah Partisi'nden ne farkımız kalır? Laik bir toplum olduğumuzu, laikliği savunuyoruz. Ama bu durumda laiklikle çelişmiş oluruz. Türkiye Birlik Partisi deneyinden de birşeyler öğrenmiş olmamız gerekir. Yani Alevi Partisi çalışması, büyük zararlar verecek bir girişimdir. **Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar kimlerdir?**

Net bir kişi ya da kurum adı veremem. Ama bazılarının böyle bir çalışma ve istek içinde olduklarından haberdarız. Zaman zaman bunlar basında da yer alıyor. Açık konuşmayıp kendilerini gizleyenler de var. Alevi toplumunu arkalarına alıp bazı partilerle pazarlık payı peşindeler. Belki bir mevkii edebiliriz diye. Ama toplumun bu türden çalışma yapanlara itibar edeceğini de sanmıyorum.

Bu konuda asıl yapılması gereken nedir?

Bir kere Alevi toplumunun örgütlülüğünü sağlamak ve pekiştirmek görevimiz vardır.

Alevi toplumunun kendi gerçekliğini hesaba katmak zorundayız. Aleviliğin, Dergahı, cemi, mürşidi, piri, dedesi vardır. Bunları hesaba katmalı, bu yapıları güçlendirmeliyiz. Sonra dernekleri sağlam anlayış ve temellerde örgütlü yapılar haline getirmeliyiz. Diğer yandan biz Alevi toplumu olarak laik, demokrat, ilerici bir toplumuz. Yani ayrımcı değiliz. Diğer demokrasi güçleriyle birlikte demokrat bir partide biraraya geliriz. Biz de toplumdaki demokrasi güçlerinin bir parçasıyız.

MURTAZA DEMİR, PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR DERNEĞİ GENEL BAŞKANI

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Tek tek örgütlerimizin yasal parti konusundaki netlikleri, örgütler arası netliği de beraberinde getirecektir. Büyük güçlüklerle, ciddi bedeller ödenerek oluşturulan ve hasbelkader bizlerle verilen öncülük görevini, kendimize

özgü özel beklentilerimiz için kullanma hakkımız yoktur.

Toplumun, örgütlerimizden sosyal, siyasal ve kültürel beklentileri olduğu doğrudur. Ancak bunun biçimi ve strateji belirleme sorumluluğu bizlere bırakılmıştır. Biz bu aşamada örgütsel görevin, siyasal partilere eşit mesafeli, bağımsız sivil demokratik kitle örgütlerimiz aracılığı ile daha yararlı olacağımıza inanıyoruz. PSAKD olarak bu aşamada bir partinin veya Alevi Partisinin kurulmasına karşı olduğumuzu belirtmek istiyoruz.

Bu noktada çeşitli kafalardaki bir bulanıklığı da netleştirmek gerekmektedir. Kimi arkadaşlarımızın, sandığı gibi, Alevi örgütlenmelerini bireylerin kişisel siyasetlerinde kullanacakları bir araç olarak görme ucuzluğuna izin verilmeyeceğinin açıklıkla ortaya konulmasında zorunluluk vardır. Aksi görüntüler, emekleme noktasına getirdiğimiz örgütlenmemizi de bu taleplerin sahipleriyle birlikte bizleri de siler, yok eder.

Bugün Türkiye'de Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ya da kurumlar var mıdır?

Siyasallaşma konusunda handikaplarımız vardır. Aleviler yakın dönemlerinde bir "Alevi Partisi" deneyimi yaşadılar. Aleviler nasıl hançerlendiklerini unutmadılar, unutmamalıdır da. Şimdi ise "Alevilerin Diyanet'teki paylarını alacağız" diyerek, özünü kaybetmiş "devlet Aleviciliği öncülüğüne" soyunan ve onları sermaye partilerine pazarlamaya çalışan yeni önderler(!) görüyoruz.

Aleviler büyük ölçüde bu nedenlerle, ciddi ve haklı bir güven bunalımı içindedirler. Siyasi dejenerasyon had safhadadır. Gerçekten yine, at izi itizine karışmıştır. Bu kargaşa içinde sadece laf üreterek ve slogan atarak güven kazanılamaz. Aleviler kime, niçin güvensin?

Onlarca farklı tarifi yapıldığı ve herkesin kendi tekkesini tarif ettiği bu atmosferde güven söz konusu olabilir mi?

Sorunların çözümü iddiasında olan yüzlerce kişi-kurum(!) tıpkı "Alevi sektörü" anlayışıyla siyasal ve ekonomik parsa toplama yarışına girmişlerdir.

Emekleme noktasındaki Alevi örgütlenmesinde bunalımlara neden olan "siyasallaşma" konusunda ısrar edildiği takdirde, PSAKD olarak, Alevi örgütlenmeleri içindeki bunalımın derinleşmesine neden olunmasından kaygılandığımızı belirtmek isteriz.

Bugünden bilinmeli ki, Alevilerin sosyal, siyasal, inançsal boyutlardaki haklı ve insani talepleri, siyasal iktidarlara ve onları yönlendiren güçler tarafından reddedilmeye uzun süre daha devam edilecektir. Kuşkusuz diyalogun

sertleşmesi iyi değildir. Ancak yaltaklanma ve kişiliksiz yaklaşımlarla da bu derin yaranın tedavi edileceğini sanmak/iddia etmek; ya hiç bir şey bilmemek, veya "suya sabuna dokunmayayım" ama toplumun demokratik taleplerini "bir de ben kullanayım" demektir. İnsan ve toplum ilişkilerimizin mihenk taşı biraz da Aleviliğimizdir. Aleviliğin emeğe saygı boyutundaki yaklaşımı, insan ilişkilerine yansıtılamaz gereken olgunluğu ve erdemi bizlerde yoktur. Bu gerçeği kabul etmeliyiz. İnsanlar, duygularını, beklentilerini ve özverilerini kullanabileceğimiz kadar kullanıp, işimiz bittiğinde atacağımız araçlar değildir. Bu tavrın, Alevilik ile ilişkilendirebileceğimiz bir açıklaması da yoktur.

Bugün Alevi partisi yerine ne gibi bir örgütlenme ve çalışma izlenmelidir?

Hemen belirtelim ki bu denli derin sorunları olduğu halde, Alevilerin örgütlenme deneyimleri (ve gelenekleri) yoktur. Anadolu Alevilerinin evrensel kültür değerleri bağlamında örgütlenmeleri açısından öncelikle;

- Asimilasyonu tanımlamalarını, "Türk-İslam Sentezi" politikasının sosyo-politik hedeflerini tahlil etmelerini,

- Toplumun diğer sivil dinamikleriyle birlikte (Alevi-Sünni, Türk- Kürt) asimilasyoncu-inkarıcı anlayışın reddedilmesini örgütlemeyi ve bu anlamda kısa ve uzun vadeli çözümler üretmeyi zorunlu kılmaktadır.

Kuşkusuz bu denli iddialı kitlesel örgütlenmeye sıvanmak güç olduğu kadar, meşakkatin ve çilenin de göze alınmasını gerektirmektedir. Risk olasılığından kaçarak ve sadece ticari ya da siyasi yanını önemseyerek bu mücadelenin öncülüğüne soyunmak, bizler için riyakarlık, asılmasına ve yakılmasına ağıtlar yaktığımız canlara ise saygısızlıktır.

Bu mücadeleyi bir zorunluluk ve özveri olarak kabullenenlerin ve öyle davrananların, bir adım önde olması tabii karşılanmalıdır.

İkincisi ise bir tercih sorunudur. Artık örgütlerimiz ilkesel programlar ortaya koymalı ve sistemli yürümek alışkanlığına kavuşturulmalıdır.

- Örgütsel hedefimiz, evrensel normlara oturmalı, inanç, gelenek, kültür çerçevesi gözardı edilmemelidir.

- Siyasete, ekonomiye ve ülkeye Alevi ya da Sünni yargıların değil, demokrasi ve çağcıl değerlerin egemen olmasını örgütlemeliyiz.

- Bu çözümlemeyi dernekleşme (kitlesel demokratik sivil baskı gücü) aracılığıyla gerçekleştirme yolunu tercih etmeliyiz.

Bu ve benzeri sorunlarımız tartışılmalı, önümüz ve geleceğimiz projelendirilmelidir.

Alevi partisine hayır!

**CİHAN KILAVUZ, PİR SULTAN
ABDAL CANLAR DERNEĞİ ESKİ
İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI**

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Alevi Partisi diye bir parti düşünemiyorum. Böyle bir parti olamaz. Olmamalıdır.

Bugün Türkiye’de bir Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ya da kurumlar var mıdır?

Net olarak şu kişiler bu çalışmanın içindedir diyemiyorum. Ama var. Çünkü bize geliyor. Yani bunun tartışması yapılıyor. Şimdi alt yapısını oluşturma çabasındalar. Böyle bir şeye tamamıyla karşıyım. Ve hiçbir zaman da desteklerimizi alamazlar.

Alevi Partisine karşısınız, peki bunun yerine Alevi örgütlerinin, Alevi toplumunun yapması gereken çalışma ve örgütlenme biçimi ne olmalıdır? Demokrasi güçleriyle ilişkiler ne düzeyde olmalıdır?

Emekçi insanı kucaklayan bir mozaik parti olabilir. Bu, Kürdü, Çerkezi, Lazı, yani kısacası emekçi, ezilen insanlardan oluşan bir parti olabilir. Bunun dışında sadece Alevi Partisi kurduğunuz zaman, bunun sınırları çok öteye taşacaktır ki, bunun önünde de geçilmez. MHP’den ve RP’den hiçbir farkımız kalmayacaktır. Ve şuna inanmıyorum, onlardan daha beter olacaktır.

**İSMAİL SAÇLI, HACI BEKTAŞ VELİ
ANADOLU KÜLTÜR VAKFI MERKEZ
ŞUBE BAŞKANI**

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Biz şu anda Türkiye’de Alevi Partisine ihtiyaç duymuyoruz. Bu fikre de katılmıyoruz.

Yalnız şu an için mi?

Hiçbir zaman. Biz Alevi Partisini hiçbir zaman için ihtiyaç olarak görmüyoruz. Türkiye’nin sorunları Alevi Partisiyle çözüleseydi, geçmişte Türkiye Birlik Partisi vardı, onunla çözüldü. TBP’ne ihtiyaç olsaydı -o günkü partinin başkanı şu an başka bir partide- başka adla da olsa devamı sağlanırdı. Tüm partiler açtı. O anlamda biz Alevi Partisini hiçbir zaman düşünmüyoruz.

Peki, sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır? Eğer varsa bunlar kimler ve hangi kurumlardır?

Net birşey söyleyemeyeceğim. Böyle söylentiler var. Bu, medyanın da, sermayenin de bir oyunu olabilir. Alevileri şeriatın karşısına bir kalkan olarak kullanabilmek için de olabilir. Alevi ideolojisini anlamamış, kendile-

rini bir yerlere taşımaya çalışan bir takım insanların da olabilir. Böyle düşünceleri olanlar çıkıp açık açık söylesinler.

Sezinlediklerimize açıp sordumuzda, “Hayır, biz böyle bir parti söylememiştik, farklı şey söyledik. Yanlış anlaşıldı” diyerek geçiyorlar.

Alevi Partisi yerine bugün Türkiye’de yapılması gereken çalışma ve örgütlenme biçimi ne olmalıdır? Bu çalışmalar sürdürülürken diğer demokrasi güçleriyle, emek cepheleriyle, sol güçlerle, sendikalarla ilişkiler ne düzeyde olmalıdır?

Alevilerin sorunları, ekonomik olarak ya da toplumsal olarak Sünni halktan farklı değil. Türkiye’de yaşayan insanların sorunları aslında aynı. Alevilerin farklı sorunları ise, kendi kültürel kimliği ile ilgilidir. Alevi kültürü yıllarca baskı altında olduğu için insanları horlanmış, askerde gizlenmiş, okulda gizlenmiştir... Örneğin yüzde 150 enflasyonun olduğu Türkiye’de, Güner Ümit bir gaf yapıyor, Kızılbaş kelimesini kullanıyor, Türkiye ayağa kalkıyor ya da dünya tepki gösteriyor. İşte bu anlamda Alevilerin sorunu, Alevi kültürel kimliğini yani inanç özgürlüğünü elde etmektir. Bu da demokrasiyle gerçekleşecektir. Türkiye’deki sorun demokrasi sorunudur. Bu noktada demokrasi herkese lazım. Laiklik herkese lazımdır. Öte yandan Aleviler kültürel kimlik kazanma mücadelesini de diğer demokratik kitle örgütleriyle beraber yapmalıdır. Sünnilerin hepsinin Alevilere karşı olması gibi bir durum yoktur ki! Şeriatçı kesimin Türkiye’deki oy oranı belli, yüzde yirmi. Bu anlamda biz, Sünni halkın hepsini Alevilere karşıymış gibi göremeyiz. Ortak eylem birliklerine, demokrasi platformu gibi platformlara gitmeliyiz.

**KAMBER ÇAKIR, PİR SULTAN
ABDAL KÜLTÜR DERNEĞİ ANKARA
ŞUBE SEKRETERİ**

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Türkiye Birlik Partisi’nin içerisinden gelen, onun yönetim ve yürütmesinden hizmet görmüş biri olarak, Alevi Partisinin bu topluma fayda getireceği inancında değilim. Neden mi? Türkiye Birlik Partisi’nde biz bu sıkıntıları yaşıydık. Herkes bu durumu bize karşı kullandı. Bu durumda, daha çok bu işi istismar edenlerin işine yarıyorsunuz. Gerçekten dünyada yaşamıyla birlikte anlamını ispatlamış, Türkiye demokrasisine katkısı olmuş Anadolu’daki Alevi felsefesinin böyle suistimal edilerek rencide edilmesi çok yazık. Kısacası kurulması düşünülen Alevi

Partisi gibi bir partinin bu topluma yarar getireceği inancında değilim. Bu toplum emekten yanadır, insan haklarından yanadır. Şimdi böyle bir partiyi kurup, salt Alevileri mi içine alacak, yok eğer Sünni demokratları, diğer

inanç kesimlerinden olan ilerici demokrat-aydınları da içine alacaksa, bunun adına Alevi demek gerekmiyor. İhtiyaç, gerçekten emekten yana, halktan yana, insan haklarından yana bir parti ile halkın kucaklaşmasıdır.

Bugün ülkede bir Alevi Partisi çalışmasında bulunanlar var mıdır?

Bir Alevi Partisi kurmak için çalışanlar var. Zaman zaman susuyorlar, zaman zaman seslerini çıkarıyorlar. Bu, Almanya’daki ABF öncülüğünde olabiliyor, Türkiye’de de kurulu bazı demek ve vakıflar var, oralarda da böyle bir çalışma yürütüldüğünü zaman zaman duyuyoruz. Duyuyoruz ama buna ciddi bakmıyoruz. Bazen ciddi bakmamakta sakıncalı mı davranıyoruz diye düşünüyoruz. Ama bunlar böyle konuşarak en azından bu konuyu gündemde tutuyorlar, topluma bir rahatsızlık veriyorlar. Yoksa kurulacağından, kurulabileceğinden de değil. Aleviliğin bu tür şeylerde kullanılması bizi üzüyor. Onun da karşılığı bir başka parti kurulur, onun da karşılığı bir başka parti kurulur, böylece toplum bir başarısızlığa yönlendirilir. Bunun mürebbi Aleviler olursa bu toplumu zedeler. Bu, toplumun adını zedeler.

Bugün Alevi partisi yerine ne gibi bir örgütlenme ve çalışma izlenmelidir?

Parti kuracağımıza yönetici yetiştirme ya da yönetici oluşturmamıza bakmamız lazım. Türkiye’de gerçekten işçi sınıfının dertlerini dile getirecek, emeğin sorunlarını savunabilecek, insan haklarını alıp bir tarafa götürebilecek, emekten yana bir partinin varlığı ve güçlülüğü ihtiyacı bir gerçektir. Küçük küçük yeni partiler, sosyalist partiler, başka türlü partiler, üç günde türeyip çıkıyor. Ama görüldüğü gibi gerçekten ortada birşeyler yok. Böylesi partilerden ve olası Alevi Partisinden benim bir beklentim yok. Yine aynı yere dönüyoruz.

Şimdi Alevi Partisini kurmak sakıncalı. Biz Türkiye Birlik Partisi’ni (ki o günün şartlarında, o günün CHP’sinin yanında yine de iyi bir partiydi.) Alevi toplumuna bir darbe olmasın diye, Alevi toplumuna gelecekte bir leke olmasın diye kapattık. Sadece bu topluma bir leke olmasın istedik. Şimdi böyle bir ortamda Alevi Partisini kurmak isteyenlere, Türkiye Birlik Partisi kökenliler olumlu bakarlar mı? Bakmazlar. Biz zamanında bunu yaşa-

dık. Bir Alevi ismi ve kimliğiyle Türkiye’de bir parti kurulmasına müsaade edemeyiz.

Alevi Partisi kurulmaya çalışıldığı, ama buna karşı çıkışların olduğu bugünde, geçmişe yönelik düşünmeye çalışırsak, o gün TBP kurulmalı mıydı?

Türkiye Birlik Partisi kurulmamalıydı. Ama TBP’ne gerçek anlamda, gerçek saptırılmasa idi ihtiyaç vardı. Yani Alevilerin...

Ama bir inancı, bir inanç mensubu insanları temsil eden bir parti olabilir mi?

Şimdi o günlerde vardı. O günlerde TBP’ne ihtiyaç vardı. Niye vardı? Anadolu’nun bu (Alevi) kesimini devamlı kullanıyorlardı. Bu parti, bunlara politik bir okul oldu. O görevi yaptı. Alevi Partisi değildi. TBP şöven bir parti değildi. Ama o ismi taşıyordu. O ismi taşıdığı için de bu kullanılıyordu.

Alevi toplumu ne yapmalı?

Alevi toplumu önce demekleri aracılığıyla birlikteliğini kurmalı. Birlikte karar almalı.

Bu arada Milli Eğitim’in çarpık yapısına karşı olmalı. Din dersleri Diyanet’in gelişimini, devletin din anlayışını, bu ülkede demokrasi ve insan hakları için, çalışanların yaşamı için karşı olan yasaları engelleyici, ona dur deyici birlikteliği sağlamak için bir araya gelmeli.

Bunun yanında Alevilerin dışındaki diğer demokratlarla da birlikte çalışmalar yürütülmelidir.

**MEHMET ÇAMUR, ŞAHKULU
DERGAHI VAKFI YÖNETİCİSİ**

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Biz Alevi Partisinin kurulmasına kesinlikle karşıyız. Türkiye’de laiklerin, demokratların bir araya gelerek oluşturacağı bir örgütten yanayız. Alevi Partisi tek başına Türkiye’de şeriatçı ve faşist güçleri yenmekte belirleyici rol oynayamaz. Onun için tüm demokrat, laik güçlerin birliğinden yanayız.

Bu çıkar bir yol değildir. Olsa olsa bazılarının, bazı yerlerden milletvekili olmaları için pazarlık güçlerini artırır. Başka da hiçbir şeye yaramaz. Türkiye’de laiklerin, demokratların gerilemesine sebep olur. Başka partilerin, yani karşıımızda olan partilerin daha fazla milletvekili çıkarmalarını sağlar.

Mezhep esasına göre örgütlenenleri eleştirirken, biz de aynı hataya düşeriz. Partilerin Türkiye’de ya da kuruldukları toplumlarda, kurulmaları için sınıfsal temellerinin olması lazım. Kalkıp hem “laikiz” diyeceğiz, hem demokrasiden yana olduğumuzu söyleyeceğiz, ardından kalkıp bir Alevi Partisi kurmaya çalışacağız! Olacak iş değil! Bu partinin Türkiye’de kitleselleşmesi mümkün değil. Şeriatın provokasyonları hazırlayacaktır. Alevi-Sünni dayanılığının yoğun olduğu yerlerde zaiyat vermemeze yol açar. Demokrasi ve laiklik güçlerinin zayıflamasına yol açar. Böyle bir şeye (Alevi Partisine) kesinlikle destek olmayız. Bu ülkemizin yararına bir durum değildir.

Biz, Dergah-Dede-Cem üçlemesini esas alıyoruz. Alevilik konusunda laiklik ve demokrasinin savunulması konularında ise laik ve demokrat güçlerle,

Alevi partisine hayır!

demokratik kitle örgütleriyle, sendikalarla birlikte hareket edilmesinin gerekliliğine inanıyoruz.

Yani Alevi toplumu tüm gücünü toparlamış, tüm maddi sorunlarını çözmüş olsa bile böyle bir parti kurulmalı mıdır?

Tabii kurulmamalıdır.

Zaten Türkiye'de laiklik, demokrasi gerçek anlamıyla işler duruma gelse, Alevilerin böyle bir parti aramalarına ve kurmalarına ne gerek olacak ki? Herkes kendi sınıfsal konumuna göre - Türkiye'de aşağı yukarı bu partilerin hepsi de vardır- kendi sınıf partisine gider.

Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır? Varsa bunlar kimler ve hangi kurumlardır? Biz sadece söylenti olarak biliyoruz. Bunu söyleyen kişilerle yüz yüze konuşmuş değiliz. Bize herhangi bir şekilde böyle bir öneri gelmiş değildir. Sadece, basından izlediğimiz kadarıyla biliyoruz.

MEHMET AYDOĞMUŞ, PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR DERNEĞİ, KÜLTÜR KOMİSYONU BAŞKANI, SEMAH ÖĞRETMENİ

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Çeşitli etnik toplulukların, ayrı inançların bir arada olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Bu toplulukları oluşturan bireylerin çoğunluğu devletin yapısını artık iyi

biliyor. Sorunuzu bu temelde açmak isterim. Fakat ayrıntılar sayfalar sürer. Ben şimdi bu konuya net cevap vereyim. Anadolu Alevilerinin yaşam ve inanç değerleri, örf, adet ananeleri gereği, 21.yy.'a girerken birilerinin, geniş yığınlar adına, parti kurmalarına tahmüllerinin olacağına inanmıyorum. Parti konusu çok ciddi bir konu, iki üç arkadaşın söylemesi ile pratiğe dönüştürülemez.

Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır? Varsa bunlar kimler ve hangi kurumlardır? Ben Almanya'daki bazı arkadaşların böyle istemleri olduğunu biliyorum. Ancak dernek federasyon ve bireylerden oluşan Alevi Temsilciler Meclisi'nin bu önemli konuda kâmil davranacaklarına, ülkemizin ekonomik, politik yapısını tahlil ederek, eleştiri-özeleştiri mekanizmasını işleterek karar vereceklerine inanmıyorum.

Alevi Partisi yerine yapılması gereken çalışma ve örgütlenme biçimi ne olmalı ve diğer demokrasi güçleri ile

ilişkisi ne düzeyde olmalı?

Burjuvazi elinde bulundurduğu devlet mekanizmasının tüm imkânlarını kullanarak Türk-İslam sentezinin ilkelerini kitlelere benimsetmeye çalışıyor. Devlet mekanizmasının, (çarklarının) tümü faşist, dinci, yobaz kesime hizmet ediyor. Tabandaki Alevi, Sünni, Kürt, Türk, Yahudi, Ermeni, vs. halkımızın üstünde ise bu çarklar baskı, sindirme, zulüm, uyutma, asimile etme aracı olarak kullanılıyor. Yani, halkının demokratik hak ve hürriyet istemlerine sırtını dönmüş bir yapı var. Bunlar açıkta görünen şeyler. Tüm bunlar için hepimizin söylediği bir şey var. Örgütlü toplum olmalıyız. Derneklerde, sendikalarda, partilerde, federasyonlarda, cemevlerinde birlikteliği sağlamalıyız.

Anadolu Alevilerinin istemleri demokrasi mücadelesi sonucunda kazanılacaktır. Bu mücadelede diğer kitle örgütleri, dernek, federasyon, parti vs. ile birlikte bir amaç ve hedef doğrultusunda birlikte olmanın önemi var diyorum. ●

Alevi partisi burjuvaziden başka kimsenin işine yaramaz

Sınıf kardeşlerimden ayrılmak istemiyorum

Izmir'de kamu çalışanlarının düzenledikleri mitingte, elime geçen özel sayınızla bildirilerinizi okudum. Alevi Partisi kurulmasını doğru bulmayan bir yazıydı.

Sosyalizme inanıyorum. Laik Cumhuriyetin kurucusu büyük devrimci Mustafa Kemal Atatürk'ü çok seviyorum ve Aleviyim. Ama bir Alevi Partisinin kurulmasını istemiyorum.

Ülkemizde tüm olup bitenler, holdinglelerin zihniyetiyle alinteri döküp para kazananların aralarında varolan çelişkilerden kaynaklanmaktadır. Kısa-çak emek-sermaye kavgasından sözedi-

yorum yani. Bizler bu kavgada emekten yana olanlarız. İçimizde Sünni olanlar da var, Alevi olanlar da var. Bir Alevi Partisi kurulduğunda ben emekçi ve demokrat olan kardeşlerimizden ayrı düşeceğim. Ya da o benden uzakta kalacak din bağları güçlü gelirse beni Alevi diye dışlayacak! Buna da kurulacağı söylenen Alevi Partisi sebep olacak. Yok öyle yağma! Bu bizi bölmek, yutmak isteyenlerin senaryosudur. Bu senaryonun jönleri olmaya- lım. Bu oyun dünyanın bütün kıtalarında oynanıyor, bu filmin yapımcısı ABD emperyalizmidir. Bu filmde rol almak isteyenler olabilir çünkü figürana da gereksinim var.

Ama biz emekçi, demokrat insanlar olarak çok iyi düşünelim. Bu filmin bize yararı olmaz. Sağduyu sahipleri bu oyunu boşa çıkarmalıdır. Aleviyim ama bir çok emekçi devrimci Sünni dostlarım var, onlardan ayrı düşmek istemem. Alevi Partisi kurulmasını istemiyorum. Bu arkadaşlar illa bir parti diyorlarsa, ortalık parti dolu, CHP var, DSP var, BSP var, İP var, ...gidip birine katılınsınlar. İstedikleri devletin, faşistlerin, şeriatçıların alkış sesleriye böyle de alırlar o alkışı.

Alevi olmak çağdaşıktan yana olmaktır. Çağdaş olmak, 2000 yılına 5 kala mezhep partisi kurmak değil ki! Bu ilkeliktir, ortaçağ gericiliğidir. Çağdaş olmak bilimden, demokrasiden, emekden yana olan bir siyasi partide örgütlenmek demektir.

Kendinize gelin de, kendi sınıf partilerinizin arasına karışın, bizi de meşgul etmeyin.

Recai Şeyhoğlu

Gazi'den kaçanlar

Alevi kavgası, demokrasi ve insanca yaşam kavgasıdır. Bu kavga, yaşadığımız şartlar ve ortam içinde militanca verilir. Yol düşünlerinin, bürokrasi hastalarının, küçük hesapların, her sabah ikrar değiştirenlerin kavgası değildir bu.

Ruhi Su'nun 1978 yılında İrmak şiiirinde belirttiği gibi, "ölen ben öldüren benden" kendini inkarın dayanılmaz hafifliği içinde olanların kavgası değildir bu. İnanıyorum ki Alevi partisi düşüyle yaşayan inkarcılar, tarihi insanlığa mal olmayan değerlerle ve liderle dolu olan bu yol içinde eriyip yok olacaklardır.

Lütfü Kaleli, Temmuz ve Ağustos aylarında yaptığı Avusturalya ziyaretin-

de Sivas katliamını anma programlarına katıldı. Konuşmasında kullandığı "bizi iktidara getirin" cümlesi çok ilgi çekiciydi. "Alevi partisi çalışması içinde var mısınız" sorusuna "hayır" cevabı veren L. Kaleli bu cümlesi ile ne demek istedi? İktidara gelmek için partileşmek gerekir. Alevi Partisi hainliği içinde yoksanız, hangi parti ile iktidara geleceksiniz? Mevcut partileri hedef göstermediğine göre, bu parti yeni bir darbe partisi midir yoksa? Eğer bu konuda açıklama getirirseniz, biz de sizi nasıl iktidara getireceğimizi biliriz! Bu parti Temsilciler Meclisi'nden çıkacağı için mi yoksa şimdi açıkca konuşmuyorsunuz.

Evet beyler, eğer amacınız Temsil-

ciler Meclisi'ni Alevi Partisine dönüştürmek değilse, neden açık mesajlar vermiyorsunuz da, dolambaçlı yollar kullanıyorsunuz? Neden onurlu bir mücadele veren *Kervan*'ın Temsilciler Meclisi'nden çıkarılmasını istediniz? neden *Kervan*'a saldırıyı meslek haline getiren Selahattin Özel'e karşı gelmiyorsunuz? Selahattin Özel'in küçük hesaplar peşinde olduğunu, milletvekili düşüyle yatıp kalktığını, sağır sultan biliyor da, siz mi bilmiyorsunuz?

Sidney'de yaptığımız konuşmada bir konuda açık sözlü, açık yürekli davranınız sayın L. Kaleli. "Gazi katliamının olduğu gün katliam yerine gittik, fakat ben ve diğer arkadaşlarım KAÇMAK zorunda kaldık, evet KAÇTIK." böyle-

sine açık konuştuğunuz için teşekkür ederim. Fakat, lütfen kaçtığınız yerde kalın. Konumunuz daha açık olur böylece.

Yoksa Aleviler sizin yüzünüze bir tokat vurunca, öteki tarafınızı çevirip hiçbir şey olmamış gibi, onlar adına mesajlar vermeye kalkmayın. O güzel toplum adına bir takım hesaplar içine girmeyin.

Kaçtığınız yerde kalın, ya da çıkıp gerçek düşüncelerinizi açık açık anlatın.

Aleviler küçük hesaplar için, Alevi Partisi gibi tuzaklar için can vermediler, bunu unutmayın.

Eyyüp Aydoğmuş,
Kervan Avusturalya Temsilciliği

Su Uyur Düşman Uyumaz!

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Gebze Yüksek Teknoloji öğretim üyesi, şeriatçı-faşist Büyük Birlik Partisi'nin (BBP) yayın organı *Gündüz* dergisi yazarı Prof. Dr. Orhan Türkdoğan'a hazırlattırılan ve *Cem* dergisine reklam ettirilen *Alevi-Bektaşî Kimliği* kitabı, Alevileri Sünniliğe asimile etmeye yönelik hain tuzakların en yenilerinden biridir. Bu kitap "su uyur düşman uyumaz" sözünün doğruluğunu tüm Alevi-Bektaşî toplumuna bir kez daha hatırlatmalıdır.

İSMAİL KAYGUSUZ

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Gebze Yüksek Teknoloji öğretim üyesi, 26 yıllık Erzurum Üniversitesi hocalığı sırasında yüzlerce ırkçı-şövenist milliyetçi "komando" yetiştirmiş, 12 Eylül 1980 öncesinde MHP'nin beyin takımından ve şimdi-lerde dinci-milliyetçi Büyük Birlik Partisi'nin (BBP) yayın organı *Gündüz* dergisine, Nizam-ı Alem ülkücüleri aydınlanırlar diye siyasi yazılar dök-türen Prof. Dr. Orhan Türkdoğan, *Alevi-Bektaşî Kimliği* adında bir kitap yayınladı.

Şeriatçı çevre Alevi toplumuna geniş çaplı bir ilgiyle yaklaşmaktadır. Devletin YÖK kanalından ve çeşitli bakanlık birimlerinin desteklediği bu yaklaşımın ardında yatan niyet, yazarın mensup olduğu parti ve ilgili vakıfların da maddi seferberliğiyle, işte bu kitapla ortaya çıkmış durumdadır. *Alevi-Bektaşî Kimliği* geniş bir reklam kampanyasıyla tanıtılmış, haksız yere kendine "Alevilerin sesi" diyen *Cem* dergisinin bu kitabın reklamını yapması da, *Cem*'in gerçekte hangi çevrenin sesi olduğunu göstermeye yaramıştır.

Bu kitap "su uyur düşman uyumaz" sözünün doğruluğunu tüm Alevi-Bektaşî toplumuna bir kez daha hatırlatmalıdır.

Dikkat edelim: İki yıldan az bir zaman içinde 17 il ve 45 kasaba, köy taranıyor. Çok sayıda insanlarla konuşuluyor, bilgi toplanıyor. Dört üniversite (Ege, İstanbul, Abant-İzzet Baysal ve Van 100.Yıl), Bolu İmam-Hatip Lisesi harekete geçirilip "araştırmaya" katkı sağlanıyor. 317 öğrenci 27 öğretim üyesi üzerinde anket yaptırılıp, değerlendiriliyor. Bu üniversitelerden dört profesör, bir öğretim görevlisi ve onların çok sayıda öğrencisi, Prof. Türkdoğan'ın araştırması için seferber oluyor.

"Sosyo-antropolojik araştırma" olarak takdim edilen kitabın ön ve arka kapağını boydan boya kaplamış olan

Alevinin "telli Kuran'ı" saza da aldanmayınız. Kitabın içerisinde ne sazdandır ve ne de onu dillendiren büyük Alevi ozanlarından tek dize bulamazsınız.

Ömek gösterilen yazarlar, yöntem ve yazarın asıl amacı

Objektif bir araştırma yaptığını ileri süren yazar, Alevilik konusunda değişik görüşler ve farklı yaklaşımları olan yapıtları incelemeyeceği gibi, ancak siyasi görüşlerine tam uyan ya da yakın gelenlerle ilgilenmiş ve yalnızca onları "bilimsel yapıtlar" olarak giriş bölümünde sunmuştur. İrene Melikoff'un çalışmalarını birkaç sözcükle geçiştirmiş olan yazar, Mehmet Eröz, Bedri Noyan, E.Ruhi Fırlı, Yaşar Nuri Öztürk, Abdülkadir Sezgin ile Ahmet Yaşar Ocak'ın eserlerini ve "nihayet Abdülbaki Gölpınarlı'nın yayınlarını önemle zikrederek" şunları söylüyor:

"Bu çalışmalar, Alevi kimliğinin üzerinde bilimin objektiflik ilkesini uygulamak suretiyle aydınlatıcı görüşler ortaya koymuşlardır. Bu eserlerin bilimsel gücü aynı zamanda Alevi kimliğini politize eden, onu kendi ideolojileri yönünde eğip büken zihniyete karşı da önemli savunma mekanizmasını teşkil eder." (s.31)

Alevilik konusunda uzaktan veya yakından ilgilenenler çok iyi bilirler ki, bu yazarlar Türkçü, Türk-İslamcı ya da Sünni şeriatının has adamlarıdır. Bilimin objektifliğiyle hiçbir ilgileri yoktur. Türkdoğan, bu kişilerden bir gömlek daha öteye giderek, onların eserlerini, Aleviliği ırkçı-şöven, faşist görüşlere çekmekte destek olarak kullanmaya çalışıyor.

Türkdoğan'ın ancak kendi ideolojisi yönündeki araştırma ve çalışmalarda "bilimsel objektiflik" araması bir kandırmaca, sahtekarca bir söylemdir. Bugün çok iyi bilinmektedir ki, bilim yöntemleri ırkçı ve dinci görüşlerin (yani idealist felsefenin) yöntemleriyle taban tabana zıttır; bunları uzlaştırma çabasının sonuçları da bilimsel olamaz. Prof. Dr. Orhan Türkdoğan, sosyal

antropoloji bilim dalını kendi ırkçı-şöven ve dinci görüşlerine alet etme çabası içinde bilimsel sahtekarlık yapmıştır.

Türkiye'de, 1910 yılından başlayarak Anadolu'da Alevi-Bektaşîlik üzerine araştırma yapan bir kişi olarak ilk kez Baha Said'i görmekteyiz. Asker kökenli eski bir İttihadçı olan bu kişinin çalışmalarının bir kısmı 1926'da "Bektaşîlik Tetkikleri" adıyla *Türk Yurdu* dergisinde yayınlamıştır. Türkdoğan, örnek aldığı Baha Said'in yarım bıraktığı milliyetçi misyonu tamamlamayı amaçlamaktadır:

"Özellikle, dışgüçlerin konuyu istismarları karşısında Talat Paşa ve Ziya Gökalp'in göstermiş oldukları duyarlılık ve Baha Said'in araştırmalarını Alevi ve Bektaşî tarikatlarının Orta Asya Türk kültürü ile bağlantılarını bu dönemin milli kültür politikasının bir ürünü olarak görmek gerekir." (s.25)

"Bir Türk sosyal bilimcisi olarak, Baha Said'in Alevilik-Bektaşîlik ve Nusayrilik gibi gruplar üzerinde sistematik araştırmalara girmiş olması, özellikle bunun Türk Ocağı mensupları tarafından yürütülmesi, her şeyden önce, milletleşme şuurunu taşıyan Türkçü kuruluşların bu misyonu iemsil ettiğini göstermektedir. Bu da üzerinde durulması gereken önemli bir tarihi tesbittir. Alevilik-Bektaşîlik araştırmaları Türkçü Kuruluşların milli bir görevi olmuştur." (s.27)

Bu görev niçin yükletilmiştir Prof. Türkdoğan'a? Cevabı şu cümlelerde yatmaktadır:

"12 Eylül öncesi radikal sağ ve sol tayfta ortaya çıkan ideolojik gruplaşmalar, Alevi topluluklarını da derinden etkilemişti. Birçok Alevi gençler, eylemci örgütler içinde yer almış ve Marksist-Leninist stratejide vurmuş, ipe bile gitmişlerdir" (s.38)

"Kısaca Alevilik sorunu, siyasal odak noktaları tarafından belirli yönlerde ele alınarak analiz ediliyor, demokratik sürecin yedek ordusu olarak kullanılmaya çalışılıyordu. Bazı yayınlarda: 'Türkiye'nin Alevi

kitleleri sol kavramıyla tanıştığında takvim 1960'ları gösteriyordu. İşte bu tarihlerden başlayarak, Türkiye'nin Alevi nüfusunun büyük bir hızla sol siyasi tercihlere yöneldiğini görüyoruz. TİP, TBMM'ne sokmayı başardığı milletvekillerinden çoğunu Alevilere borçludur'" (s.39)

Yazarın korkusu işte budur, Alevi toplumunun inanç ve yaşam felsefesinin özündeki sola ve sosyalizme yatkınlıktır. Yazar ve ardında duranlar, bunu önlemenin yollarını arıyorlar. Amaçları, Aleviliğin maddeci özünü boşaltarak, şekilci din, ilkel ve batıl inançlar yumağına sokup, iplik iplik saarak kendine yabancılaştırmaktır. Türkdoğan, her fırsatta "Marksizm'in çöküşü" yalanına sarılarak, Alevi gençlerin bilinçaltını döşeyip, onları boşluğa yuvarlamak da istemektedir. Sonra, aklınca onların o boşlukta dinci-milliyetçi siyasetin iplerine sarılmasını sağlayacaktır.

Varsayımın yanlışlığı, yöntem ve deneklerin seçimindeki subjektiflik

Bilimsel bir araştırmanın başlangıcında bir konu saptanır, adı konur. Sonra bir varsayımla araştırmaya girilir. O bilim dalının yöntemleri, araç ve gereçler ve denekler harekete geçirilerek araştırma yürütülür. Amaç varsayımın (hipotez) doğruluğunu kanıtlamaktır. Türkdoğan'ın "Alevi-Bektaşî Kimliği" adını koyduğu araştırmanın varsayımında iki önerme var:

1) Alevi-Sünni farklılaşması, tarihi süreç içinde iç ve dış etkenlerin oluşturduğu bir olgudur.

2) Bu nedenle her iki bakış açısı, yeniden yapılanma süreciyle köklerine yönelerek sosyal bir bütünleşmeye dönüşebilir. (s.41)

Birinci önerme sosyoloji bilim dalıyla, "siyasi tarih" in alanına ortaklaşa

girebilir. Ama doğrudan "sosyal antropoloji"nin konusu değildir.

İkinci önerme ise, yanlışlığın ötesinde ölü doğmuş bir önermedir. Tam bir egemen sınıf siyasetçisi ağızıdır: "Hepimiz kardeşiz, Türküz-Müslümanız, ne bu Alevi-Sünni? Biriz, bütünüz ve öyle olmalıyız!"

"İki bakış açısı" gibi basite indirgeyerek, Alevi-Sünni farklılaşmasının köklerine inemezsiniz ki sosyal bir bütünleşmeye(!) dönüştürebilesiniz. Bin yılı aşkın bir tarihi yok sayıyorsunuz, bu uzun süreç içinde değişen coğrafyaları, zulüm ve kan denizi içindeki Alevi sosyal mücadelelerini yok sayıyorsunuz. Bu uzun süreçte kazanılmış kolektif bilinci de hiç hesaba kattığınız yok. İki insanın bütünleşmesi ya da birlikteliği bile sade paylaşılan ortak değer üzerinde olur. Kısacası, önerme ölüdür ve sosyal antropolojiyi etnik gruplar bağlamında ilgilendirir.

Prof. Türkdoğan, bugüne kadar yaptığı çalışmalardan kazandığı deneyimleri uyguladığını söylüyor:

"Malakan, Eston, Kozak ve Almanlar gibi önemli etnik azınlıklar üzerindeki saha araştırmalarının bize sağladığı deneyimi Alevi-Bektaşî gruplar üzerinde de uygulamaya çalıştım. Birçok Alevi Ocak-Mahalle ve köyleri üzerinde yürüttüğüm katılımcı gözlem yöntemi, günümüz sosyolojisinin en can alıcı yaklaşım tarzını ortaya koymaktadır." (s.45-46)

Bu söylemiyle Prof. Türkdoğan, sosyo-antropolojik araştırmaların etnik azınlık ve gruplar üzerinde yürütüldüğünü, ama kendisinin etnik olmayan Alevi-Bektaşî inanç topluluklarına uyguladığını itiraf etmektedir. Böyle bir çalışma esas olarak sosyoloji bilimini ilgilendirir, elbette sosyal antropolojinin yöntemlerinden de yararlanır. Yazar tam tersini uygulamayı denemiştir. Çünkü kafasında Alevi-Bektaşî inanç topluluklarının etnik ve ulus bağlamında izlenim ve yansımaları vardır. "Alevilik bir Türkleşme olgusudur" (s.41) demektedir. Ona göre "ülkemizin en büyük davası, milletleşme olgusunu gerçekleştirmektir. Alevi-Bektaşî ve Sünni bütünleşmesinin yönelimi (orientation), toplumumuzda geç kalmış bulunan milletleşme sürecinin gerçekleşmesi amacını taşır." (s.43)

Kafasındaki Alevi-Sünni bütünleşmesinde birincil bileşke, "milletleşme olgusu" dediği Türk Milliyetçiliğidir. İkincil olarak, "Alevilik-Sünnilik bir credo (inanç sistemi) olarak, temelde Allah-Muhammed-Kur'an üçlüsünün dışında değildir...Bu çerçeve içinde bütünleşme ile ele almaya çalıştığım husus, bir grubun öteki gruba erime potası (melting pot) içinde eritmek değildir. Bir başka deyimle, egemen veya güçlü grubun zayıf veya güçsüz grubu kendine benzetmesi biçiminde algılanmaması gerekir. Her iki grubun İslami kültür diyebileceğimiz üçlü bir paradigmadaki birleşmeleridir." (s.42-43) sözleriyle varsayımına tam açıklık getiriyor.

Tarihsel temelde de bu bütünleşmenin mümkün olmayacağını söyledik. İnanç bağlamında konuyu irdelemeye geçmeden önce, açıklanması gereken başka bir önemli durum ortaya çıkıyor:

Türkdoğan'ın Alevi-Sünni bütünleşmesi için ileri sürdüğü, Allah-Muhammed-Kuran çerçevesini İslam kültürü olarak nitelediği üçlü model (paradigma), devlet büyüklerinin dilindeki "Sünninin de Alevinin de allahı,

peygamberi, kitabı birdir. Bütünleşmemiz için hiçbir neden yoktur" formülünden farklı değildir. Sadece güzel ve bilimsel sözlerle süslenmiş.

Öbür yandan, yine devletin Alevi lideri ve Dedesi kabul ettiği Cem Vakfı başkanı Prof. Dr. İzzettin Doğan da, "Alevi İslam" kavramıyla Alevilerin İslam olduğunu kendi söylemiyle "berraklaştırmaya" çalışıyor. Bütün bunlar, devletin planının ve Türk-İslam sentezi anlayışının değişik düzeylerde uygulanmaya konmasıdır. Hiçbir Alevi kalkıp da, bizim Allahımız, peygamberimiz ve kitabımız Sünnilerinkinden ayırdır, ayrı isim taşır demez. Eğer derse, "böyle soru sorulmaz" anlamın-

dadır ve dalga geçmiştir. Olan şudur: İslam kültüründe, üçlü modelde bütünleşilebileceği devletin Türk-İslam sentezi felsefesine uygun görülüp, bir sosyal antropoloğa, bu anlayışı taşıyan üniversite mensuplarıyla, Alevi-Bektaşî önderi konumundakilerle (Bedri Noyan, Muharrem Naci Orhan, vb. Prof. Dr. İzzettin Doğan zaten devletle kolkola), dinci ve milliyetçi Alevi-Bektaşî dernek yöneticileriyle (Hasan Meşeli, vb.) görüşüp konuşma ve "araştırma" görevi veriliyor.

Herren belirtelim, bu üçlü modelle umduğunuz bütünleşme gerçekleşmez. Çünkü Alevilerin bu üçlüyü algılaması, inançsal yaklaşımları; yani inanması, tanınması, duyumsaması-anlaması da Sünnilerle taban taban zıttır. Alevi tanrıyı *gökten yere indirmiş ve insanlaştırmıştır*. Tanrı en gelişmiş madde olan insanda zuhur eder, yani insanın kendisidir. Yaratan yaratılıştan ayrı değildir Alevilik inancında. Felsefi materyalizmi bir yana, bunu şeriatın tanrı anlayışıyla, yani Sünni Allah'ıyla nasıl bağdaştıracaksınız? "Kafir Kızılbaş imana gel" mi diyeceksiniz?

İlginç olan şu ki, Alevilikteki tanrı anlayışı Kuran'ın batını (esoterique) yorumlarından süzülüp, tasavvuf aracılığıyla gelmiştir. Allah-Muhammed-Ali üçleminden "bir"e varmanın anlamı da budur;

Tanrıyı insanda görmek

Aleviler elbetteki Muhammed'i tanırlar. "Adı güzel, kendi güzel Mustafa"dır o; saflığın, duruluğun ve seçilmişliğin simgesidir. Nübüvvet sahibidir. İki denizi birleştirip, yani

Velayet Şahı Ali ile Fatima'dan gelen Oniki İmamların özkaynağı olmuştur. Alevilerin Muhammed'i, Kırklar Cem'i'ne bile gururundan ve peygamberliğinden soyunup, içlerinden biri olduğunu söyledikten sonra alınan Muhammed'dir. Onlar Muhammed'in 9 (ya da 14) kadınla evlenmiş olduğunu asla kabul etmezler. Muhammed nurdur, ışık veren aydınlatan güneştir ama ancak Ali ile birleşince bütünselliğe kavuşur. İkisi birbirinden ayrılmaz. Bizzat peygamberin bunu kanıtlayan çok sayıda hadisleri vardır. Ama Sünniler kabul etmez.

Uzatmadan şunu soralım:

Sünni-Alevi bütünleşmesinde düşün-

temlerini "çok bataryalı değişken olarak kullanması", geleceklere kendisine bağlı olan Alevi öğrencilerini işe koşması da para etmemiştir.

Ne garip, Prof. Türkdoğan her fırsatta "katılımcı gözlem" yaptığını övünerek söylemesine karşılık, inanç ve değerlerini araştırmak için girdiği Alevi topluluklarından hiçbirinde, herhangi bir Cem izleme isteği ve eğilimi olmamıştır. Bu nasıl katılımcı gözlem-dir? Bırakın bir Türk araştırmacısını, Aleviler bir İngiliz, bir Alman bile aralarına alıp Cem'lerine sokmuşlar; film çekimleri için "Temsili Cem"ler kurmuşlardır. Yazar ise, cemevini, cem odalarını ziyaret ettiğini söylemesine rağmen, hiçbir Ceme katılmamıştır. "Mum söndürüleceğinden" mi korktu dersiniz?

Türkdoğan Cem görmemiştir, ama sıkılmadan şöyle konuşabiliyor:

"Cem Evi'nde hem içki ve çalgı (o "çalgi"nin adı sazdır, dahası "telli Kuran"ıdır. Alevi ibadeti sazsız düşünülemez. Prof., cemevi'ne cami görevi yükleme sevdasındadır- İ.K.), hem de ibadet türü davranış normları Aleviliği köklerinden koparabilir. Eline diline ve beline hakim olmayan Alevilik (Bu da ne demek? Aleviler saziyle, sözüyle ve dolu'suyla ibadetini yaparken eline beline diline hakim olmuyor mu?-İ.K.), Alevilik olmaksızın çıkar." (s.558)

Hainliğin bu kadarı da az görülür. Demek ki antropolog olarak, bir Afrika kabilesini incelemeye gitseydi, Büyücü-Şaman'ın yönettiği kabile dinsel törenlerini - kendi dini inancına aykırı diye - izlemeden, işini bitirip dönecekti.

Türkdoğan, kadın erkek birlikteliğinde Alevi toplu ibadeti olan Cem'i görmediği için, aldığı yanlış bilgilerle Dede, Baba, Talip ve Rehberleri birbirine karıştırmakta ve hepsine "dini lider" gözüyle bakmaktadır:

"Katılımcı gözlem ve ve karşılıklı konuşma çerçevesinde Alevi inanç ve değerler sistemi açıklanırken, dini lider düzeyinde bulunan Dede, baba, talip ve rehberlerin hemen çoğunluğunun sanıldığı aksine kuşatıcı bir bilgiye sahip olmadıkları gözlenmiştir. Çoğu İslam tarihi ve Alevi kültür geleneğini, atadan-dededen nasıl nakletmişse öyle algılamıştır. (Yüzyıllar boyunca Osmanlı'nın gözetimlediği, çok sayıda kırımlar ve sürgünler yaşattığı, kitaplarını toplattığı ve Cemlerini yasaklattığı Aleviler, geleneklerini elbette kendilerine naklettiği gibi alacaktır.- İ.K.) Bu kişiler, ileriye yönelik araştırıcı nitelikte rasyonel bilgiler yerine, kazanılan gelenekli bilgilerle yetinen bir zihniyetin temsilcileridir."

Çelişkili sözler peşpeşe gidiyor: Hem "gelenekli Alevi düşünce sistemi ile Reel İslam'ın benzeşim ve ayrışım noktalarını açıklığa kavuşturulmaya" çalışılıyor, hem de geleneksel Alevi inanç ve düşüncesi, onu anlatan kişiler küçümseniyor, aşağılanıyor.

Prof. Türkdoğan, aynı sayfada "bu nedenle, grup-içi yorumlara yer verirken, zaman zaman konu ile alakalı bilimsel gerçekleri devreye sokmak suretiyle, Alevi-Sünni farklılaşmasının sınırlarına esneklik getirmeye çalıştım" diyor. "Konuyla alakalı bilimsel gerçekleri" aldığı adres, başta adlarını verdiğimiz aşırı Sünni görüşlü, şeriatçı ve şöven Türkçü yazarlardır.

Farklı düşüncedeki veya Alevi yazarların kitaplarına ise bakmıyor, bakmıyor.

Prof. Türkdoğan "Alevi-Sünni farklılaşmasının sınırlarına esneklik getirmeye çalışırken(!)" tarihe el atıyor. ►

◀ İrene Melikoff, Walther Hinz ve Faruk Sümer'in yapıtlarından sözümona derleme ve alıntılar yapmış. Ama hem alıntıları bir çorbaya çevirmiş, hem de birbirini desteklemek için yararlandığı görüşler birbirini çürütmekte ve ters sonuçlara götürmektedir. Yorum ve değerlendirmeler yaptığı, yani kendi cümleleriyle verdiği bilgilerde ise, yazar açık bir biçimde tarihsel gerçekleri saptırma, yanlış gösterme çabası içindedir.

Türkdoğan'ın başkalarını kötüleme, suçlama ve yanlış gösterme için kurnazca bir yöntemi var: Bazı paragrafların sonunda bir ya da iki cümleyi tırnak içinde verip dipnot geçerek, alıntı yaptığı yazarı kendi suçuna ortak etmeye çalışıyor. Çok sayıda örneklerden peşpeşe olan birkaç tanesini geçelim:

"Son Safevi hükümdarının oğullarından biri olan İsmail, yedi Kızılbaş kabilesiyle İran'a kaçtı. Orada on yıl içinde tüm ülkenin hükümdarı oldu. Faruk Sümer'e göre, 'Safevi hareketinin başı İran'da ise vücudu Anadolu'da ve Azerbaycan'da idi.' " (s.98) Safevi devletini 1500-1501 yıllarında kuran zaten Şah İsmail idi. Nasıl son Safevi hükümdarının oğullarından biri olur? Faruk Sümer hoca kendisinden alınmış gibi gösterilen bu tür yanlışları gördüğünde nasıl davranır, doğrusu merak ediyoruz.

"İlkin cemaat-ı Sünni bir kuruluş olan Bektaşilik, Şah İsmail'in 25 yıla yaklaşan idaresi altında Bağdat üzerine yürüyerek Sünni müslümanları katletti." (s.98)

Neresinden ele alırsınız? Cümlelerin yanlışlığını mı? Bilgi hatasını mı? Yoksa yarattığı mizansenle vermek istediği düşmanlık imajını mı? Yazarı da "profesör"!

Bektaşilik inanç ve felsefe kurumdur, bir vurucu güç değildir ki Şah İsmail ile Bağdat'da Sünni müslümanları katletsin. Demek ki, Şah İsmail'in de 24 yıllık hükümdarlığı boyunca tek yaptığı iş, Bektaşilerin başına geçip Bağdat üzerine yürümek olmuştur!

"Safevi Şah Kulu, daha sonra kendisini Mehdi ilan ederek, Türkmenlerin Oğuzlara olan tutumlarından ötürü Antalya'da bir ayaklanma meydana getirdi. Karaman'a yönelerek huzursuzluk çıkardılar. Bu dönemde, Kızılbaş unsurları Bektaşilik içine dolmuş ve onu Melikoff'un yerinde teşhiyle cemaat-dışı bir yöne itmiştir. Böylece, 'Ahmet Yesevi geleneğinden doğan ve kökleri Orta Asya'ya uzanan bir felsefi akım, Anadolu toprakları üzerinde yalnız cemaat-dışı değil, aynı zamanda açıkça başkaldırıcı görünecek derecede çığırından çıktı.' " (s.98-99)

Tekelü Türkmen babalarından Şah Kulu Sultan, Teke İli'nin Kızılkaya köyünden Hasan halifenin oğludur. 1511'de Osmanlı zulmüne, adaletsizliğine başkaldırmış bir Alevi önderidir. Faruk Sümer onu "Selçuklular devrinde 1240'da dehşet verici bir isyan çıkaran Baba İshak'la mukayese etmekte"dir. Yazar ise, hakkında hiçbirsey bilmediği Şah Kulu Sultan'ın başkaldırısını uyduruk bir nedene dayandırıyor. "Türkmenlerin Oğuzlara olan tutumlarından dolayı" ayaklandıkları masalını ortalama bir okuyucu ciddiye almaz.

Türkdoğan'ın, cümlelerini yanlış yerde kullanıp, yanlış değerlendirmelerle bilgisizliğini ve kasti davranışlarını ona maletmesi, Melikoff hocayı rahatsız etmiş olmalıdır. Çünkü, Melikoff'un alıntı yapılan yazısında, Baba İlyas ve bir Babai halifesi olan Hacı

Bektaş Veli'nin yolundan giden, ona bağlı olan Bektaşilik inancının, iki yüzyıl sonraki izleyicileri olan Şeyh Cüneyd ve Şeyh Haydar'ın (Şah İsmail'in babası ve dedesi) taraftarlarından, yani Kızılbaşlarınkinden farklı olmadığı açıkça belirtilmiştir.

Doğrusu şudur ki, Sultan Hoca Ali'nin (1404-5 lerde), Timur'dan aldığı 30 bin Anadolu Alevi Türkmen tutsağı, ilk kez Hacı Bektaş inanç ilkelerini Erdebil'e taşımışlardır. Yoksa Erdebil tekkesini kuran Şeyh Safiyüddin (ö.1334) Sünni, hem de Şafii Sünni idi. Şii bile değillerdi.

Ancak torunu Şeyh Cüneyd'in (ö.1460) Anadolu Alevi Türkmenleri arasındaki geçirdiği yedi yıllık dönem ve büyük mücadelesinden sonra Erdebil'in çehresi tamamen değişmiş, Erdebil tekkesi, Babailik ve Hacı Bektaş ilkelerinin, yani Anadolu Aleviliğinin egemen olduğu birlik dergahına dönüşmüştür.

Ancak onun çevresindeki şeriatçı Sünni ve Şii eğilimli feodal beyler, Erdebil'deki yeni inancı yaşatmak istemediler. İşte bu dönemde, Osmanlı'nın henüz Teke ili- Kayseri çizgisini aşmamış olduğu Anadolu'da göçebe veya yerleşik yaşamakta, ya bağımsız ya da zayıf bir beyliğin sınırları içinde bulunan Alevi Türkmen oymak ve aşiretleri, Cüneyd oğlu Şeyh Haydar'ın (ö.1488) mücadelesini desteklemek üzere Azerbaycan ve İran'a akmaya başladılar.

Artık "Kızılbaş" adını almış olan Türkmenler, 20 yıl içerisinde, Alevi inanç, düşünce ve felsefesini, Ali soylu

bir hanedan yaratarak kurdukları Kızılbaş Safevi devletinin yönetimine geçirdiler. Kısacası sanıldığına tersine, *Alevilik Anadolu'dan İran'a gitti, Şii'likle de bir ilgisi yoktur.*

Selçuklularda Babailik olan Aleviliğin siyaset adı, bu kez de Kızılbaşlık olmuştur. İkisini birbirinden ayırmaya çalışan Prof. Türkdoğan bilmelidir ki Bektaşilik, Alevilik inanç ve felsefesinin bir açınımlı ve ilkelendirilmesidir. Birbirinden ayrı değildir. Gerçek bu iken tarihsel gerçekleri saptırmayı ilke edinmiş yazar sürdürüyor:

"Bektaşilik, tarihi Türk kültür ve değerler sisteminin bir ürünü olarak doğmuş. Ancak Safevi eğilimleri sonucu olarak yara almış, bünyesine Şii unsurları enjekte etmiştir. Safevi şiası olmasaydı, Bektaşilik kendi çizgisi üzerinde yürüyebilecek, fakat asla ideolojik bir kimliğe bürünerek, Kızılbaşlık biçiminde bir yön değişmesine uğramıyacaktı."

Bu sözler ancak Aleviliğin bilinçli ama beceriksiz bir düşmanına ait olabilir. Türkdoğan çeşitli bölgelerde kendisine anlatılmış olan Cem'leri sosyal antropoloji kitaplarında sözü edilen ilkel toplulukların ritüelleriyle eşleştirerek, kafasına göre tahlillere girişmiştir. Hiçbir şekilde toplumsal ve ekonomik yanını, yaşam felsefesini; ortakçı, bölüşümcü ve eşitlikçi yaşam düzenlerini görmek istememiş ve ele almaktan kaçınmıştır. Karşımızdaki bir bilim adamı gibi değil de önyargılı ve artniyetli bir Sünni din adamı gibi yaklaşım ve değerlendirmelere sahip olduğundan, önüne serilen reel Aleviliği batıl görmektedir. Anlamsız yerlerde kullandığı "rites de passage, pantheon,

confession, katarsis, puritan, transendental, esprit de corps, vb." gibi yabancı terimler de, doğaldır ki bir çalışmayı bilimsel yapmaya yetmez.

Kuran'ın açmazları vardır, değiştirilmiştir

Alevi geleneğindeki, Kuran'ın açmazları vardır, değiştirilmiştir şeklindeki iddia uydurma değildir.

Prof. Dr. Orhan Türkdoğan değerlendirmelerini bir Sünni din adamı gibi, "Kuran gerçekleri" dediği İslamın Sünni yorum ve görüş açısı bağlamında yapmıştır. Böyle olunca kendi dinsel ölçütlerine uymadığı için, Alevilik inancındaki Miraçlama (Muhammed'in Mirac'ının yorumu), Kırklar Meclisi vb. hepsi batıldır.

"Türkiye'de" diyor Türkdoğan, "zengin bir dini odaklaşma vardır. Resmi dini temsilcilik yanında resmi olmayan odak noktaları adeta birer akademi gibi çalışmaktadırlar. Sünni çizgide Nurlular, Süleymancılar, Işıkçılar, Menzil grupları yer almaktadırlar... Bir bakıma Volk-İslamın gerçek temsilcileri bunlar idi." Türkdoğan, görüşlerine yer verdiği ve ancak kendilerine benzeyerek bir Sünni-Alevi bütünleşmesine gidileceği düşüncesindeki bu şeriatçı gruplardan farklı değil değerlendirmesinde.

Yazar, konuşmuş olduğu 50'ye yakın ocak ve cemaat temsilcisinin anlattıklarının bilimsel, felsefi ve dünyevi bir yorumunu yapmamıştır. (Belki de yapamamıştır.) Değerlendirmeleri bir emekli müftünün şu söylediklerinden farklı değildir:

"Bu grup, herşeyden önce kendini müslüman şemsiyesi altında görmeli ki uyum sağlayabilsin. Yani ben de İslamım demeli. Bu olmadığı takdirde böyle bir bütünleşme son derece güçleşir... Eğer biz Diyanet mensupları olarak, Alevi çocuklar üzerine iyi niyet çevresinde yaklaşırsak, Kuran ve Peygamber yoluna dayalı hakikatleri açıkladığımız takdirde bu Alevi gençleri kazanmamak için bir sebep göremiyorum." (S.428)

Görülüyor ki Türkdoğan'ın ağzında yuvarladığı "bütünleşme" Alevilerin Sünnilik içinde asimilasyonundan geçiyor.

Türkdoğan'ın en çok üzerinde durduğu "Kuran'da, Kuran gerçekliğinde bütünleşme" varsayımını ele alalım. Yazar diyor ki:

"Tüm Alevi ocaklarında rastladığımız bir önemli nokta da, Kur'an'ın 'Onlar' dedikleri Hz. Ebubekir, Ömer, Osman tarafından tahrif edilmiş olduğudur. Hatta, buna Muaviye'yi - peygamberimizin sır katibi olması nedeniyle - de katmış bulunmaktadır. Bu husus, gelenekli Aleviliğin teolojisine adeta nakşedilmiştir. Oysa, Kur'an için Cenabı Allah: 'Onu biz indirдик, koruyan da biz olacağız.' buyurmaktadır. Hal böyle iken hem Kur'an'a inanır görünmek hem de tahrif edildiğini iddia etmek sistematik bir düşünce tarzı kabul edilemez." (s.540-41)

Dinsel önyargılar bakın insanı hangi noktaya kadar getirebiliyor. Türkdoğan Aleviliğin bu iddiasını kökten reddediyor.

Çünkü dogmatik bakıyor. Konuştuğu tüm Alevi ocaklarında Kuran'da değişiklikler yapıldığını duyduğu halde, bir kez olsun bu iddianın doğruluğunu araştırma gereğini duymuyor. Oysa, az değil 1000 yıldan beri Alevi inancı "Osman'ın Kuran'ı"na itibar etmemiş, kuşkuyla bakmıştır. ►

Faşistler devlet desteğiyle işbaşında

◀ Hiçbirinin ileri sürülen değişikliklerin ne olduğunu açıklayamamasına rağmen - ki bunu zaten onlardan bekleyemezsiniz - kuşaktan kuşağa aktarılmış bu geleneksel bilgi gerçeğe dayanmaktadır. Çeşitli kaynaklardan örneklerle bu gerçeği açıklığa kavuşturalım. Moojan Momen adlı araştırmacının Oniki İmamcı Şii'nin bütün öğretilerini ve tarihini anlatan kitabının (*An Introduction to Shi'i Islam*, Yale University Press, 1985) *Kuran'a* ilişkin bölümlerinden yapacağımız kısa bir özetle bunları gösterebiliriz:

"Kur'an metni sorununa gelince; erken Şii'lerin Kur'an'ın değiştirilmiş ve ondan bazı bölümlerin çıkartılmış olduğuna inan-dıklarını hemen belirtelim. Abbasi sarayın-da, özellikle halife Muktedir (908-932) zamanında büyük nüfuz sahibi olan Şii Navbakhtî ailesinin bile bu görüşe taraftar olduğu söylenir. Oniki İmamcı (Şii) hadisler koleksiyonunun en yetkin ve en eski toplayıcısı El-Kulayni'nin (ö.939-40) riva-yet ettiği hadislerden birkaçında bu görüşe bazı ipuçları vermiş olduğu görülür. (Ku-layni, *Al-Kafi*, Vol.1, s. 228-229) 950-1022 yılları arasında yaşamış olan Şeyh El-Mufid'a göre ise, Kur'an'dan Ali ve soyundan gelenleri (İmamları) öven bölümler onların düşmanları tarafından çıkarılmış fakat herhangi birşey eklenmemiştir. Sonra bu görüşlerinde bazı değişiklikler yapmış ve özellikle Ali tarafından Kur'an metninde yapılmış yetkin ve değerli yorumların atıldığı görüşüne varmıştır." (Moojan Mo-men, *agy*, s.81)

Görüldüğü gibi üçüncü halife Osman'ın zamanında eski metinlerin toplanma-sıyla oluşturulan yeni *Kuran* metnini erken Şia'nın kabul etmediğine ilişkin kanıtlar vardır. Abbasi döneminin Sünni ve Şii *Kuran* yorumcuları ve hadis toplayıcıları arasında tartışmalar oluyordu. Aşağıda göreceğimiz gibi, İmam'lardan rivayet edilen hadisler ve *Kuran*'ın Ali kopyasından ayetler de "Kur'an tahrifatını" ispat etmektedir.

"Aşağıda, 1628-1699 yılları arasında yaşamış bilgin Muhammed Bakır Maclisi

tarafından hazırlanmış çok önemli Hadis Koleksiyonu olan *Bihar al Anwar*'dan alınmış bazı örnekler veriyoruz:

"1) Kur'an Sure 3, Ayet 33: "Allah, Adem, Nuh, İbrahim ailesi ve İmran ailesini (Meryem ananın geldiği aile) bütün varlıkların üstünde kıldı." Bu ayette "İmran ailesi"nden sonra gelen "Muhammed'in ailesi, yani Ehlibeyt" atılmıştır. (Al-Kummi, *Tafsir*; Al-Ayyashi, *Tafsir* ve diğer kaynak-lardan aktaran Maclisi, *Bihar al-Anwar*, Vol.23, s.222-8, No. 25, 26, 48, 49)

"2) Kur'an Sure 25, Ayet 28: "Keşke dost olarak böyle birini seçmeseydim." 6. İmam Cafer Sadık der ki: "Bu ayet, Ali'nin *Kuran*'ında, "Keşke dost olarak (bu) ikinci-yi seçmeseydim" şeklindedir ve bu bir gün ortaya çıkacaktı." Bu, Muhammed'in Mekke'den kaçışı sırasında mağaradaki ikinci kişi olan ve bundan dolayı da *ath-Thani* (İkinci) olarak bilinen Ebubekir'e açık bir göndermedir. (Alam Ibn Sayf al-Hilli, *Kanz Jani'al Fawaid*'den aktaran Maclisi, *Bihar al-Anwar*, Vol. 24, s.18-19, No.31."

Çok ilginçtir bunu izleyen 29. ayetin anlamı: "Çünkü bana zikir (Kur'an) gelmişken, o beni ondan saptırdı. (Ancak) Şeytan insanı yüzüstü bırakıp rezil rüsvay eyler" biçimindedir ve görüldüğü gibi Ebubekir'in bu iki ayeti değiştirmesi için her neden mevcuttur.

"3) Kur'an Sure 3, Ayet 110: "Siz ümmetlerin en hayırlısıdır (kayır al-umma)" değil, "Siz İmamların en hayırlısı-sınız (kayır al-a'imam)" olması gerekiyordu. (Al-Ayyashi, *Tafsir*'den aktaran Maclisi, *Bihar al-Anwar*, Vol.24, s.153, No.1,2)

"4) Kur'an değiştirilmiştir; şöyle ki haleflerin (awsiya, İmamlar) ve inanmayan ikiye bölünmüşlerin (munafikun, İmam düşmanla-rı) isimleri atılmıştır. (at-Tabarsi, *al-Ihticac*'dan aktaran Maclisi, *Bihar al-Anwar*, Vol.24, s.195-6, No.19) "Kur'an yorumu (tafsir), Sünnilikte olduğu kadar Şii'likte de önemli dinsel bilim dalı olmuştur. Bununla birlikte Şii'ler, İmamlar tarafından (özellikle Zeynelabidin, Bakır, Cafer Sadık ve İmam Rıza- İ.K.) yapılan Kur'an ayetlerinin batni (esoterik) yorumlarını (ta'wil) vurgulamaya eğilim göstermişlerdir." (Moojan Momen, *agy*, s.172-173, 337-338)

Birkaç örnek de başka kaynaklardan vererek konuyu bağlayalım.

Peygamberin eşlerinden Ayşe'den,

aslının 200 ayet olduğu ve Osman zamanında derlenmiş olan eldeki *Ku-ran*'da ise 73 ayetinin mevcut bulundu-ğu bir sureye ilişkin bir hadis rivayet edilir. Yazarın, birinci ve ikinci halife-ler zamanında (632-644) ayetlerinin çoğunun atıldığını söylediği sure (Asghar Ali Engineer, *The Origin and Development of Islam*, Orient Long-man Ltd, Bombay-1980, s.136) 33 numaralı Ahzab Suresi'dir. Pek çok ayetleri peygamberin eşleri hakkında gelen (Ayet 28, 30, 32, 37, 50) surenin Ayşe'yi doğrudan ilgilendirmesi, bizce rivayetin gerçekliğine önemli güç kat-maktadır.

İkinci örnek, peygamberin Mirac'ını belirleyen İsra Suresi'nin (17,1) birinci ayetinde kullanılan bazı isimlerin, surenin iniş tarihiyle uyumsuzluğudur. 618 ile 620 yılları arasında inmiş olan Sure'nin bu ilk ayeti: "Noksan sıfatlar-dan münezzeh olan Tanrının, Muham-med kulunu Mescid-i Haram'dan (Mekke'deki Kabe'den), çok uzaktaki Mescid-i Aksa'ya (Kudüs'deki Mes-cid-i Aksa' camisine) götürdüğünü" anlatmaktadır. Henüz içinde putların bulunduğu ve İslamın eline geçmemiş olduğu o tarihlerde Kabe'ye "Mescid-i Haram" denilip denilemeyeceği bir yana, Halife Ömer'in 642-43'lerde fethettiği Kudüs'de Süleyman Peygam-ber Tapınağı kalıntısı üzerine yapı-tıldığı caminin adı olan "Mescid-i Aksa", bu tarihten 22-23 yıl önce inmiş ayette nasıl geçer. Bunu haklı olarak bilim adamları sorguluyor. (Jean-Patrick Guillian et ses collaborateurs, *Le Livre de l'Echelle de Moha-met*, Paris-1991, s. 45-46) Mevcut olmayan caminin adı elbette geçmez. Ama cami yapıldıktan sonraki "Os-man'ın Kuranı"nda geçer.

Çünkü tarih uygun, çünkü orijinal *Kuran* üzerinde oynanmış, tahrifat

yapılmıştır.

İmam Hasan ve İmam Hüseyin'den başlayarak, bir sonraki İmam'a ve soyundan gelenlere devredilen emanet-ler arasında "Fatima Mushafi" ve "Ali'nin Kur'an kopyası ve Tafsir'i" gibi kitaplar vardır. (Moojan Momen, *agy*, s.150) Bunların Osman'ın Kura-nı'yla ilgisi yoktur. Ayrıca Samanoğul-ları döneminde, 940'larda Nişabur'dan Çin'e elçi olarak gönderilen Arap gezgini ve coğrafyacısı Abu Dulaf'ın yapıtında İmam Zeynelabidin'in oğlu "Zeyd soyundan gelenlerin yönettiği Alevi Bağraç Türkleri arasında Sünni *Kuran*'ına benzemeyen bir (Ali) *Kuran*-ı" diye söz ettiği *Kuran*'a ne demeli? (Abu Dulaf'tan aktaran Yakut, *Mudjam al Buldan III*, Beyrout-1376/1957, s.441-442)

İşte yazarın küçümsediği reel Alevi geleneği bu gerçeklerden kaynaklanıyor.

Türkdoğan'ın bilim adamı değil din adamı gibi söylediği gibi "Kur'an'ın tahrif edildiğini inkar etmek, dinden çıkmak anlamına geliyor"sa, o zaman 1000 yıldır bu iddiayı öne süren Aleviler Sünnilerle nasıl ve hangi *Kuran* modefinde bütünleşeceklerdir?

Türkdoğan'ın dilinin ucunda olup da söyleyemediğini biz söyleyelim: Alevi-Sünni bütünleşmesinin tek yolu Alevi-leri Sünnileştirmektir.

Türkdoğan'ın büyük reklamı yapılan ve *Cem* dergisinin sevinçle ilanını bastığı *Alevi-Bektaşî Kimliği* kitabı bu amaca hizmet etsin, böyle bir kimlik yaratmaya yarasın diye hazırlanmıştır.

Kitapta yansıyan da bilim değil önyargı, objektiflik değil subjektiflik, dostluk değil art niyettir.

Bu kitap bilim adına sahtekarlık, Enel hakkı düstur etmiş Alevi toplumu-na yönelik yeni bir tuzaktır. ●

Müzik dünyasının önde gelen isimlerinden ÖZDEMİR PLAK gururla sunar!

Şimdiye kadar müziğin çeşitli alanlarında kaset yapımına önemli katkılar yapmış olan Özdemir Plak, şimdi de Grup Yeryüzü'nün "Bizim Sarmaşıklar" kasetine imzasını koydu. Grup Yeryüzü'nün devrimci şiir, türkü ve ağıtlarla dolu bu kasetini tüm kasetçilerde bulabilirsiniz.

**ÖZDEMİR
PLAK VE KASETÇİLİK**

İ.M.Ç. 6. Blok, 6409
Unkapanı-İstanbul
TEL: 0212- 511 41 42
FAX: 0212- 511 68 96

ER - KA BÜRO MOBİLYALARI

ESKİ MOBİLYA YENİSİ İLE DEĞİŞTİRİLİR
Tüm aydın, demokrat dostlarıma duyurulur.

Ergun KAYA

Cennet Mah., Ziya Gökalp Cad. No:8 Küçükçekmece/İSTANBUL
TEL: 0212- 579 74 56

SARIKAYA EMLAK

Nihat SARIKAYA

EMLAK ALIM SATIM VE BEYANNAME DİLEKÇE TAPU
MUAMELESİ VERASAT VE İNTİKAL İŞLERİ YAPILIR

Bahçelievler Belediyesi karşısı, Erenler İş Hanı, No:15
Bakırköy-İSTANBUL
TEL: 0212- 575 98 84 - 506 52 37

YUT-TU-RA-MAZ-LAR

Her depremin ardından devlet, felaketi yaşayan halkın “yanında oldu”! Anası, babası, allahı para olan bu düzenin insana verdiği değer işte bu kadar! Felaket yaşanmadan önlem almak yerine sonradan sadece söz düzeyinde “halkın yanında olmak” işlerine geliyor.

1 Ekim 1995 pazar günü akşam saat 17.57’de, Konya’dan İzmir’e, Antalya’dan Bursa’ya kadar geniş bir alanda hissedilen 6.1 şiddetindeki deprem, bir haftadır sürekli sallanan Afyon’un Dinar ilçesini yerle bir etti. Olayın ertesinde TV’den izlediğim haberler bana bir kez daha “Kahrolsun kapitalizm” dedirtti.

Aklımıza kapitalizmin suçu ne? Deprem bir doğal felaket, ne yapabiliriz gibi düşünceler gelebilir. Tamam ama, hiç mi alınacak önlem, yapılabilir bir şey yok. Elbette var.

Dinar’daki depremler 6 gündür sürüyordu. İlçeyi vuran deprem adeta “geliyorum” dedi. 26 Eylül’deki ilk depremden sonra yakın bir kısmı ilçeyi terketti. Tehlikeyi sezmişlerdi. Devletin bölgedeki en yetkili adamı, vali bey, halkı çadırlara taşımak için çadır isteyen belediye başkanına tehlikenin olmadığına dair güvence veriyor. Nereden alıyorsa bu güvenceyi? Durumu nasıl bu kadar hafife alıyor ve insan hayatını nasıl bu kadar basitleştirebiliyor?

Halka çadır dağıtamaz mıydı? Kaldı ki depremden sonra bile halkın anlattığına göre, büyük ölçüde çadır sıkıntısı yaşanmıştı. Bir devlet adamı olan valinin halkını düşünmesi, bu gibi olaylarda önlem alması gerekmez miydi? Vali “tehlike yok evlerinize girin” diyor ama, halk ondan daha akıllı davranıp daha ilk depremin sarsıntılarının ardından ilçeyi terkedebiliyor, ya da hastanenin içindeki araç gereçleri yeni bir tehlikeye karşı dışarı çıkarılabiliyor. Eğer, ilçedeki evleri yıkan deprem öncesi ilk sarsıntılar nedeniyle ayrılanlar olmasaydı, ölü ve yaralı sayısı kim

bilir kaç kat artacaktı.

3 Ekim 1995 tarihli *Hürriyet*’te “Dinar halkı, günlerdir sallanan ilçelerinde gerekli önlemlerin alınmayışı nedeniyle öfkeli... Ancak, depremden sonra devletin hızla yardım götürmesi ve ihtiyaçları karşılaması bu öfkeyi biraz yatıştırdı” diye konuyla ilgili bir haber okudum. Yalnız onlar değil, biz de öfkeliyiz, bu ne sorumsuzluk, bu ne ilgisizlik! Bizim öfkemiz yatışmadı, yatışmamalı. Giden yardım da ne yardım ya!

1939’daki büyük Erzincan Depremi dışında bugüne kadar ülkemizde 20 büyük deprem yaşandı. Üstelik deprem yaşanan yerlerin arasında yine Dinar başta geliyor. Dinar halkının gördüğü bu kaçınıcı deprem! Ve her depremin ardından devlet, felaketi yaşayan halkın “yanında oldu”! Anası, babası, allahı para olan bu düzenin insana verdiği değer işte bu kadar! Felaket yaşanmadan önlem almak yerine sonradan sadece söz düzeyinde “halkın yanında olmak” işlerine geliyor.

Günümüzün Cumhurbaşkanı S. Demirel tarafından Erzincan’da yapılan binaların 1992’deki depremde yerle bir olduğunu hatırlayalım. Dinar da “çok kazanmak” hırsıyla çalınarak yapılan binalar tabii ilk sarsıntılarla yerle bir oldu. Dinar depreminde de, ülkemizde diğer yaşanan depremlerde de sorumlu devlettir. Boşuna doğal felaket diye yaslanmasınlar.

Türkiye İnşaat Mühendisleri İşveren Sendikası TİM-SE ve TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İMO’da bu can kaybı ve büyük hasardan devleti sorumlu tutuyorlar. Depremden birkaç gün sonraki *Hürriyet* gazetesinde TİM-

SE başkanı Sami Sarı’nın bir açıklaması var: “Müteahhitleri suçluyorlar, ama denetimi yapmayan, işini yerine getirmeyen devlet suçludur. Dinar’da ölenlerin katili devlettir.” diyor ve bu sektörde dönen dolaplardan söz ediyor. Konuyla ilgili yasaların işletilmediğini anlatıyor. İşletecek devlet nerede?

Bir başka nokta; toplumumuzun depremle ilgili eğitimi. Burada da bir gerçek ortaya çıkıyor. Bu konuda eğitimsiz ve bilinçsiz bir toplumuz. Deprem bilincinin yaratılması ve halkımızın eğitilmesi gerekiyor. Eğer deprem anında ve sonrasında ne yapılacağını bilsek bu kadar acı sonuçlarla karşı karşıya kalmayız.

Jeofizik mühendisleri, “inşaatlarda kullanılacak malzemeden önce, zemin özellikleri saptanmalı, önce o bölgede depreme yol açacak fay var mı ona bakılmalı. Zemin yapısı ortaya koyulduktan sonra binanın yapılması kolay” diyorlar. “İnşaat yapılacak zemin kil, kaya ya da başka bir birleşimde olsa bile, bu zemine uygun binalar yapılması halinde hemen her bölgede depreme dayanıklı yerleşim alanlarının oluşturulabilmesi mümkün. Fakat Türkiye’de imar planları, yerleşim alanları yapılırken bu türden sismografik araştırmalar söz konusu bile değil” diye açıklamada bulunuyorlar.

Üstelik, öğreniyoruz ki, 1991 yılında Japon uzmanlar Türkiye gelip yaptıkları araştırmalarda Ege’deki 7 deprem bölgesinden birinin Dinar olduğunu söylemişler. Ama o zaman “halkta panik yaratıyorlar” diye bu bilim adamları tepki görmüş! Raporda sunulan diğer deprem bölgelerinin nereleri olduğunu söyleyen ise şimdilik yok.

Devlet, okullarda hayatımız boyunca ihtiyaç duyacağımız bilgileri vermek yerine örneğin, zorunlu din dersleriyle kafamızı dolduruyor.

İşin öbür yanı, bizler zor yaşam koşullarında, bırakalım bu araştırmaları yaptırmayı, eğer ev yaptırma olanağımız varsa, “başımızı sokacak iki gözlü bir evimiz olsun yeter” diyoruz. Peki böyle düşünmek bizim suçumuz mu? Kahrolsun para düzeni, bizi buna zorluyor. Ondan sonra da deprem gibi bir felakette, “devlet bütün gücü ve imkanlarıyla” yanımızda oluyor. Utanmadan “Yıkılanı yaparız, hem de eskisinden çok daha iyisini yaparız” diyor en yetkili ağız.

Yanımızda oldukları için mi işçilerin 10 aydır sözleşmelerini imzalamıyorlar? Yanımızda oldukları için mi güneydoğuda yıllardır kirli savaş sürdürüyorlar? Yanımızda oldukları için mi milyonları hastane kapılarında süründürüyorlar? Yanımızda oldukları için mi yüzbinlerce insanı işsizlikle başbaşa bırakıyorlar? Yanımızda oldukları için mi “memur”lara grevli-toplu sözleşmeli sendika haklarını vermiyorlar? Yanımızda oldukları için mi insanları düşüncelerinden dolayı hapseden köşelerinde çürütüyorlar? Yanımızda oldukları için mi bir gecede kendilerine kıyak emeklilik yasasını çıkarıyorlar?

Yut-tu-ra-maz-lar! Göz boyuyorlar. Devlet hiçbir zaman bizim yanımızda olmadı, olmayacak. Bunu hepimiz biliyoruz. Onun için yatışmadı öfkemiz, onun için yatışmayacak. İnsana değer verilen bir Türkiye için verdiğimiz mücadele başarıya ulaşacak!

Arzu Helvacıoğlu